

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr” oraz budżetu państwa.

AIPS

**BIURO
PROJEKTÓW
BUDOWNICTWA**

tel. 68/ 453 59 91

fax. 68/ 453 59 94

UL. DZIAŁKOWA 19

65-767 ZIELONA GÓRA

DATA OPRACOWANIA : listopad 2009 r.

AKTUALIZACJA KONCEPCJI URBANISTYCZNEJ WYTYCZENIA SZLAKÓW ROWEROWYCH W EUROREGIONIE „SPREWA-NYSA-BÓBR”

CZĘŚĆ OPISOWA

INWESTOR: Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”
ul. Piastowska nr 18, 66-620 Gubin

Autorzy opracowania	Specjalność	Nr uprawnień	Podpis
mgr inż. Elżbieta Stankiewicz	DROGI	<i>Elżbieta Stankiewicz</i> mgr inż. budownictwa drogowego Upr. bud. nr 29/75 WZDP w Poznaniu Upr. proj. nr 70/90/ZG UW w Zielonej Górze	
mgr inż. Paweł Stankiewicz	DROGI	PAWEŁ STANKIEWICZ mgr inż. budown. drogowego Upr. bud. nr ewid. 22/75 WZDP w Poznaniu §14 zarz. r. 195 Min. Kom. z dn.1.XII.1964.	
Anna Borowiak			

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr” oraz budżetu państwa.

KONCEPCJA SZLAKÓW ROWEROWYCH W Euroregionie „SPREWA – NYSA – BÓBR”

AKTUALIZACJA – 2009 r.

OPIS DO AKTUALIZACJI KONCEPCJI SZLAKÓW ROWEROWYCH W EUROREGIONIE „SPREWA – NYSA – BÓBR”

SPIS TREŚCI

Zawartość opracowania

1. Dane podstawowe	6
1.1. Zamawiający.....	6
1.2. Wykonawca.....	6
2. Cel opracowania.....	6
3. Podstawy opracowania.....	7
4. Charakterystyka Euroregionu.....	8
4.1. Mapa Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”	8
4.2. Wykaz powiatów i gmin.....	9
4.3. Przejścia graniczne.....	10
4.4. Położenie geograficzne	11
4.5. Bogactwa naturalne.....	11
4.6. Flora.....	12
4.7. Fauna.....	12
5. Szlaki rowerowe istniejące i planowane przez urzędy, instytucje.....	13
5.1. Wprowadzenie.....	13
5.2. Przebieg szlaków.....	13
5.2.1. Powiat Krośnieński.....	13
1. Gmina Bobrowice.....	13
2. Gmina Bytnica.....	14
3. Gmina Dąbie.....	14
4. Gmina Gubin.....	15
5. Gmina Krosno Odrzańskie.....	15
6. Gmina Maszewo.....	16
5.2.2. Powiat Nowosolski.....	17
1. Gmina Bytom Odrzański.....	17
2. Gmina Kolsko.....	17
3. Gmina Kozuchów.....	18
4. Gmina Nowa Sól.....	19
5. Gmina Nowe Miasteczko.....	20

6. Gmina Otyń.....	20
7. Gmina Siedlisko.....	20
5.2.3. Powiat Świebodziński.....	21
1. Gmina Lubrza.....	21
2. Gmina Łagów.....	21
3. Gmina Skąpe.....	22
4. Gmina Szczaniec.....	23
5. Gmina Świebodzin.....	23
6. Gmina Zbąszynek.....	24
5.2.4. Powiat Wschowski.....	24
1. Gmina Sława.....	24
2. Gmina Szlichtyngowa.....	24
3. Gmina Wschowa.....	24
5.2.5. Powiat Zielonogórski.....	25
1. Gmina Babimost.....	25
2. Gmina Bojadła.....	26
3. Gmina Czerwieńsk.....	26
4. Gmina Kargowa.....	27
5. Gmina Nowogród Bobrzański.....	27
6. Gmina Sulechów.....	28
7. Gmina Świdnica.....	29
8. Gmina Trzebiechów.....	29
9. Gmina Zabór.....	29
10. Gmina Zielona Góra.....	29
5.2.6. Powiat Żagański.....	31
1. Gmina Brzeźnica.....	31
2. Gmina Gozdnica.....	31
3. Gmina Iłowa.....	31
4. Gmina Małomice.....	32
5. Gmina Niegosławice.....	33
6. Gmina Szprotawa.....	33
7. Gmina Wymiarki.....	33
8. Gmina Żagań.....	34
5.2.7. Powiat Żarski.....	35
1. Gmina Brody.....	35

2. Gmina Jasień.....	36
3. Gmina Lipinki Łużyckie.....	36
4. Gmina Lubsko.....	36
5. Gmina Łęknica.....	36
6. Gmina Przewóz.....	37
7. Gmina Trzebiel.....	37
8. Gmina Tuplice.....	37
9. Gmina Żary.....	38
5.2.8. Gminy przyległe.....	38
1. Gmina Cybinka.....	38
2. Gmina Torzym.....	39
3. Gmina Zbąszyń.....	40
6. Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa– Nysa – Bóbr”	42
6.1 Wprowadzenie.....	42
6.2 Założenia do koncepcji.....	42
6.3 Szlaki rowerowe na pasach przeciwpożarowych i drogach leśnych.....	43
6.4 Szlaki rowerowe na wałach przeciwpowodziowych.....	49
6.5 Możliwość współpracy z Uniwersytetem Zielonogórskim.....	51
7. Przebieg szlaków rowerowych.....	51
7.1 Szlaki poziome.....	51
7.2 Szlaki pionowe.....	51
7.3 Szlaki łącznikowe.....	51
7.4 Szlak „Odra” na wałach przeciwpowodziowych.....	51
7.5 Opis przebiegu szlaków.....	52
8. Nawierzchnie szlaków rowerowych.....	63
9. Infrastruktura rowerowa.....	66
10. Atrakcje turystyczne przy szlakach rowerowych.....	70
10.1 Parki krajobrazowe.....	70
10.2 Rezerваты.....	78
10.3 Pomniki przyrody.....	92
11. Oznakowanie szlaków turystycznych.....	97
12. Uzgodnienia.....	103

**Opis do Aktualizacji koncepcji urbanistycznej
w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych
w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr”**

1. Dane podstawowe:

1.1. Zamawiający:

Stowarzyszenie Gmin RP EUROREGION „Sprewa – Nysa – Bóbr”
ul. Piastowska 18
66-620 Gubin

1.2 Wykonawca:

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

2. Cel opracowania:

Koncepcja euroregionalnych szlaków rowerowych powstała dzięki Euroregionowi „Sprewa – Nysa – Bóbr”. Planowane szlaki główne, pokazane na mapie Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr” w skali 1: 150000 stanowiącej załącznik do tego opracowania, stanowią sieć, która umożliwi jazdę rowerem po całym Euroregionie oraz dalej poza jego granice. Realizacja szlaków rowerowych w Euroregionie ma zapewnić możliwość bezpiecznej turystyki rowerowej, mającej coraz więcej zwolenników, pokazując przy tym najpiękniejsze obszary i zabytki Ziemi Lubuskiej. Połączenie szlaków biegnących po terenie Euroregionu ze szlakami po stronie niemieckiej oraz ze szlakami Euroregionów „NYSA”, „PRO EUROPA VIADRINA” oraz Centralną Polską otwiera możliwość wypoczynku wśród lasów i jezior Ziemi Lubuskiej.

Pokazane w koncepcji szlaki połączone są ze wszystkimi istniejącymi i projektowanymi przejściami granicznymi.

Koncepcja przedstawia szlaki euroregionalne, które w różny sposób łączą miejscowości Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”. Szlaki te przechodzą przez najbardziej atrakcyjne miejsca i obiekty: zabytki, jeziora, punkty widokowe, parki krajobrazowe, rezerваты, pomniki przyrody i inne atrakcje turystyczne.

Turystyka rowerowa w całej Europie rozwija się bardzo intensywnie. Również po obu stronach granicy Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”

Ponieważ województwo lubuskie jest regionem o dużych walorach turystycznych i władze stawiają na rozwój turystyki, w tym rowerowej, należy więc stworzyć sieć szlaków rowerowych w regionie, które stanowią ważną gałąź turystyki.

Poza tym czynny wypoczynek jest coraz bardziej popularny i wpływa korzystnie na zdrowie, kondycję fizyczną i psychiczną człowieka.

3. Podstawa opracowania:

3.1 Umowa z dnia 2 czerwca 2009 r.

3.2 Mapa Euroregionu w skali 1: 150000 wykonana przez Zakład Kartograficzny „Sygnatura” w Zielonej Górze.

3.3 Inne dostępne mapy Gmin, Powiatów, Euroregionów i turystyczne, również po stronie niemieckiej.

3.4 Plan Przestrzennego Zagospodarowania Województwa Lubuskiego – Zarząd Województwa Lubuskiego – Zielona Góra 2002 r.

3.5 „Lubuskie – informator turystyczny 2009r”. wydany przez Lubuską Regionalną Organizację Turystyczną „LOTUR” w Zielonej Górze

3.6 Materiały dotyczące zabytków: przewodniki, foldery.

3.7 Analiza materiałów otrzymanych z Gmin, Powiatów, Euroregionu „S – N – B” Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, instytucji turystycznych, stowarzyszeń.

3.8 Analiza opracowania „Koncepcja urbanistyczna w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” wykonanej przez pracownię projektową „ATELIER – PROJEKT” w Zielonej Górze w 2002 r.

3.9 Uzgodnienia z:

1. Zarządami Dróg

- Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w Zielonej Górze
- Zarządem Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze.

2. Urzędem Marszałkowskim.

3. Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze.

4. PTTK.

5. Powiatami.

6. Gminami Euroregionu.

4. Charakterystyka Euroregionu.

4.1. Mapa Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”

4.2. Wykaz powiatów oraz gmin należących do EUROREGIONU "Sprewa-Nysa-Bóbr"

I Powiat Krośnieński 1 Bobrowice 2 Bytnica 3 Dąbie 4 Gubin 5 Krosno Odrzańskie 6 Maszewo	II Powiat Nowosolski 1 Bytom Odrzański 2 Kolsko 3 Kożuchów 4 Nowa Sól 5 Nowe Miasteczko 6 Otyń 7 Siedlisko
III Powiat Świebodziński 1 Lubrza 2 Łagów 3 Skąpe 4 Szczaniec 5 Świebodzin 6 Zbąszynek	IV Powiat Wschowski 1 Sława 2 Szlichtyngowa 3 Wschowa
V Powiat Zielonogórski 1 Babimost 2 Bojadła 3 Czerwieńsk 4 Kargowa 5 Nowogród Bobrzański 6 Sulechów 7 Świdnica 8 Trzebiechów 9 Zabór 10 Zielona Góra	VI Powiat Żagański 1 Brzeźnica 2 Gozdnicza 3 Iłowa 4 Małomice 5 Niegosławice 6 Szprotawa 7 Wymiarki 8 Żagań
VII Powiat Żarski 1 Brody 2 Jasień 3 Lipinki Łużyckie 4 Lubsko 5 Łęknica 6 Przewóz 7 Trzebiel 8 Tuplice 9 Żary	Gminy przyległe 1 Cybinka 2 Torzym 3 Zbąszyń Łącznie gmin: 52

4.3. Przejścia graniczne w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr”

I. PRZEJŚCIA GRANICZNE ISTNIEJĄCE

1. Przewóz – Podrosche
- 2a. Łęknica – Bad Muskau
- 2b. Łęknica – Bad Muskau (Park Pucklera) – tylko piesi i rowery
3. Siedlec – Zelz – tylko piesi i rowery
4. Olszyna – Forst (autostrada) – nie dla rowerów
5. Zasięki – Forst
6. Sękowice – Schlagsdorf
- 7a. Gubin – Guben
- 7b. Gubin – Guben (przez Wyspę) – tylko piesi i rowery

II. PRZEJŚCIA GRANICZNE PLANOWANE

- 1a. Zasięki – Forst – samochodowe
- 1b. Zasięki – Forst – kładka częściowo istniejąca
2. Żytowań – Coschen
3. Sobolice – Lodenau

III. TURYSTYCZNE MOSTY GRANICZNE (PLANOWANE)

1. Żarki Wielkie – Pusack
2. Późna – Griessen
3. Sadzarzewice – Gross Gastrose
4. Kosarzyn - Ratzdorf

4.4. Położenie geograficzne i informacje podstawowe.

Euroregion „Sprewa – Nysa – Bóbr” położony jest w Europie Środkowej. Rozciąga się ok. 40 km w kierunku zachodnim i ok. 90 km w kierunku wschodnim licząc granicy polsko-niemieckiej, którą tworzy w tym miejscu rzeka Nysa Łużycka i Odra.

Gminy należące do Euroregionu znajdują się w południowej części województwa lubuskiego. Niemiecka część Euroregionu rozciąga się w południowo-wschodniej części landu Brandenburgia: od lasów nad górną Sprewą na północnym wschodzie do Nysy na wschodzie i do łańcucha wzgórz stanowiących wał dolnołużycki na południu. Obejmuje znaczną część terytorium Łużyc Południowych. Charakteryzuje się licznymi jeziorami, rzekami, torfowiskami i rozległymi lasami sosnowymi.

Polska część Euroregionu położona jest w środkowej części zachodniej granicy Polski.

Krajobraz Euroregionu ma typowy charakter polodowcowy i urozmaiconą rzeźbę terenu.

Euroregion ma bardzo dużą powierzchnię lasów (~50%) oraz dużą ilość jezior.

Największe akweny to: jezioro Sławskie, Niesłysz, Zbąszyńskie (jezioro Błędno) i Paklicko.

Oprócz tego występują też zbiorniki sztuczne utworzone przy elektrowniach wodnych.

Największy z nich znajduje się w Dychowie koło Krosna Odrzańskiego.

Ponadto przepływu to wiele rzek. Największe to: Odra, Nysa Łużycka i Bóbr.

Rzeka Odra jest żeglowna na całym odcinku przebiegającym przez Euroregion.

Znajdują się tu następujące porty rzeczne: Krosno Odrzańskie, Cigacice, Nowa Sól i Bytom Odrzański, które w ostatnich latach zostały bardzo ciekawie zagospodarowane.

Region ma charakter turystyczny. Funkcjonuje tu dużo ośrodków turystycznych, ośrodków jazdy konnej, ośrodków żeglarskich, szlaków kajakowych i gospodarstw agroturystycznych.

Region dysponuje dobrą bazą noclegową.

4.5. Bogactwa naturalne

Na terenie Euroregionu występuje wiele kopalin:

- Ropa naftowa
- Gaz ziemny
- Węgiel brunatny
- Rudy miedzi
- Złóża torfu
- Surowce ilaste (gliny morenowe)
- Kruszywa naturalne (piasek, żwir, pospółka, piasek szklarski)

4.6. Flora

Ziemie Euroregionu należą do najbardziej zalesionych w kraju (~50% powierzchni). Są to przeważnie lasy sosnowe. W północnej części terenu występuje drzewostan liściasty z bukami, dębami i grabami. Można tu spotkać zwarte połacie buczyny, dębów. W części południowej – buczyny i drzewostany lipowe. Przez Bory Dolnośląskie przebiega granica naturalnego zasięgu jodły i świerku.

4.7 Fauna

Fauna regionu podobna jest do fauny krain sąsiednich. W środowisku leśnym występują tu ssaki: sarny, jelenie, dziki, lisy.

Sporadycznie pojawiają się tu łosie i wilki. Nielicznie występują tu przedstawiciele gatunków chronionych: ryjówka, kuna domowa, łasica i gronostaj. Występują też: jenoty, daniele i piżmaki.

Bardzo ciekawy jest tu świat ptaków. Znajduje się tu około 50 stanowisk orła bielika, jednego z największych polskich orłów.

Z rzadkich gatunków występuje tu: bocian czarny, żuraw, kormoran, rybołów, orlik krzykliwy, kania ruda i czarna, gęś gęgawa, tracz nurogęś, gągol krzykliwy, kruk, łabędź niemy, czapla siwa, bocian biały. Największa kolonia bociana białego, licząca 50 gniazd, znajduje się we wsi Kłopot koło Cybinki.

5. Szlaki rowerowe istniejące i planowane przez urzędy, instytucje

5.1. Wprowadzenie

Szlaki te zostały oznaczone na mapie w skali 1:150 000, stanowiącej załącznik do niniejszego opracowania. Szlaki istniejące oznaczono zgodnie z obowiązującą „Instrukcją Znakowania Szlaków Turystycznych” 5 kolorami:

- Czerwonym
- Niebieskim
- Zielonym
- Żółtym
- Czarnym

Szlaki planowane przez Gminy, Powiaty, GDDK w Zielonej Górze, PTTK i Stowarzyszenia oznaczono na mapie - - - - -

Istniejących szlaków rowerowych w Euroregionie „S – N– B” jest stosunkowo niewiele.

Z tym, że są okolice gdzie jest ich dość dużo, szczególnie wokół jezior, rzek i atrakcji turystycznych.

Nie tworzą one jednak sieci szlaków, którymi można by się poruszać po całym regionie.

5.2. Przebieg szlaków

5.2.1. Powiat Krośnieński

1. Gmina Bobrowice

a) Szlaki istniejące: - brak.

b) Szlaki planowane przez Urzędy:

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Gubin – Krosno Odrzańskie TRASA H	Gubin – Bieżyce – Kaniów – Czeklin – Bronków – Dychów – Brzeźnica – Dąbie – Połupin - Krosno Odrzańskie	41,00
2	Krosno Odrzańskie – Nowogród Bobrzański TRASA B	Krosno Odrzańskie – Połupin – Nowy Zagór – Prądocinek – Dychów – Chromów – Bobrowice – Kukadło - Tarnawa – Wysoka – Nowogród Bobrzański	22,00

2. Gmina Bytnica

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Struga Szklarska – Radnica 	Struga Szklarska – Grabin - Radnica	20,00
2	Niesulice – Szklarka Radnicka 	Niesulice – Gryżyna – Grabin – Szklarka Radnicka	22,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łochowice – Szklarka Radnicka 	Łochowice – Struga – Bytnica – Grabin – Szklarka Radnicka	21,00
2	Bytnica – Bytnica 	Bytnica – Smolary Bytnickie – Kosobudz – Gryżyna – Bytnica	27,00
3	Struga – Trzebiechów 	Struga – Budachów – Kępiny – Pliszka – -Trzebiechów	33,00
4	Bytnica – Drzewce 	Bytnica – Dobrosułów – Kosobudki – Stacja kolejowa Drzewce	15,00
5	Bytnica – Torzym 	Bytnica – Dobrosułów – Pliszka – Torzym	27,00

3. Gmina Dąbie

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Pław - Gronów 	Pław - Gronów	
2	Krosno Odrzańskie – Czerwieńsk 	Krosno Odrzańskie – Połupin – Ciemnice - – Laski Odrzańskie – Nietków - Czerwieńsk	31,50

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łagów – Połupin 	Łagów - Połupin	
2	Pław – Ciemnice 	Pław - Szczawno - Ciemnice - do granicy gminy	
3	Łagów – Dąbie 	Łagów - Trzebule - Lubiatów - Kosierz – Dąbie	
4	Dąbie - Nowy Zagór 	Dąbie - Brzeźnica - Stary Zagór - Dąbki - Nowy Zagór – do granicy gminy	
5	Połupin - Nowy Zagór 	Połupin - Nowy Zagór - do granicy gminy	
6	Brzeźnica – Gola 	Brzeźnica - Gola - do granicy gminy	

4.Gmina Gubin

Szlaki istniejące - Brak danych

Szlaki planowane przez Urzędy - Brak danych

5. Gmina Krosno Odrzańskie

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Krosno Odrzańskie - Łochowice 	Krosno Odrzańskie – Łochowice (od drogi krajowej nr 29 do wsi Łochowice)	2,80
2	Marcinowie – Osiecznica 	Marcinowie – Osiecznica (wzdłuż drogi krajowej nr 29)	
3	Gubin – Wężyska 	Gubin – Wężyska	2,90

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Zielona Góra – Gubin 	Zielona Góra – Dąbie – Krosno Odrzańskie - Gubin	
2	Krosno Odrzańskie – Słubice 	Krosno Odrzańskie – Osiecznica – i dalej w kierunku Cybinki i Słubic	
3	Krosno Odrzańskie – Świebodzin 	Krosno Odrzańskie – Radnica – Skąpe i dalej w kierunku Świebodzina	
4	Łochowice – Bytnica 	Łochowice – Bytnica	7,50
5	Żytowań – Kosarzyn 	Żytowań – Kosarzyn	5,10
6	Żytowań – do granicy państwa 	Żytowań – do granicy państwa	1,10
7	Krosno Odrzańskie – Kosarzyn 	Krosno Odrzańskie – Raduszec – Trumienno – Retno – Sarbia – Czarnowo – Chlebowo – Łomy – Kosarzyn	
8	Dąbie – Dychów 	Dąbie – Brzeźnica – Stary Zagór – Dychów	
9	Osiecznica – Maszewo 	Osiecznica – Maszewo	

6.Gmina Maszewo

a) Szlaki istniejące - Brak szlaków

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Drzeniów - Skórzyn 	Drzeniów – Chlebów – Rybaki – Maszewo (po trasie dojazd do jeziora Granicznego) – Lubogoszcz – Skórzyn	
2	Kłopot - Rybaki 	Kłopot - Rapice – Bytomiec – Miłów – Rybaki	
3	Maszewo - Gubin 	Maszewo – Połębko (przeprawa promowa) - Gubin	

5.2.2. POWIAT NOWOSOLSKI

1. Gmina Bytom Odrzański

a) Szlaki istniejące - Brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Bytom Odrzański – Nowa Sól 	Bytom Odrzański – Nowa Sól (biegnie równoległe do drogi wojewódzkiej nr 292)	
2	Bytom Odrzański – Nowe Miasteczko 	Bytom Odrzański – Nowe Miasteczko (biegnie równoległe do drogi wojewódzkiej nr 293)	

2. Gmina Kolsko

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

3.Gmina Koźuchów

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Koźuchów – Miocin Górny 	Koźuchów – Miocin Dolny – Radwanów – Broniszów – Miocin Górny	24,00
2	Koźuchów - Cziradz 	Koźuchów – Bulin – Stypułów – Kierzkowie – Cisów – Solniki – Cziradz	26,00
3	Koźuchów - Koźuchów 	Koźuchów – Sokołów – Drwalewice – Lasocin – Bielice – Działoszyce – Solniki – Cziradz – Koźuchów	21,00
4	Koźuchów - Koźuchów 	Koźuchów – Miocin Dolny – Studzieniec – Słocina – Podbrzezie Dolne – Koźuchów	21,00
5	Koźuchów - Koźuchów 	Koźuchów – Miocin Dolny – Miocin Średni – Miocin Górny – Koźuchów	17,00
6	Koźuchów - Koźuchów 	Koźuchów – Cisów – Solniki – Cziradz – Koźuchów	15,00
7	SZLAK CZARCIEGO KAMIENIA (na terenie Gm. Koźuchów: Studzieniec –Stypułów) 	Nowa Sól – Modrzyca – Otyń – Konradowi – Ługi – Czaław – Lelechów – Studzieniec – Miocin Dolny – Miocin Górny – Bulin – Stypułów – Borów Wielki – Borów Polski – Bielice – Lasocin – Drwalewice – Ciepeliów – Rudno – Nowa Sól	20,00 67,00
8	SZLAK DZIADOSZYN (na terenie Gm. Koźuchów: Działoszyce – Miocin Górny) 	Żuków – Nowe Miasteczko – Gołaszyn – Nieciecz – Działoszyce – Solniki – Cziradz – Koźuchów – Miocin Górny – w kierunku Wichowa	17,00 129,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Książ Śląski - Stypułów TRASA C	Granica gminy – Książ Śląski – Studzieniec – Miocin Dolny – Broniszów – Miocin Górny – Koźuchów – Podbrzezie Górne – Stypułów – granica gminy	30,00

2	Solniki - Kożuchów TRASA E	Granica gminy – Solniki – Czciradz – Kożuchów	7,00
3	Kożuchów – Nowe Miasteczko 	Kożuchów – Solniki – Działoszyce – granica gminy (po nieczynnej linii kolejowej Kożuchów – Niegosławice)	7,00
4	Solniki – Sokołów 	Solniki – Dziadoszyce – Bielice – Lasocin – Sokołów – granica gminy, dalej przebieg w kierunku miejscowości w kierunku Ciepiałów – gmina Nowa Sól	8,00

4. Gmina Nowa Sól

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK ODRY (w granicach gminy Nowa Sól: Kielcz – Nowa Sól) 	Drogomil – Bytom Odrzański – Kielcz – Stara Wieś – Nowa Sól – Modrzyca – Bobrowniki – rezerwat Bukowa Góra – w kierunku Dąbrowy	31,00
2	SZLAK CZARCIEGO KAMIENIA (w granicach gminy Nowa Sól: Ciepiałów - Nowa Sól) 	Nowa Sól – Modrzyca – Otyń – Konradowi – Ługi – Czasław – Lelechów – Studzieniec – Miocin Dolny – Miocin Górny – Bulin – Stypułów – Borów Wielki – Borów Polski – Bielice – Lasocin – Drwalewice – Ciepiałów – Rudno – Nowa Sól	67,00
3	SZLAK STARORZECZA ODRY Nowa Sól – Nowa Sól 	Nowa Sól – Kielcz – Tarnów – Bycki – Siedlisko – Przyborów – Nowa Sól	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK WIATRAKÓW I JEZIOR Nowa Sól – Nowa Sól 	Nowa Sól – Siedlisko – Zwierzyniec – Chelmek – Lubięcina – Józefów – Kolsko – Jesionki – Rudno – tatarski – Jesionka – Kolsko – Konotop – Marianki – Stawy – Buczków – Lipny – Stany – Nowa Sól	

5. Gmina Nowe Miasteczko

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

6. Gmina Otyń

- a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Nowa Sól – Nowa Sól TRASA B	Nowa Sól – Modrzyca – Otyń – Bobrowniki – Rezerwat Leśny „Bukowa Góra” Biała Góra – Nowa Sól	23,00
2	Nowa Sól – Nowa Sól TRASA C	Nowa Sól – Modrzyca – Otyń – Bobrowniki – Czarna – Zabór dąb „Napoleon” – Milsko – Bojadła – Pyrnik – Buczków – Lipiny – Stany - Nowa Sól	47,00
3	Nowa Sól – Nowa Sól TRASA G	Nowa Sól – Zakęcie – Konradowo – Czaśław – Książ Śląski – Barcikowice – Zatonie – Kiełpin- Ochla – Kiełpin – Konradowo- Zakęcie – Nowa Sól	50,00
4	Trzonów – Nowa Sól TRASA Ga	Drzonków – Racula – Stary Kisielin – Nowy Kisielin – Przytok – Droszków – Niedoradz – Konradowo – Zakęcie - Nowa Sól	48,00

- b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

7. Gmina Siedlisko

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

5.2.3. POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

1. Gmina Lubrza

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK NENUFARÓW Lubrza – Lubrza 	Lubrza - Jezioro Lubie – Nowa Wioska – jezioro Goszcza – Lubrza	7,90

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Świebodzin - Boryszyn 	Świebodzin – Ługów – Chałupczyn- Lubrza – Staropole - Boryszyn	18,00
2	Boryszyn - Łagów 	Boryszyn – Sieniawa – Łagów	9,00
3	Lubrza - Przełazy 	Lubrza – Nowa Wioska – Mostki – Krzeczkowo – Przełazy	12,00
4	Lubrza – Gościkowo 	Lubrza – Jordanowo – Gościkowo	7,00

2. Gmina Łagów

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łagów - Łagówek 	Granica gminy na rzece Pliszcze - Łagów – Łagówek – granica gminy (Rezerwat Buczyna Łagowska)	
2	Łagów – granica gminy 	Łagów – wzdłuż jeziora Trześniowskiego -granica gminy	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łagów - Jemiołów 	Łagów - Jemiołów	
2	Łagów - Toporów 	Łagów – Toporów	
3	Toporów –w kierunku Przełaz 	Toporów – w kierunku Przełaz	
4	Rz. Pliszka - Lubrza 	Granica gminy na rzece Pliszce – Łagów – Żelechów – Romanówek - Lubrza	
5	Zamęt – Toporów 	Zamęt – Czyste – Toporów	

3. Gmina Skąpe

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Świebodzin - Grabin 	Świebodzin – Borów – Ołobok - Łąkie - Radoszyn – Darnawa – Niekarzyn – Pałck – Przetocznica – Podła Góra – Grabin	33,20
2	Świebodzin - Gryżyna 	Świebodzin – Niedźwiady Folwark - Łąkie – Skąpe – Cibórz – Międzylesie – Zawisze – Gryżyna	24,20
3	Lubrza - Przetocznica 	Lubrza – Przełazy – Kalinowo - Niesulice – Ołobok – Rokitnica – Cibórz – Przetocznica	25,10
4	Złoty Potok - Ołobok 	Złoty Potok – Węgrzynice – Zawisze – Podła Góra -Międzylesie – gajówka Prochownia - mostek na rz. Ołobok – Ołobok	21,90
5	Rosin - Kije 	Rosin - Darnawa – Skąpe – Kaliszkowice - Pałck – Głoguszyń – Kije	18,00

6	Skąpe – Przetocznica 	Skąpe - most na rz. Ołobok - Cząbry – Przetocznica	7,00
7	Niesulice – Błonie 	Niesulice – Rokitnica – Węgrzynice – Błonie	8,50

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

4. Gmina Szczaniec

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Szczaniec -Kręcko 	Szczaniec – Dąbrówka Mała – Opalewo – Kozminek – Kręcko	11,9
2	Szczaniec - Smardzewo 	Szczaniec – Dąbrówka Mała – Opalewo – Smardzewo – w kierunku Babimost	17,0

5. Gmina Świebodzin

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Świebodzin - Wilkowo 	Świebodzin – Wilkowo	2,5

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Świebodzin – Niesulice 	Świebodzin – Lubogóra Lubogóra – Ołobok – Niesulice	2,5 7,7
2	Świebodzin – Chociule 	Świebodzin – Chociule	4,0

6. Gmina Zbąszynek

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

5.2.4. POWIAT WSCHOWSKI

1. Gmina Sława

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Wschowa – Sława 	Wschowa – Lgiń – Sława	39,30
2	Sława – Lubiatów 	Sława – Lubiatów	10,40
3	Lubiatów – Radzyń 	Lubiatów – Radzyń	11,30

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

2. Gmina Szlichtyngowa

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

3. Gmina Wschowa

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Wschowa – Sława 	Wschowa – Lgiń – Sława	39,30
2	Sława – Lubiatów 	Sława – Lubiatów	10,40
3	Lubiatów – Radzyń 	Lubiatów – Radzyń	11,30

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Lgiń – Lgiń 	Lgiń – Holendry – Jezioro Dąbie – Pszczółkowo – Łysiny – Hetmanice – Lgiń	34,90

5.2.5. POWIAT ZIELONOGÓRSKI

1. Gmina Babimost

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Babimost – Linie 	Babimost – Leśniki – Linie	6,95
2	Podmokle Wielkie – Podmokle Małe 	Podmokle Wielkie – Podmokle Małe	1,28
3	Nowe Kramsko – Kolesin 	Nowe Kramsko – Kolesin	0,48

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Babimost – Podmokle Małe 	Babimost – Podmokle Małe	3,50
2	Babimost – Nowe Kramsko 	Babimost – Nowe Kramsko	4,90
3	Kolesin – Stare Kramsko 	Kolesin – Stare Kramsko	3,30
4	Nowe Kramsko – Wojnowo 	Nowe Kramsko – Wojnowo	1,44
5	Babimost – Podmokle Wielkie 	Babimost – Podmokle Wielkie	2,40

6	Podmokle Wielkie – Nowa Wieś Zbąska 	Podmokle Wielkie – Nowa Wieś Zbąska (do granicy gminy)	5,10
7	Podmokle Wielkie – Kosieczyn 	Podmokle Wielkie – Kosieczyn (do granicy gminy)	2,20
8	Kolesin – Janowiec 	Kolesin – Janowiec	9,20

2. Gmina Bojadła

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Etap I Bojadła - Karczemka 	Bojadła - Karczemka	
2	Etap II Karczemka - Przewóz 	Karczemka - Przewóz	
3	Etap III Przewóz – Belcze 	Przewóz - Belcze	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Bojadła – Kargowa 	Bojadła – Belcze – Siarczę – Karszyn – Kargowa	
2	Karszyn – Uście 	Karszyn - Uście	

3. Gmina Czerwieńsk

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Brody - Radnica 	Brody – Bródki – Nietkowice – Będów - Radnica	15,00

2	Wójciki - Ciemnice 	Wójciki – Dobrzęcin – Laski – Ciemnice	20,00
---	---	--	-------

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łężyca – Leśniów Wielki 	Łężyca – Płoty – Czerwieńsk – Laski - Leśniów Wielki	
2	Zielona Góra - Połupin 	Zielona Góra –Radomia – Leśniów Wielki – Łagów - Połupin	

4. Gmina Kargowa

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Kargowa - Linie 	Kargowa – Przeszkoda - Linie	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Kargowa - Wojnowo 	Kargowa – Chwalim - Wojnowo	

5. Gmina Nowogród Bobrzański

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Teren Fabryki Amunicji oraz wzdłuż rzeki Brzeźniczanki 	Teren Fabryki Amunicji oraz wzdłuż rzeki Brzeźniczanki	4,00
2	Nowogród Bobrzański – Przybymierz 	Skrzyżowanie w kierunku Chocimek (pow. Żarski) – Nowogród Bobrzański – Przybymierz – do granicy powiatu w kierunku Brzeżnicy	

b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

6. Gmina Sulechów

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK POMNIKÓW PRZYRODY Sulechów - Sulechów 	Sulechów – kamień „Runiczny” – Łęgowo – Buków – leśniczówka Klęsko – sosna „Waligóra” – Kruszyna – Sulechów	44,00
2	HISTORYCZNY SZLAK BITEWNY Sulechów - Pomorsko 	Sulechów (Brzezie) – Kalsk – Kije (Łochowo) – Głogusz – Kije – Mozów – Nowy Świat – Cigacice – Laskowo – Pomorsko	41,00
3	SZLAK MISTRZA OŁTARZA Z GOŚCISZOWA Sulechów - Wojnowo 	Sulechów – Krężoły – leśniczówka Klęsko – Klęsk – Stare Kramsko – Wojnowo	15,00
4	SZLAK POŁUDNIOWY Mozów – sosna „Waligóra” 	Mozów – Sulechów – Kruszyna – Obłotne – sosna „Waligóra”	10,50
5	Szlak łącznikowy 	Skrzyżowanie ze szlakiem zielonym (Rezerwat Wadowice, Podlegórz)	3,00
6	Szlak łącznikowy 	Czerwieńsk – Wysokie – Pomorsko – Brody – Kanał Ołobocki – Nietkowice – Szklarka Radnicka	22,50
7	Szlak łącznikowy 	Kalsk – Niekarzyn – Głogusz – Pałck – Cząbry (Skąpe)	19,00
8	Cigacice – Nowy Świat 	Cigacice – Nowy Świat	1,80

b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

7. Gmina Świdnica

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Ochla - Wilkanowo 	Ochla - Wilkanowo	9,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

8. Gmina Trzebiechów

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Trzebiechów - Klenica 	Trzebiechów – Swarzynice - Klenica	

9. Gmina Zabór

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

10. Gmina Zielona Góra

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK POMNIKÓW PRZYRODY Sulechów - Sulechów 	Sulechów – kamień „Runiczny” – Łęgowo – Buków – leśniczówka Klęsko – sosna „Waligóra” – Kruszyna - Sulechów	44,00
2	HISTORYCZNY SZLAK BITEWNY Sulechów - Pomorsko 	Sulechów (Brzezcie) – Kalsk – Kije (Łochowo) – Głogusz – Kije – Mozów – Nowy Świat – Cigacice – Laskowo – Pomorsko	41,00

3	SZLAK MISTRZA OŁTARZA Z GOŚCISZOWA Sulechów - Wojnowo 	Sulechów – Krężoły – Ieśniczówka Kłęsko – Kłęsk – Stare Kramsko – Wojnowo	15,00
4	SZLAK POŁUDNIOWY Mozów – sosna „Waligóra” 	Mozów – Sulechów – Kruszyna – Obłotne – sosna „Waligóra”	10,50
5	Szlak łącznikowy 	Skrzyżowanie ze szlakiem zielonym (Rezerwat Wadowice, Podlegórz)	3,00
6	Szlak łącznikowy 	Czerwieńsk – Wysokie – Pomorsko – Brody – Kanał Ołobocki – Nietkowice – Szklarka Radnicka	22,50
7	Szlak łącznikowy 	Kalsk – Niekarzyn – Głogusz – Pałck – Cząbry (Skąpe)	19,00
8	Babimost – Jezioro Linie 	Babimost – Jezioro Linie	7,96
9	Podmokle Małe – Podmokle Wielkie 	Podmokle Małe – Podmokle Wielkie	1,07
10	Kargowa – Jezioro Linie 	Kargowa – Jezioro Linie	4,00
11	Fabryka Amunicji – wzdłuż rzeki Brzeźniczanki 	Fabryka Amunicji – wzdłuż rzeki Brzeźniczanki	4,00
12	Ochla – Wulkanowo 	Ochla - Wilkanowo	9,09
13	Zielona Góra – Łężycza 	Zielona Góra – Łężycza	1,91

b) Szlaki planowane przez Urzędy – brak

c) Szlaki podane przez MOSiR oraz Stowarzyszenie „Rowerem do przodu”

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK TRZECH MUZEÓW Zielona Góra – Zielona Góra 	Zielona Góra – Świdnica – Buchałów – Drzonów – Słone – Zielona Góra	30,00
2	SZLAK WINNIC Zielona Góra – Zielona Góra 	Zielona Góra – Przytok – Zabór – Proczki – Czarna – Ługowo – Stary Kisielin – Zielona Góra	38,00
3	SZLAK PÓŁNOCNY Zielona Góra – Zielona Góra 	Zielona Góra – Przylep – Zagórze – Czerwieński – Krępa – Zawada – Zielona Góra	41,00
4	SZLAK ZIELONOGÓRSKA WENECJA Zielona Góra – Zielona Góra 	Zielona Góra – Łochowo – Barcikowiczki – Barcikowice – Czasław – Ługi – Sucha – Drzonków – Zielona Góra	51,50

5.2.6. POWIAT ŻAGAŃSKI

1. Gmina Brzeźnica

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

2. Gmina Gozdnicza

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

3. Gmina Iłowa

- a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Iłowa - Nowoszów 	Iłowa - Nowoszów	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Iłowa – Iłowa 	Iłowa – Nowoszów – Poświstne – Parowa – Osiecznica – Kleiczów – Osiecznica – Parowa – Ruszów – Kościelna Wieś – Klików – Iłowa	70,25
2	Żagań – Rietschen 	Żagań – Kolonia Łaski – Wilkowisko – Konin Żagański – Iłowa – (Gozdnica – Wymianki) – Przewóz – Rietschen	
3	Iłowa – Iłowa 	Iłowa – Nowoszów – Kościelna Wieś – Klików – Iłowa	9,21
4	Iłowa – Iłowa (I) 	Iłowa – Kowalice – Czerna – Konin – Czyżówek – Kolonia Borowe – Klików – Kowalice – Iłowa	37,70
5	Iłowa – Iłowa (II) 	Iłowa – Kowalice – Czerna – Konin – Czyżówek – Klików – Kowalice – Iłowa	33,50
6	Iłowa – Bogumiłów 	Iłowa – Czyżówek – Witoszyn – Wymiarki – Bogumiłów	40,46
7	Iłowa – Sobolice 	Iłowa – Karolinów – Gozdnica – Lipna – Dobrzyn – Sanice – Sobolice	53,40
8	Iłowa – Iłowa 	Iłowa – Kowalice – Czerna – Żaganiec – Wilkowiska – Jankowa Żag. – Witoszyn – Wymianki – Rychlinek – Klików – Kowalice – Iłowa	53,40
9	Iłowa – Prędocice 	Iłowa – Klików – Leśnictwo Rychlinek – Polana – Prędocice (Toporów)	60,00

4. Gmina Małomice

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	(w granicach gminy Małomice: Chichy – Sieraków) 	Od granicy gminy – Chichy – Małomice – Lubiechów – Oliwnik – Żurawie Bagno – Łabędzi Staw – Sieraków	

5. Gmina Niegosławice

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

6. Gmina Szprotawa

- a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK GEPPERTA Szprotawa – Sieraków 	Szprotawa- Nowa Kopernia – Bobrowice – Leszno Górne – Sieraków	

- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK MATUSZKIEWICZA Szprotawa – Dąb „Chrobry” k/Piotrowic 	Szprotawa – Dąb „Chrobry” k/Piotrowic	
2	SZLAK LAUBEGO Szprotawa - Szprotawka 	Szprotawa – Sucha Dolna - Szprotawka	

7. Gmina Wymiarki (wg Starostwa Żagańskiego)

- a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK „LUTYNKA” Witoszyn Dolny - Witoszyn Dolny 	Witoszyn Dolny – Witoszyn Górny – Lutynka – Wymiarki – Witoszyn Dolny	11,00
2	SZLAK „STARY” Wymiarki –Wymiarki 	Wymiarki – Lubartów – Straszów – Silno Mała – Wymiarki	21,00
3	SZLAK „LUBARTÓW” Wymiarki –Wymiarki 	Wymiarki – Lubartów – Straszów – Silno Mała - Wymiarki	17,00

4	SZLAK „LIPA” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Lipno (Lipa Łużycka) – Gozdnicza – Wymiarki	28,00
5	SZLAK „BOROWE” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Gozdnicza – Borowe – Witoszyn Dolny – Wymiarki	22,00
6	SZLAK „SZKLANY” Witoszyn – Wymiarki 	Witoszyn – Witoszyn Dolny – Lutynka – Silno Małe - Lubartów - Wymiarki	22,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

8. Gmina Żagań

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	SZLAK „LUTYNKA” Witoszyn Dln. - Witoszyn Dln. 	Witoszyn Dolny – Witoszyn Górny – Lutynka – Wymiarki – Witoszyn Dolny	11,00
2	SZLAK „STARY” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Lubartów – Straszów – Silno Mała – Wymiarki	21,00
3	SZLAK „LUBARTÓW” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Lubartów – Straszów – Silno Mała – Wymiarki	17,00
4	SZLAK „LIPA” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Lipno (Lipa Łużycka) – Gozdnicza – Wymiarki	28,00
5	SZLAK „BOROWE” Wymiarki – Wymiarki 	Wymiarki – Gozdnicza – Borowe – Witoszyn Dolny – Wymiarki	22,00
6	SZLAK „SZKLANY” Witoszyn – Wymiarki 	Witoszyn – Witoszyn Dolny – Lutynka – Silno Małe - Lubartów - Wymiarki	22,00
7	Żagań – Żagań 	Żagań – Marysin – Dietrzychowice – Pożarów - Żagań	22,00

8	Żagań – Gorzupia Dolna 	Żagań – Gryżyce – Pożarów – Dietrichowice – Stanów – Gorzupia Dolna	24,00
9	Żagań – Szprotawa 	Żagań – Rudawica – Małomice - Szprotawa	27,00
10	Szprotawa – Żagań 	Szprotawa – Zaborze – Małomice- Rudawica – Trzebów – Żagań	
11.	Szlak Gepperta Szprotawa – Sieraków 	Szprotawa- Nowa Kopernia – Bobrowice – Leszno Górne – Sieraków	

5.2.7. POWIAT ŻARSKI

1. Gmina Brody

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Brody – Brody 	Brody – Jezioro Wysokie – Suchodół – Węgliny – Mielno – Janiszowice – Zasięki - Brody	30,00
2	Brody – Brody 	Brody – Dątyń – Koło – Jasienica – Grodziszczce – Biecz – Brody	20,00
3	Brody – Brody 	Brody – Marianka – Zasięki – Brożek (Rokita) – Proszów - Brody	35,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Brody – Lubsko 	Brody – granica gminy Brody /Lubsko	5,00

2. Gmina Jasień

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Lubsko– Jasień 	Lubsko– Jasień	

3. Gmina Lipinki Łużyckie

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Lipinki Łużyckie – Cisowa 	Lipinki Łużyckie- Brzostowa – Sieciejów – Brzostowa – Pietrzyków – Piotrowie – Zajęczek – Cisowa	15,00

4. Gmina Lubsko

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Lubsko - Brody 	Lubsko – Chełm – do granicy gminy Lubsko w kierunku Brodów	

5. Gmina Łęknica

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Łęknica – Trzebiel 	Łęknica – Park Mużakowski - Trzebiel	

6. Gmina Przewóz

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

7. Gmina Trzebiel

- a) Szlaki istniejące - brak
- b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Siedlec - w kierunku Jasienia 	Siedlec – Kamienica – Trzebiel – do granicy Parku w kierunku Jasienia	
2	Przewóz- Żary 	Przewóz - Przewodniki – Łęknica – Żarki Wielkie – Buczyn – Gniewoszyce – Niwica – w kierunku Żar	
3	Łęczycza – w kierunku Maszewa 	Łęczycza – Bronowice – Żarki Małe – Żarki Wielkie – Buczyn – Trzebież - w kierunku Maszewa	
4	Łęknica – Łęknica 	Łęknica – Nowe Czaple- Chwaliszowice – Niwica – Gozdnicza – Trzebiel – Chudzowice – Rytwiny – Kłaki – Olszyna – Siedlce – Żarki Wielkie - Łęknica	
5	Czaplice - Karsówka 	Czaplice – Włostowice – Wierzbiczin - Karsówka	

8. Gmina Tuplice

- a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Tuplice - Cielmów 	Tuplice - Cielmów	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Tuplice - Trzebiel 	Tuplice - Trzebiel (po trasie nieczynnego szlaku kolejowego)	
2	Tuplice - Lubsko 	Tuplice - Lubsko (po trasie nieczynnego szlaku kolejowego)	

9. Gmina Żary

a) Szlaki istniejące - brak

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Gorzupia - Przewóz 	Gorzupia – Złotnik – Żary – Bogumiłów – Przewóz	
2	Żary – Gubin 	Żary – Grabik – Górka – Sieciejów – Lipsk Żarski – Świbna – Jabłoniec – Lisia Górka – Lubsko - Jezioro Głębokie – Jezioro Proszkowskie – Brody – Jezioro Brodzkie – Suchodół - Węgliny – Luboszyce – Jazów – Koperno – Plešno – Żenichów – Gubin	

5.2.8. GMINY PRZYLEGŁE

1. Gmina Cybinka

a) Szlak istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Urad - Rapice 	Wzdłuż Odry - Urad – Kan. Cofkowy - Rybojedzko – Rapice	25,5
2	Jerzmanice- Drzeniów 	Jerzmanice – Maczków – Urad – Koniczyn – Sądów - Drzeniów	23,40
3	Kłopot - Białków 	Kłopot – Mielesznice – Białków - Białków	9,30

4	Urad – Cybinka 	Urad – Kan. Cofkowy - Młynówka – Bieganów - Cybinka	9,80
5	Rybojedzko - Biazków 	Rybojedzko – Grzmiąca - Biazków	5,9
6	Rapice – Jezioro Młodno 	Rapice- Rezerwat Torfowiskowy (Jez. Młodno)	5,8
7.	Jerzmanice – Krzesin 	Jerzmanice- Jerzmanice Lubuskie – Radzikówek – Radzików – Sądów – Cybinka – Biazków – Krzesin	32,3

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

2. Gmina Torzym

a) Szlaki istniejące

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Torzym - Garbicz 	Torzym – Kolonia Leśna – Jezioro Wilcze (Jasne) – Jezioro Karasieńko (Ciemne) – Jezioro Pniewy – Jezioro Wielkie (Głębokie) – Garbicz	12,00
2	Garbicz – Ośrodek Wypoczynkowy 	Garbicz – Szarłatka – Gądków Wielki – Jezioro Wielickie - Ośrodek Wypoczynkowy	11,00
3	Torzym – Torzym 	Torzym – Jez. Pniów – Bobrówko – Winna Góra – Wystok – Rojek – Bielice – Pniów - Torzym	25,00
4	Torzym – dopływ Pliszki 	Torzym – Jez. Trawno i Trawienko – Drzewce Kolonia – Osada Zamęt – Kosobudki – Drzewce Kijewo – Drzewce - dopływ Pliszki	18,00
5	Torzym – Łagów 	Torzym – Rożnówka – Walewice – Kolonia Raków - Łagów	9,00
6	Torzym – Gmina Sulęcín 	Torzym – Rożnówka - Walewice – Grabów - Gmina Sulęcín	11,00

7.	Torzym – granica Parku Krajobrazowego 	Torzym – Kolonia Saperska – Pniów – Bobrówko - granica Parku Krajobrazowego	12,00
8	Torzym – Gądków Wielki 	Torzym – Pniów – Garbicz – Szarłatka - Gądków Wielki	16,00
9	Torzym – Gmina Sulęcín 	Torzym – Jezioro Pniów – Winna Góra – Bobrówko - Gmina Sulęcín	12,00

b) Szlaki planowane przez Urzędy - brak

3. Gmina Zbąszyń

a) Szlaki istniejące (podane przez powiat Nowotomyski)

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Podmokle Wielkie – Nowa Wieś Zbąska 	Podmokle Wielkie – Nowa Wieś Zbąska	
2	Łomnica – granice Euroregionu (w kierunku Miedzichowo) 	Łomnica – granice Euroregionu (w kierunku Miedzichowo)	
3	Chrośnica - Zakrzewko 	Chrośnica – Stefanowo – Zakrzewko	
4	Przychodźko - Łomnica 	Przychodźko - Łomnica	

b) Szlaki planowane przez Urzędy

L.p.	Kolor/Nazwa szlaku	Przebieg szlaku	Długość [km]
1	Chlastawa – Podmokle Wielkie 	Chlastawa – Nądnia – Nowa Wieś – Nowa Wieś Zbąska – Podmokle Wielkie	9,95
2	Zbąszyń – Zbąszyń 	Zbąszyń – Przyprostynia – Perzyny – Nowa Wieś Zbąska – Nowa Wieś – Nądnia - Zbąszyń	21,00

3	Trasy łączące poszczególne wsie w gminie 	Perzyny – Zakrzewko Przyprostynia – Chobienice Przyprostynia – Stefanowo Stefanowo – Bełęcin Stefanowo – Zakrzewko Stefanowo – Chrośnica Chrośnica – Stefanowie Stefanowie – Boruja Zbąszyń – Chrośnica Chrośnica – Łomnica Łomnica – Miedzichowo Łomnica – Strzyżewo Droga w kierunku Trzciela po nasypie kolejowy Strzyżewo - Trzciel 51,85	4,00 3,65 3,00 2,95 1,95 4,10 1,90 2,20 5,90 5,50 5,60 6,70 1,60 4,75 51,85
4	Trasy turystyczne łączące z gminami Trzciel, Zbąszynek i Nowy Tomyśl (do granicy gminy) 	W kierunku Nowego Tomysła W kierunku Trzciela W kierunku Dąbrowki Wlkp. W kierunku Trzciela 23,90	6,90 9,40 3,50 4,10 23,90
5	Nowa Wieś – Grójec 	Nowa Wieś – Nowa Wieś Zbąska - Grójec	

6. Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr”

6.1. Wprowadzenie

Planowane szlaki główne są tak poprowadzone, że w maksymalnym stopniu wykorzystują szlaki już istniejące i planowane przez urzędy i instytucje.

Mają one stanowić sieć, która umożliwi jazdę rowerem po całym Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” oraz dalej poza jego granice.

Ta koncepcja powstała między innymi po to, żeby w przyszłości można byłoby przejechać rowerem tak jak obecnie samochodem, z dowolnego punktu A do dowolnego punktu B.

Dlatego szlaki rowerowe powinny być łączone w pewne komunikacyjne ciągi i tworzyć sieć.

Szlaki te mają zapewnić możliwość:

- połączeń komunikacyjnych
- turystyki rowerowej
- wypoczynku i rekreacji
- spędzania wolnego czasu
- zwiększenia aktywności fizycznej
- poznawania zabytków architektury
- poznawania przyrody w regionie: parki krajobrazowe, rezerваты, pomniki przyrody, ścieżki przyrodnicze i dydaktyczne

6.2. Założenia do koncepcji.

1. Koncepcja zakłada następujący układ:

- 1) szlaki o układzie poziomym (zachód – wschód), prowadzące od przejść granicznych z Niemcami i Euroregionem „Sprewa – Nysa – Bóbr” po stronie niemieckiej, oznaczone na mapie kolorem **czzerwonym —**
- 2) szlaki o układzie pionowym (północ – południe), oznaczone na mapie kolorem **zielonym —**
- 3) połączenia między nimi – łącznice oznaczone na mapie kolorem **pomarańczowym —**

2. Planowane szlaki obejmują:

- 1) połączenia komunikacyjne między miejscowościami np. Kargowa – Babimost,

- 2) połączenia od miejscowości do szlaków turystycznych,
- 3) szlaki turystyczne – do atrakcji turystycznych: zabytków architektury, parków krajobrazowych, pomników przyrody.

3. Na szlaki rowerowe można wykorzystać:

- 1) nowo budowane szlaki rowerowe wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu lokalizowane poza jezdnią np. wzdłuż drogi nr 32 Zielona Góra – Krosno Odrzańskie
- 2) drogi i pobocza dróg o małym natężeniu ruchu,
- 3) drogi zbiorcze prowadzone przy drogach o dużym natężeniu ruchu,
- 4) pasy przeciwpożarowe i drogi leśne.

W tej sprawie jest przychylne stanowisko Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze - w załączeniu pismo z dnia 09.09.2009.

Planuje się również wykorzystanie:

- 5) wałów przeciwpowodziowych,
- 6) nieczynnych linii kolejowych o znaczeniu lokalnym.

Szlaki rowerowe o nawierzchniach utwardzonych – bitumicznych i z polbruków można wykorzystać do jazdy na rolkach.

W okresie zimowym część szlaków rowerowych można będzie wykorzystać jako szlaki do narciarstwa biegowego.

6.3. Szlaki rowerowe na pasach przeciwpożarowych i drogach leśnych.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze jest przychylnie nastawiona do tematu wykorzystania pasów przeciwpożarowych i dróg leśnych na szlaki rowerowe i gotowa do współdziałania w temacie udostępnienia terenów leśnych na potrzeby turystyki rowerowej.

Załączamy:

- „Notatkę służbową” z dnia 7.09.2009 r. ze spotkania w tym temacie oraz
- „Ofertę na technologię wykonania ścieżek rowerowych – leśnych”

Ośrodka Transportu Leśnego w Świebodzinie wraz z „Koncepcją ścieżki rowerowej leśnej – przekrój normalny.”

Jednocześnie przekazujemy informację RDLP w Zielonej Górze dla przyszłych projektantów, aby wszystkie skrzyżowania i przejazdy szlaków rowerowych przez

drogi leśne projektować o nośności minimum 100 kN wraz z pasami najazdowymi obustronnie o szerokości 3m.

Zapisy te wynikają z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. nr 58 z 2006r., poz.405).

Ponadto załączamy pismo Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. z dnia 8.10.2009 r., dotyczącą oznakowania tego typu dróg.

Notatka służbowa

ze spotkania w sprawie aktualizacji koncepcji sieci szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”.

Spotkanie odbyło się w dniu 7 września br. w siedzibie RDLP w Zielonej Górze. Podczas spotkania poruszono zagadnienia współpracy podczas aktualizacji koncepcji głównych szlaków rowerowych na terenie Euroregionu. Prezes Fiedorowicz przedstawił stan prac nad koncepcją sieci szlaków, która została przygotowana już 8 lat temu, jednak wymaga aktualizacji i powiązania z siecią polsko - niemieckich przejść granicznych. Głównymi partnerami przy realizacji ścieżek są starostwa powiatowe i gminy, jednak biorąc pod uwagę 50% wskaźnik lesistości województwa znaczna część szlaków rowerowych będzie przechodziła przez tereny w zarządzie PGL Lasy Państwowe.

Dyrektor RDLP Leszek Banach zadeklarował ze strony Lasów Państwowych pomoc podczas prac koncepcyjnych (udostępnienie materiałów, map itp.) oraz wskazał na możliwość prowadzenia szlaków rowerowych po drogach leśnych i innych gruntach (np. pasach pożarowych), które nie będą wymagały wyłączenia gruntów leśnych z produkcji.

Podczas spotkania zwrócono uwagę na kwestie bezpieczeństwa, szczególnie w kontekście wywozu drewna po drogach leśnych ciężkim sprzętem. Euroregion wystąpi do policji o określenie warunków bezpiecznego poruszania się po szlakach rowerowych, w tym również przebiegającymi drogami leśnymi.

Koncepcja szlaków rowerowych powinna zostać uwzględniona w przygotowywanej właśnie zmianie „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego”, co pozwoli uwzględnić ją w planach inwestycyjnych gmin i starostw powiatowych oraz podczas modernizacji dróg krajowych i wojewódzkich.

Równocześnie Dyrektor Banach poinformował o możliwości wykorzystania do budowy szlaków rowerowych na pasach pożarowych specjalistycznych maszyn Ośrodka Transportu Leśnego w Świebodzinie. OTL posiada odpowiednie doświadczenie i wypracowane technologie tworzenia dróg gruntowych o wysokiej jakości nawierzchni, która idealnie nadaje się do jazdy rowerowej i jest preferowana przez samych rowerzystów, a równocześnie jest tańsza od innych nawierzchni (asfalt, kostka betonowa).

Ze strony RDLP, do kontaktów z wykonawcami koncepcji, został wyznaczony Marek Maciantowicz.

W spotkaniu uczestniczyli:

- Leszek Banach - Dyrektor RDLP w Zielonej Górze
- Czesław Fiedorowicz - Prezes Stowarzyszenia Euroregionu
- Izabela Pantkowska - Z-ca Dyrektora Biura Euroregionu
- Elżbieta Stankiewicz - wykonawca - APS Biuro Projektów Budownictwa
- Paweł Stankiewicz - wykonawca - APS Biuro Projektów Budownictwa
- Anna Niemiec - Starszy Specjalista w RDLP w Zielonej Górze
- Zbigniew Gawel - Naczelnik Wydziału w RDLP w Zielonej Górze
- Marek Maciantowicz - Główny Specjalista w RDLP w Zielonej Górze

Podpis sporządzającego:

Potrędzam ustalenia
8.09.09.
Leszek Banach
DYREKTOR
mgr inż. Leszek Banach

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Zielonej Górze
dr inż. Marek Maciantowicz
Gł. specjalista St. ds. Ochrony Przyrody

Oferta na technologię wykonania ścieżek rowerowych - leśnych.

Ośrodek Transportu Leśnego w Świebodzinie w nawiązaniu do naszych wieloletnich doświadczeń w zakresie budowy i remontu dróg na obszarach leśnych proponuje następującą technologię wykonania ścieżek rowerowych na pasach P.poż.:

1. Wytyczenie trasy i przygotowanie terenu pod budowę ścieżki.
2. Rozpoznanie warstw geotechnicznych gruntów (geologia).
3. Zdjęcie warstwy górnej – humusu.
4. Mineralizacja gruntu (frezarkami do gruntu nośnego) usunięcie kamieni i korzeni.
5. Położenie warstwy odsączającej z pospółki w/g istniejących potrzeb terenowych.
6. Zagęszczenie warstwy odsączającej.
7. Położenie warstwy nośnej z kruszywa naturalnego łamanego i jej zagęszczenie.
8. Zamknięcie warstwy górnej – zaklinowanie nawierzchni.
9. Powierzchniowe utwardzenie powierzchni w technologii emulsji i grys.
10. Wykonanie poboczy i wodościeków.

Proponowana przez nas technologia przewidziana jest przy wykorzystaniu pasów przeciwpożarowych. Uproszczona technologia wykonania pozwoli na użytkowanie ścieżek przez pojazdy jednośladowe z wyłączeniem pojazdów samochodowych. Proponowana przez nas technologia wykorzystuje istniejący teren bez potrzeby wykonywania kosztownych prac ziemnych, dowiezienia kruszywa tylko do ilości niezbędnych dla uzyskania parametrów nośności posiada niewątpliwą zaletę niskich kosztów wykonania.

Ośrodek Transportu Leśnego jest zainteresowany wykonywaniem ścieżek rowerowych w proponowanej przez nas technologii.

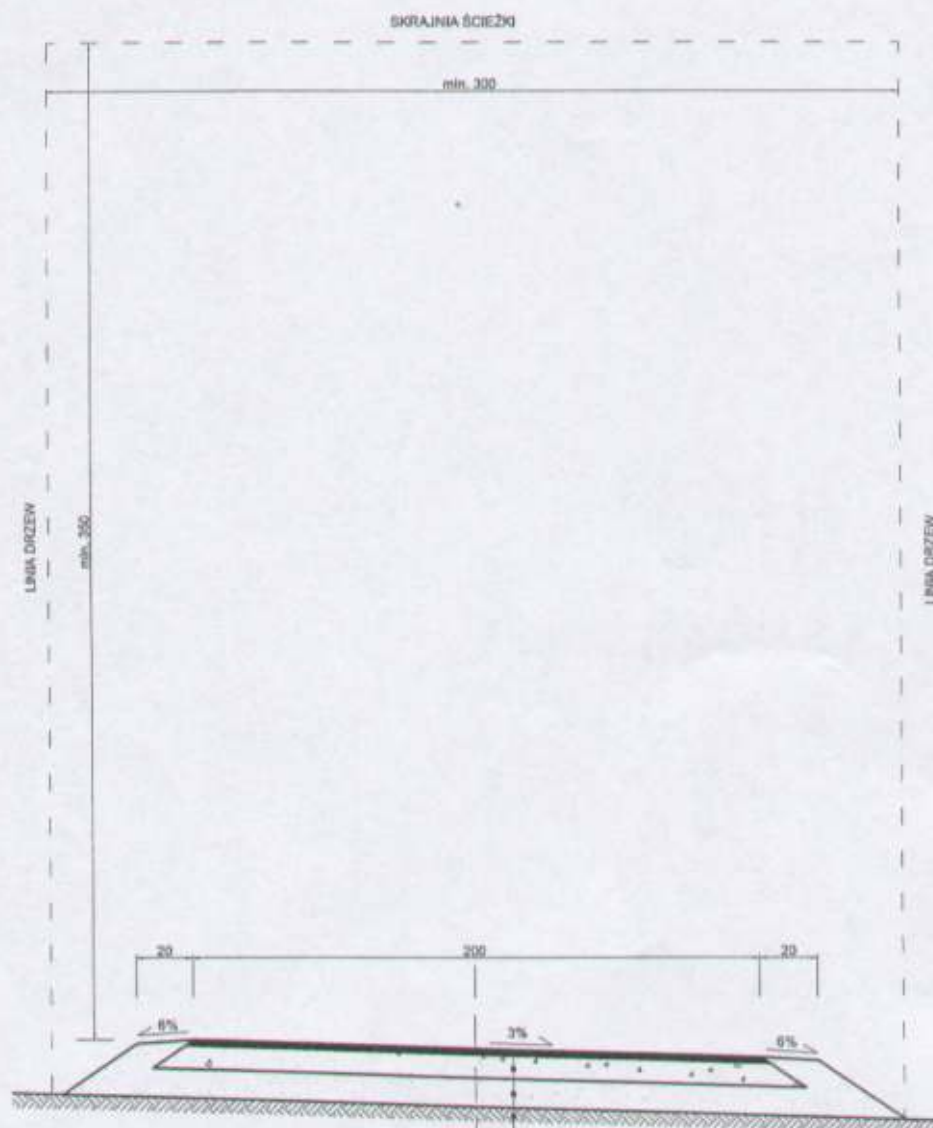
Kontakt w sprawie tel: 068 382 34 34 – 35;

e-mail: Andrzej.szarlowski@zielonagora.lasy.gov.pl

W załączeniu „ Koncepcja ścieżki rowerowej leśnej ”

KONCEPCJA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ LEŚNEJ

PRZEKRÓJ NORMALNY

LEGENDA:

Powierzchniowe utwardzenie nawierzchni jest zabiegiem, który pozwala na uszczelnienie istniejącej nawierzchni. Technologię wykonania uszczelnienia dzieli się na różne sposoby:

1. Pojedyncze powierzchniowe utwardzenie nawierzchni jest zabiegiem polegającym na kolejnym rozłożeniu:
  - warstwy lepiszcza,
  - warstwy kruszywa o wąskiej frakcji.

2. Pojedyncze powierzchniowe utwardzenie z podwójnym rozłożeniem asfaltu jest zabiegiem polegającym na kolejnym rozłożeniu:
  - warstwy lepiszcza,
  - warstwy kruszywa o wąskiej frakcji,
  - drugiej warstwy drobniejszego kruszywa.

3. Pojedyncze powierzchniowe utwardzenie typu „sandwich” jest zabiegiem polegającym na kolejnym rozłożeniu:
  - warstwy kruszywa,
  - warstwy lepiszcza,
  - warstwy drobniejszego kruszywa.

POWIERZCHNIOWE UTRWARDZENIE NAWIERZCHNI
PODBUDOWA Z KRUSZYWA ŁAMANEGO
STABILIZOWANEGO MECH. 0/31.5 MM - GR. 10 CM
WARSTWA OSACZAJĄCA Z PIASKU GR. 10 CM
PODŁOŻE GRUNTOWE

Gorzów Wlkp. 08 października 2009r.

Wpłynęło dn. 15.10.2009
Sukcesem
1482
16.10.09
p.m.

Stowarzyszenie Gmin RP
Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”

Pani
Bożena Buchowicz
Dyrektor biura

W odpowiedzi na Pani pismo WK-603/11/09/AK z dnia 1 października br. uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. – *Prawo o ruchu drogowym* (tekst jednolity z dnia 2 czerwca 2005 r. Dz.U. Nr 108, poz. 908 z póź. zm.) przepisy ruchu drogowego obowiązują w pełnym zakresie wyłącznie na drogach publicznych i w strefach zamieszkania. Ww. przepisy „stosuje się również do ruchu odbywającego się poza drogami publicznymi, jeżeli jest to konieczne dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa uczestników tego ruchu” (art. 1 ust. 2 prd.)

Jeżeli planowane przez Państwa ścieżki rowerowe przebiegać mają po drogach niepublicznych czyli drogach wewnętrznych (drogi wewnętrzne w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych, tekst jednolity z dnia 25 stycznia 2007 r. Dz.U. Nr 19, poz. 115 z póź. zm.) to ich „budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona i oznakowanie ...oraz zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku - do właściciela tego terenu” – postawa prawna: art. 8 ust. 2 ww. ustawy.

W celu optymalnego zorganizowania ruchu na ścieżkach rowerowych przebiegających po drogach wewnętrznych niezbędne jest określenie przez zarządcę terenu, a w przypadku jego braku – właściciela terenu, regulaminu korzystania z drogi wewnętrznej (regulamin taki musi być dostępny dla każdego użytkownika takiej drogi). Tylko w takim przypadku funkcjonariusze organów kontroli ruchu drogowego, w oparciu o przepisy art. 98 kodeksu wykroczeń, będą mogli skutecznie egzekwować niestosowanie się przez użytkowników takich dróg wewnętrznych do postanowień regulaminu korzystania z drogi wewnętrznej.

Samo oznakowanie ścieżek rowerowych przebiegających po drogach wewnętrznych znakami określonymi w *rozporządzeniu Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych* (Dz.U. 02.170.1393 z póź. zm.) jest prawnie nieskuteczne z przyczyn wskazanych w pierwszym akapicie pisma. Z tych samych przyczyn projekt organizacji ruchu na drodze wewnętrznej, z wyłączeniem połączeń dróg wewnętrznych z drogami publicznymi nie podlega rygorom *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonania nadzoru nad tym zarządzaniem* (Dz.U. Nr 177, poz. 1729 z 2003 r.). Sugerujemy, żeby projektowane przez państwa ścieżki rowerowe oznakować „znakami”, których symbole i kolorystyka zbliżone będą do powszechnie stosowanych znaków drogowych z jednoczesnym oznaczeniem dróg wewnętrznych jako takich (znaki D-46 i D-47).

RK/RK
wyk. w 2 egz.
egz. nr 1 – adresat
egz. nr 2 – aa

z poważaniem
NACZELNIK
Wydziału Ruchu Drogowego
RMF w Gorzowie Wlkp.
podinsp. mgr Piotr Fliegner

6.4 Szlaki rowerowe na wałach przeciwpowodziowych.

Wykorzystanie wałów przeciwpowodziowych na szlaki rowerowe jest bardzo ciekawym i korzystnym rozwiązaniem.

Jest ono stosowane na terenie Niemiec i województwa dolnośląskiego.

Podstawowe zalety tego rozwiązania to:

- szlak rowerowy będzie biegł po dziewiczym terenie z pięknymi widokami,
- bezpieczeństwo ruchu – z dala od dróg i ruchu samochodowego,
- odbywający się ruch rowerowy będzie odstraszał bobry, które niszczą wały przeciwpowodziowe.

W tym temacie odbyło się spotkanie w Lubuskim Zarządzie Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Zielonej Górze – w załączeniu „Notatka” z tego spotkania.

Dyrektor LZM i UW wyraził przychylne stanowisko w sprawie wykorzystania wałów przeciwpowodziowych na szlaki rowerowe oraz gotowość do współpracy z Urzędami Gmin w tym temacie.

Ustalono, że:

- wykorzystanie wałów przeciwpowodziowych na szlaki rowerowe należy uzgodnić z LZM i UW w Zielonej Górze i musi zostać zawarte porozumienie pomiędzy LZM i UW i daną Gminą dotyczące współpracy i utrzymania szlaku rowerowego i wału przeciwpowodziowego po którym przebiega.

Aktualnie w opracowanej „Koncepcji...” uwzględniono jako planowane szlaki rowerowe na wałach przeciwpowodziowych po obu stronach rzeki Odry.

Mają one bardzo korzystny przebieg, ukośne przez cały Euroregion, od granicy na wschodzie w pobliżu Bytomia Odrzańskiego, do granicy na zachodzie w pobliżu miejscowości Urad.

Na mapie oznaczone je kolorem **niebieskim** - - - - -

W następnej kolejności można uwzględnić wały przeciwpowodziowe wzdłuż rzeki Bóbr i wykorzystać część szlaków rowerowych istniejących i planowanych.

NOTATKA

**ze spotkania w sprawie wykorzystania wałów przeciwpowodziowych
na szlaki rowerowe w ramach
„Aktualizacji koncepcji sieci szlaków rowerowych w Euroregionie
Sprewa – Nysa – Bóbr”.**

Spotkanie odbyło się w dniu 16 listopada br. w siedzibie Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze.

W czasie spotkania omawiano sprawę jak w tytule.

1. Najpierw Elżbieta Stankiewicz przedstawiła „Koncepcję szlaków rowerowych w S. - N. - B” i propozycję wykorzystania wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Odry i Bobru.
W tym nowoprojektowanego odcinka lewostronnego wału przeciwpowodziowego rzeki Odry na odcinku Wężyska - Chlebowo o długości 5,5 km (został ogłoszony przetarg na dokumentację techniczną).
2. Dyrektor Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych przedstawił sytuację, dotyczącego stanu, utrzymania, modernizacji i budowy nowych odcinków wałów przeciwpowodziowych.
3. Prezes Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr” przedstawił stanowisko Euroregionu i propozycje w tej sprawie.

Dyrektor LZM i UW wyraził przychylne stanowisko w sprawie wykorzystania wałów przeciwpowodziowych na szlaki rowerowe oraz gotowość do współpracy z Urzędami Gmin w tym temacie.

W wyniku dyskusji ustalono, że:

- wykorzystanie wałów przeciwpowodziowych na szlaki rowerowe należy uzgodnić z LZM i UW w Zielonej Górze i musi zostać zawarte porozumienie pomiędzy LZM i UW i daną Gminą dotyczące współpracy i utrzymania szlaku rowerowego i wału przeciwpowodziowego po którym przebiega.

W spotkaniu uczestniczyli:

- Tomasz Czajkowski – dyrektor LZM i UW w Zielonej Górze
- Czesław Fiedorowicz – prezes Stowarzyszenia Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”
- Alicja Kłosowicz – Euroregion „Sprewa – Nysa – Bóbr”
- Marek Maciantowicz – Główny Specjalista w RDLP w Zielonej Górze
- Elżbieta Stankiewicz – wykonawca - APS Biuro Projektów Budownictwa
- Paweł Stankiewicz - wykonawca APS - Biuro Projektów Budownictwa

Podpis sporządzającego

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/04 WZDA w Poznaniu
Upr. proj. nr 70/90/ZG UW
w Zielonej Górze

6.5 Możliwość współpracy z Uniwersytetem Zielonogórskim

W zakresie opracowania szczegółowej koncepcji przebiegu szlaku rowerowego w terenie na konkretnym odcinku, istnieje możliwość współpracy z Uniwersytetem Zielonogórskim.

Sprawa ta została omówiona na spotkaniu w dniu 27.10.2009 r., z prof. Adamem Wysokowskim, kierunkiem Zakładu Dróg i Mostów, Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska.

Jest to możliwe w ramach wykonywania prac dyplomowych przez studentów tego wydziału.

Ze strony Urzędu Gminy, Miasta czy Powiatu należy zapewnić tylko podkład Geodezyjny danego terenu.

Dotyczy to również możliwości opracowania koncepcji kładki rowerowej lub pieszo – rowerowej.

7. Przebieg szlaków rowerowych.

Łączna długość planowanych szlaków rowerowych wynosi **1194,75 km** w tym:

7.1. Szlaki poziome – oznaczone kolorem **czzerwonym** —

Łączna długość tych szlaków wynosi **389,25 km**

Są to szlaki: **2, 2a, 4, 6, 8.**

7.2. Szlaki pionowe – oznaczone kolorem **zielonym** —

Łączna długość tych szlaków wynosi **565,5 km**

Są to szlaki nr: **1, 3, 5, 7, 9, 9a, 9b.**

7.3. Szlaki łącznikowe - oznaczone kolorem **żółtym** —

Łączna długość tych szlaków wynosi **240,0 km**

Są to szlaki nr: **Ł1, Ł2, Ł3, Ł4, Ł5, Ł6, Ł7, Ł8, Ł8A, Ł9 i Ł10.**

7.4. Szlak „Odra” na wałach przeciwpowodziowych.

7.5. Opis przebiegu szlaków

7.5.1. SZLAKI GŁÓWNE POZIOME - DŁUGOŚĆ - 389,25 km

SZLAK ROWEROWY NR 2 - DŁUGOŚĆ - 102 km **SŁUBICE – KROSNO ODRZAŃSKIE – SULECHÓW – ZBĄSZYŃ**

OD GRANICY EUROREGIONU Z KIER. SŁUBIC	
URAD	
CYBINKA	
DRZENIÓW	
GĘSTOWICE	
KORCZYCÓW	
OSIECZNICA	
KROSNO ODRZAŃSKIE	
RADNICA	
BĘDÓW	
NIETKOWICE	
BRODY	
POMORSKO	
MOZÓW	
SULECHÓW	
KŁĘPSK	
NOWE KRAMSKO	
BABIMOST	
PODMOKLE MAŁE	
KOSIECZYN	
ZBĄSZYNEK	
CHLASTAWA	
NĄDNIA	
ZBĄSZYŃ	
ERNESTYNOWO	
LEŚNA HUTA	
DO GRANICY EUROREGIONU W KIER. NOWEGO TOMYŚŁA	

SZLAK ROWEROWY NR 2A - DŁUGOŚĆ - 18,75 km **SULECHÓW - KARGOWA**

SULECHÓW	
OKUNIN	
SMOLNO WIELKIE	
CHWALIM	
KARGOWA	
DO GRANICY EUROREGIONU W KIER. WOLSZTYNA	

SZLAK ROWEROWY NR 4 - DŁUGOŚĆ - 116,25 km
**GUBIN-KROSNO ODRZAŃSKIE-ZIELONA GÓRA-SŁAWA-WSCHOWA-
SZLICHTYNGOWA**

OD GRANICY KRAJU

GUBIN

BIEŻYCE

POLE

KANIÓW

CZEKLIN

BRONKÓW

BRZEZINKA

DYCHÓW

NOWY ZAGÓR

KROSNO ODRZAŃSKIE

POŁUPIN

DĄBIE

PŁAW

GRONÓW

LEŚNIOW WIELKI

ZIELONA GÓRA

NOWY KISIELIN

DROSZKÓW

ZABÓR

PRZEWÓZ

BOJADŁA

KARTNO

KONOTOP

LUBIATÓW

GOLA

SŁAWA

PRZYBYSZÓW

NOWE STRĄCZE

LGIŃ

HETMANICE

BUCZYNA

WSCHOWA

JĘDRZYCHOWICE

SZLICHTYNGOWA

DO GRANICY EUROREGIONU W KIER.
GŁOGOWA

WZDŁUŻ DROGI NR 32

WZDŁUŻ DROGI NR 282

WZDŁUŻ DROGI NR 278

WZDŁUŻ DROGI NR 12

SZLAK ROWEROWY NR 4A - DŁUGOŚĆ - 6,00 km

WSCHOWA - DĘBOWA ŁĘKA

WSCHOWA

DĘBOWA ŁĘKA

DO GRANICY EUROREGIONU W KIER.

LESZNA

WZDŁUŻ DROGI NR 12

SZLAK ROWEROWY NR 6 - DŁUGOŚĆ - 83,25 km

**ZASIEKI - LUBSKO - NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI - KOŻUCHÓW - NOWE
MIASTECZKO - BYTOM ODRZAŃSKI**

OD GRANICY KRAJU

ZASIEKI

MARIANKA

BRODY

CHEŁM ŻARSKI

LUBSKO

NOWINIEC

STARA WODA

TUCHOLA ŻARSKA

NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI

KACZENICE

KAMIONKA

RADWANÓW

MIROCIN DOLNY

KOŻUCHÓW

CZCIRADZ

DIADOSZYCE

NIECIECZ

GOŁASZYN

NOWE MIASTECZKO

KRÓLIKOWICE

BYTOM ODRZAŃSKI

DROGOMIL

DO GRANICY EUROREGIONU W KIER. GŁOGOWA

WZDŁUŻ DROGI NR 289

WZDŁUŻ DROGI NR 290

WZDŁUŻ DROGI NR 283

WZDŁUŻ DROGI NR 293

WZDŁUŻ DROGI NR 292

7.5.2. SZLAKI GŁÓWNE PIONOWE - DŁUGOŚĆ - 565,50 km

SZLAK ROWEROWY NR 1 - DŁUGOŚĆ - 63,75 km

URAD - KOSARZYN - GUBIN - ZASIEKI

OD GRANICY EUROREGIONU

Z KIERUNKU SŁUBIC

URAD

RYBOJEDZKO

KŁOPOT

RĄPICE

BYTOMIEC

MIŁÓW

RYBAKI

KOSARZYN

ŻYTOWAŃ

BUDORADZ

GUBIN

SĘKOWICE

SADZARZEWICE

MARKOSICE

STRZEGÓW

MIELNO

JANISZOWICE

ZASIEKI

} WZDŁUŻ DROGI NR 285

SZLAK ROWEROWY NR 3 - DŁUGOŚĆ - 66,00 km

RADZIKÓW - GUBIN - BRODY

OD GRANICY EUROREGIONU

Z KIERUNKU RZEPIN

JERZMANICE

RADZIKÓW

SĄDÓW

DRZENIÓW

CHLEBÓW

RYBAKI

POŁECKO

CHLEBOWO

WAŁOWICE

JAROMIROWICE

GUBIN

PLEŚNO

CZARNOWICE

KOPERNO

} WZDŁUŻ DROGI NR 138
}
} WZDŁUŻ DROGI NR 286

JAZÓW	}	WZDŁUŻ DROGI NR 285
GRABICE		
LUBOSZYCE		
WIELOTÓW		
WĘGLINY	}	WZDŁUŻ DROGI NR 289
SUCHODÓŁ		
JEZIORY WYSOKIE		
BRODY		

SZLAK ROWEROWY NR 5 - DŁUGOŚĆ - 123,00 km
TORZYM - KROSNO ODRZAŃSKIE - LUBSKO - JASIEŃ - PARK MUŻAKOWSKI -
ŁĘKNICA

OD GRANICY EUROREGIONU		
Z KIERUNKU SULĘCINA		
BOBRÓWKO		
KOWNATY		
TORZYM		
JEZIORO DZIKIE I WILCZE		
PLISZKA		
KĘPINY		
BUDACHÓW		
STRUGA		
ŁOCHOWICE		
POŁUPIN		
DĄBKI		
DYCHÓW	}	WZDŁUŻ NIECZYNNEJ DROGI KOLEJOWEJ
BOBROWICE		
BARŁOGI		
STRUŻKA		
JANISZOWICE		
GÓRZYN		
RASZYN		
LUBSKO		
JASIEŃ		
ŚWIBINKI		
TUPLICE		
TRZEBIEL		
BUCZYNY		
ŻARKI WIELKIE		
STARE CZPLE		
BRONOWICE		
ŁĘKNICA		

SZLAK ROWEROWY NR 7 - DŁUGOŚĆ - 125,25 km
ŁAGÓW - KROSNO ODRZAŃSKIE - NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI - ŻAGAŃ -
IŁOWA

OD GRANICY EUROREGIONU

Z KIERUNKU

LUBNIEWIC

ŁAGÓWEK

ŁAGÓW

POŻRZADŁO

TOPORÓW

NIEDŹWIEDŹ

PRZEŁAZY

KALINOWO

WĘGRZYNICE

BŁONIE

GRYŻYNA

BYTNICA

STRUGA

ŁOCHOWICE

KROSNO ODRZAŃSKIE

POŁUPIN

NOWY ZAGÓR

DĄBKI

DYCHÓW

CHROMÓW

BOBROWICE

KUKADŁO

TARNAWA KROŚNIENSKA

WYSOKA

PODGÓRZYCE

TURÓW

NOWOGRÓD

BOBRZAŃSKI

WŁOSTÓW

BIENIÓW

ŻARY

OLBRACHTÓW

RUSOCICE

STRASZÓW

PRZEWÓZ

} WZDŁUŻDROGI NR 32

} WZDŁUŻDROGI NR 302

} WZDŁUŻ DROGI NR 27

SZLAK ROWEROWY NR 9 - DŁUGOŚĆ - 111,75 km
ŚWIEBODZIN - SULECHÓW - ZIELONA GÓRA - NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI -
ŻAGAŃ - IŁOWA

OD GRANICY EUROREGIONU

Z KIERUNKU

BLEDZEWIA

BORYSZYN

LUBRZA

ŁUGÓW

ŚWIEBODZIN

LUBOGÓRA

ŁĄKIE

SKĄPE

PAŁCK

KIJE

MOZÓW

SULECHÓW

CIGACICE

ZAWADA

ZIELONA GÓRA

ŚWIDNICA

PIASKI

NOWOGRÓD

BOBRZAŃSKI

DOBROSZKÓW WIELKI

GORZUPIA DOLNA

STANÓW

DZIETRZYCHOWICE

ŻAGAŃ

WILKOWISKO

KONIN ŻAGAŃSKI

IŁOWA

KLIKÓW

DO GRANICY EUROREGIONU

W KIERUNKU RUSZOWA

} WZDŁUŻ DROGI NR 277

} WZDŁUŻ DROGI NR 27

} WZDŁUŻ DROGI NR 295

SZLAK ROWEROWY NR 9A - DŁUGOŚĆ - 48,75 km
ZIELONA GÓRA - KOŻUCHÓW - SZPROTAWA

ZIELONA GÓRA	}	WZDŁUŻ DROGI NR 283
ZATONIE		
KSIĄŻ ŚLĄSKI		
STUDZIENIEC		
MIROCIN DOLNY	}	WZDŁUŻ DROGI NR 297
KOŻUCHÓW		
CISÓW		
RUSINÓW		
BOROWINA	}	
PASTERZOWICE		
SZPROTAWA		
BOBROWICE		
SIERAKÓW		
BUCZEK		
DO GRANICY EUROREGIONU		
W KIERUNKU BOLESŁAWCA		

SZLAK ROWEROWY NR 9B - DŁUGOŚĆ - 27,00 km
ZIELONA GÓRA - NOWA SÓL - BYTOM ODRZAŃSKI

ZIELONA GÓRA	}	WZDŁUŻ DROGI NR E65 A3
NIEDORADZ		
OTYŃ		
MODRZYCA	}	WZDŁUŻ DROGI NR E65 A3
NOWA SÓL		
STARA WIEŚ		
TARNÓW BYCKI		
BYTOM ODRZAŃSKI		

7.5.3. SZLAKI ŁĄCZNIKOWE - DŁUGOŚĆ - 240,00 km

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł1 - DŁUGOŚĆ - 33,00 km

ŁĘKNICA
PRZEWÓZ
BUCZE
LIPNA
GOZDNICA
IŁOWA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł2 - DŁUGOŚĆ - 33,75 km

ŚWIDNICA
OCHŁA
DRZONKÓW
RACULA
STARY KISIELIN
NOWY KISIELIN
ZIELONA GÓRA
ŚWIDNICA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł3 - DŁUGOŚĆ - 12,00 km

BRODY
CZERWIEŃSK
PRZYLEP
ZIELONA GÓRA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł4 - DŁUGOŚĆ - 9,00 km

POMORSKO
WYSOKIE
ŁĘŻYCA
ZIELONA GÓRA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł5 - DŁUGOŚĆ - 36,75 km

SULECHÓW
PODLEGÓRZ
TRZEBIECHÓW
KLENICA
BOJADŁA
PYRNIK

BUCZKÓW
LIPINY
STANY
NOWA SÓL

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł6 - DŁUGOŚĆ - 24,00 km

BABIMOST
LEŚNIKI
LINIE
KARGOWA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł7 - DŁUGOŚĆ - 9,75 km

OD GRANICY EUROREGIONU W KIERUNKU TRZCIEL
STRZYŻEWO
ZBĄSZYŃ

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł8 - DŁUGOŚĆ - 45,00 km

OD GRANICY EUROREGIONU W KIERUNKU RZEPINA
LUBIN
BOCZÓW
GARBICZ
JEZIORO PNIEWY
GARBICZ
PNIÓW
TORZYM
WALEWICE
ŁAGÓW
ŻELECHÓW
ROMANÓWEK
LUBRZA
JORDANOWO
GOŚCIKOWO
DO GRANICY EUROREGIONU W KIERUNKU MIĘDZYRZECZA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł8A - DŁUGOŚĆ 12,00 km

ŁAGÓW
SIENIAWA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł9 - DŁUGOŚĆ 21,00 km

ŚWIEBODZIN
OJERZYCE
SZCZANIEC
ROGOZINIEC
DO GRANICY EUROREGIONU W KIERUNKU TRZCIELA

SZLAK ŁĄCZNIKOWY Ł10 - DŁUGOŚĆ 3,75 km

STARY ZAGÓR
BRZEŹNICA
DĄBIE

7.5.4. "SZLAK ODRA" NA WAŁACH PRZECIWPOWODZIOWYCH

1. PRAWY

OD WSCHODNIEJ GRANICY EUROREGIONU
KOŁO BYTOMIA ODRZAŃSKIEGO
W POBLIŻU NASTĘPUJĄCYCH MIEJSCOWOŚCI:

BYTOM ODRZAŃSKI
SIEDLIŚKO
NOWA SÓL
BOJADŁA
CIGACICE
POMORSKO
BRODY
RADNICA
KROSNO ODRZAŃSKIE
POŁĘCKO
RĄPICE
URAD
DO GRANICY EUROREGIONU W KIERUNKU SŁUBIC

2. LEWY

KOŃCZY SIĘ KOŁO POŁĘCKA

8. Nawierzchnie szlaków rowerowych.

Stosowane są następujące rodzaje nawierzchni:

1. nawierzchnia bitumiczna
  - w tym powierzchniowe utwardzenie – technologia nawierzchni podana w punkcie 6.3. Szlaki rowerowe na pasach przeciwpożarowych i drogach leśnych,
2. z kostki betonowej polbruk zwykłej a najlepiej – niefazowanej,
3. z kruszywa naturalnego stabilizowanego mechanicznie.
Zalecane jest stosowanie pospółek lekko zaglinionych, które bardzo dobrze się zagęszczają, a generalnie nie nadają się do innych robót
4. z kruszywa kamiennego łamanego stabilizowanego mechanicznie o uziarnieniu 0-31 mm
5. nawierzchnie gruntowe – naturalne
6. z zastosowaniem żywic syntetycznych – w Polsce stosowane w niewielkim zakresie i generalnie tylko w miastach.

Nawierzchnie te wykonuje się w zależności od możliwości, przeznaczenia szlaku i warunków istniejących.

Nawierzchnie utwardzone

1.Bitumiczne

2. Z kostki betonowej typu polbruk

- zwykłej

- niefazowanej

Szlaki rowerowe o takiej nawierzchni są wykonywane przede wszystkim w terenie zabudowanym oraz na szlakach tzw. komunikacyjnych między miejscowościami np. Kargowa – Babimost oraz na dojazdach z miejscowości do atrakcji turystycznych np. Krosno – Łochowice.

W przypadku stosowania nawierzchni z kostki betonowej typu polbruk zaleca się stosowanie kostki niefazowanej, która zdecydowanie poprawia komfort jazdy – nie ma drgań, oraz umożliwia jazdę na rolkach.

W przypadku tego typu nawierzchni bardzo ważne jest wykonanie warstwy podbudowy z materiału przepuszczalnego (kruszywo naturalne, kamienne łamane, gruz betonowy), żeby w przyszłości nie występowały odkształcenia nawierzchni.

Grubość tej podbudowy zależy od rodzaju gruntu w podłożu oraz warunków wodnych.

Nawierzchnie nieutwardzone

3. Z kruszywa naturalnego stabilizowanego mechanicznie.

Zalecana jest stosowanie pospólek lekko zaglinionych, które bardzo dobrze się zagęszczają, a generalnie nie nadają się do innych robót.

4. Z kruszywa kamiennego łamanego stabilizowanego mechanicznie

5. Nawierzchnie gruntowe – naturalne.

Tam gdzie jest to możliwe, bardzo ważne jest, pozostawienie szlaków rowerowych o nawierzchni gruntowej naturalnej (ekologicznej).

Przede wszystkim ze względów ekologicznych : bezpośredniego kontaktu z przyrodą – materiały naturalne, niezakłócania warunków wodnych sztuczną nawierzchnią oraz oczywiście ze względu na koszty.

Dotyczy to głównie szlaków typowo turystycznych na terenie lasów, parków krajobrazowych, rezerwatów... - np. wokół jezior na terenie Gryżyńskiego Parku Krajoobrazowego.

Jest to najtańszy i najszybszy sposób stworzenia szlaków rowerowych i w tych przypadkach wystarczy tylko ich uporządkowanie, ewentualne wyrównanie czy uzupełnienie zagłębień pospółką lub kruszywem kamiennym łamanym i oznakowanie szlaku.

Możliwe jest również etapowanie budowy szlaków rowerowych jeżeli chodzi o nawierzchnie.

Dotyczy to szczególnie szlaków o nawierzchni z kruszywa naturalnego lub łamanego zagęszczonego mechanicznie.

Nawierzchnie takie należy użytkować w tej formie i dopiero w razie konieczności i posiadanych środków finansowych należy wykonać warstwę bitumiczną lub powierzchniowe utwardzenie lub ułożyć kostkę betonową typu polbruk najlepiej niefazowaną.

9. Infrastruktura rowerowa

Oprócz warunków do jazdy rowerem, również bardzo ważna jest tzw. Infrastruktura rowerowa, w tym przede wszystkim miejsca postojowe.

1. Miejsca postoju i wypoczynku

Generalnie powinny to być ławy i stoły drewniane w miarę możliwości częściowo zadaszone w razie dużego deszczu.

Powinny one być zlokalizowane przede wszystkim w miejscach atrakcyjnych widokowo oraz w pobliżu atrakcji turystycznych.

Mogą być na nie wykorzystane parkingi leśne.

Na dłuższy wypoczynek nadają się gospodarstwa agroturystyczne i ośrodki turystyczne.

Mogą one odgrywać bardzo ważną rolę w turystyce rowerowej.

Przykładowe gospodarstwa agroturystyczne w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr”

I. Powiat Krośnieński

- Stadnina Danków
Katarzyna Przewłocka
Bronków 71a
66-626 DYCHÓW, gm. Bobrowice

- APS Polska
Paweł Aulich
66-030 Bytnica
Gryżyna 13a, gm. Bytnica

wycieczki rowerowe

- Stary Młyn
Anna i Julian Wiktorscy
ul. Młyńska 1
66-600 Krosno Odrzańskie
Brzeźnica, gm. Dąbie

Wypożyczalnia rowerów

II. Powiat Nowosolski

- Gospodarstwo Agroturystyczne "U Włodka i Marysi"
ul. Główna 1
67-120 Kozuchów
Podbrzezie Dolne, gm. Kozuchów

III. Powiat Świebodziński

- Ryszard Władkowski
Przełazy 22
66-218 Lubrza, gm. Lubrza
- Łagowska Ostoja
Mirosław Juszcak
ul. Sulęcińska 21
66-220 Łagów Lubuski, gm. Łagów
- Tadeusz Kozak
ul. Świebodzińska 24
66-218 Lubrza, gm. Lubrza

IV. Powiat Wschowski

- "Karino"
Miroslawa i Kazimierz Wawrzyniak
Lubogoszcz
67-410 Sława, gm. Sława
- Gospodarstwo Rolne „TRADYCJA”
Sylwester Kosiński
Siedlnica 167
67-400 Wschowa, gm. Wschowa
- Stefania Sawicka
Lgiń 34 i 41 a
67-400 Wschowa, gm. Wschowa

V. Powiat Zielonogorski

- Gospodarstwo Agroturystyczne "Eden"
Wojnowo 10A
66-120 Kargowa, gm. Kargowa
- "Agrotabera"
Jolanta i Marek Taberscy
Janowiec 1
66-111 Nowe Kramsko, gm. Babimost
- Jolanta Jarmoch
66-003 Zabór
Czarna 2, gm. Zabór
- "Gajówka"
Agnieszka Lulka
Leśniki 5
66-110 Babimost, gm. Babimost
- Wypożyczalnia rowerów
- Łukasz Kmiecik
Stare Kramsko 54
66-110 Babimost, gm. Babimost
- Wypożyczalnia rowerów
- Sławomir Bosiacki
Stary Jaromierz 54
64-120 Kargowa, gm. Kargowa

VI. Powiat Żagański

- Gospodarstwo Agroturystyczne "Natalia"
Chichy 2
67-320 Małomice, gm. Małomice

Do dyspozycji gości rowery

- Agroturystyka w Jabłonowie
Ul. Dębowa 9
Jabłonów
68-113 Brzeźnica, gm. Brzeźnica

- Willa Akacja
Sliwnik 21
67-320 Małomice, gm. Małomice

VII. Powiat Żarski

- "Koziołek Suchodołek"
Jolanta i Waldemar Filipowicz
Suchodół 9
68-343 Brody Żarskie, gm. Brody

- "BRYL_DOM"
Jadwiga i Ryszard Majewscy
ul. Kilińskiego 5
68-343 Brody Żarskie, gm. Brody

- "Borowikowa Knieja"
Elżbieta i Sławomir Miśkiw
ul. Kilińskiego 15
68-343 Brody Żarskie, gm. Brody

- "Dom pod Sosnami"
Aneta Mazurek
Grzędawa 21
68-219 Tuplice, gm. Tuplice

- Halina i Tomasz Charson
Grzędawa 37A
68-219 Tuplice, gm. Tuplice

10. Atrakcje turystyczne przy szlakach rowerowych.

Parki krajobrazowe, rezerваты i pomniki przyrody

10.1. Parki krajobrazowe

1. Gryżyński Park Krajobrazowy – powstał w 1996 roku na powierzchni 2755 ha, położony w województwie lubuskim. Pod względem powierzchni jest najmniejszym z siedmiu Parków, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. Atrakcyjność tego obszaru wynika przede wszystkim z niezwykłości krajobrazu.

Zróznicowana rzeźba terenu, duże nachylenie zboczy rynny, liczne jeziora polodowcowe, stawy, 94 źródła zboczowe, 17 torfowisk i pstrągowa rzeka Gryżynka.

Północna i środkowa część parku położona jest w południowej części Pojezierza Lubuskiego, a część południowa w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej zwanej również Pradolina Warciańsko-Odrzańską, w Dolinie Odry Środkowej. Na terenie parku położone są dwie miejscowości Gryżyna i Grabin, lasy administrowane są przez Nadleśnictwo Bytnica oraz Nadleśnictwo Sulechów. Park położony jest na terenie czterech gmin; Bytnica, Krosno Odrzańskie, Czerwieńsk oraz Skąpe.

Bogactwo i różnorodność form powierzchniowych Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego jest wynikiem działalności lodowca, a zwłaszcza jego topniejących wód. Teren, na którym położony jest Gryżyński Park Krajobrazowy, cechuje wielkie bogactwo i różnorodność polodowcowej rzeźby, co mocno kontrastuje z równinnym obszarem sandru Ołoboku otaczającym park od północy, wschodu i zachodu. Kształt Parku wyciągnięty jest w kierunku północ-południe, w pasie o szerokości 2-3 km i długości 12,5 km, od wsi Gryżyna do miejscowości Szklarka Radnicka, a jego wyraźną oś stanowi Gryżyńska Rynna, która jak nazwa wskazuje w formie rozczłonkowanej rynny rozciąga się do doliny Odry. Rynna zachodnia wypełniona jest korytem rzeki „Gryżyński Potok”, torfowiskami niskimi oraz pocięta wąwozami o stromych zboczach u podnóża, których biją liczne źródła zboczowe (między wsiami Gryżyna i Grabin doliczono się ich blisko 100!!!). Rynny krótsze środkowa i wschodnia zajęte są przez jezioro Kałek oraz stawy hodowlane, z których wody spływają przez staw zwany Długą Szyją do rynny zachodniej. Na południu znajduje się kilka polodowcowych jezior największe z nich to jezioro Jelito, liczące 49,9 ha powierzchni i głębokości sięgającej 36,6 m.

Na wschód od tych rynien występują „wijące” się z północy na południe wzniesienia zwane ozami, jak również wytopiska bezodpływowe oraz ostańce sandrowe, z dominującym wzniesieniem Górą Graniczną. Tak, w krótkim opisie można przedstawić różnorodność akumulacji polodowcowej terenu, która mocno kontrastuje z otaczającymi Park równinami.

Największą powierzchnię Parku zajmują lasy 86,6%, wody powierzchniowe 6,6%, użytki zielone i nieużytki bagienne 2,6%, a grunty zabudowane 2,4%.

Na terenie Parku aktualnie znajdują się cztery aleje dębów szypułkowych oraz jedno drzewo – dąb szypułkowy chronione w postaci pomników przyrody. Aleje grupują się w okolicy oraz wsi Gryżyna, skupiają do 300 sztuk drzew, a swoją długowiecznością /wiek ok.150-200 lat/ i okazałością /wysokości 20-25 m, obwody 180-400 cm/ stanowią niewątpliwie typową osobliwość Parku.

Użytki ekologiczne „Gryżyński Wąwóz” – obszar o powierzchni 3,66 ha. Przedmiotem ochrony jest najgłębszy i najpiękniejszy krajobrazowo wąwóz w GPK, który powstał w wyniku działalności wód płynących głównie w okresie po ustąpieniu lodowca, a przed pojawieniem się szaty roślinnej na tym terenie. Zachodnią i centralną część wąwozu porasta dorodny las bukowy z domieszką sosny i dębu. We wschodniej części, na torfach, rośnie olsza czarna.

„Gryżyńskie Szuwały” – obszar o pow. 32,86 ha położony w rynnie polodowcowej w pobliżu źródeł Gryżyńskiego Potoku. Przeważają tu zabagnione łąki oraz luźne zakrzaczenia olchowe i wierzbowe. Podmokły i niedostępny teren stanowi ostoję zwierzyny, a przede wszystkim: bobra, wydry, żurawia.

„Bagno Żurawinowe” – obszar o pow. 2,81 ha. Torfowisko przejściowe z cennymi gatunkami roślin m.in. rosiczką okrągłolistną i pośrednią oraz żurawiną błotną, modrzewnicą zwyczajną, bagnicą torfową, przygielką białą.

Ponadto w Parku prowadzona jest strefa ochronna gniazd bielika.

Świat zwierząt i roślin

Do cennych wartości Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego, obok walorów krajobrazowych, należy przyroda ożywiona i nieożywiona. Nie została ona jeszcze przekształcona i zniszczona przez

człowieka, na co wpływ miała niska gęstość zaludnienia, brak przemysłu oraz wysoki stopień zalesienia. Do zróżnicowania szaty roślinnej Parku przyczyniła się wielka różnorodność zespołów roślinnych, spośród których duże znaczenie mają zespoły związane z wodami, brzegami zbiorników wodnych, bagnami oraz różnego rodzaju torfowiskami. Prześledzić można na tym terenie wszystkie stadia zarastania i wypłykania jezior.

Ponad 86 % powierzchni Parku zajmują lasy, wśród których dominują bory sosnowe, a mniej liczne lasy liściaste ograniczają się zwykle do terenów bardziej wilgotnych. Tu i ówdzie natkniemy się jeszcze na wiekowe ostańce sosen, dębów i buków. W leśnym runie odnajdziemy wiele roślin charakterystycznych dla siedlisk, w jakich występują. W borach sosnowych zwraca uwagę stosunkowo duża ilość stanowisk widłaków goździstych i nieco rzadszych jałowcowatych, a także najrzadszych widłaków spłaszczonych. W siedlisku tym spotkamy także niezmiernie rzadkiego przedstawiciela rodziny gruszyczkowatych – pomocnika baldaszkowatego.

Gryżynka w swoim górnym biegu jest miejscem stałego występowania rodzimej populacji pstrąga potokowego. Ze środowiskiem, wodno – błotnym związane są także płazy reprezentowane tu przez takie gatunki jak żaby trawne i moczarowe, żaby zielone, ropuchy szare, traszki zwyczajne a także gady – zaskrońce zwyczajne, coraz radsze żmije zygzakowate oraz ginący gatunek z czerwonej księgi – żółw błotny.

W miejscach suchszych natomiast występuje bardzo nieliczny, ginący wąż - gniewosz plamisty. Na terenie parku stwierdzono gniazdowanie 110 gatunków ptaków. Wiele z nich to rybożercy, których przyciąga tu obfitość ryb. Wymienić można choćby zimorodki, perkozy dwuczube, czaple, kormorany a nawet orły: bieliki i rybołowcy.

Z 30 gatunków niełęgowych warto wymienić łabędzie krzykliwe, perkozy rdzawoszyje, świstuny, rożeńce, płaskonosy, błotniaki zbożowe, jemioluszki, pluszcze, wąsatki... Z nieco słabiej zbadanej grupy- ssaków na pierwszym miejscu trzeba wymienić bobra, który po blisko 6 wiekach nieobecności w 1986 roku, został wsiedlony do Gryżynki. W pobliżu stanowisk bobra napotkać można ślady innego ziemnowodnego ssaka – wydry. Świat ssaków lądowych reprezentowany jest przez zwierzynę łowną: jelenie, dziki, sarny; drapieżniki: lisy, jenoty, tchórze, kuny, borsuki, norki amerykańskie.

2. Krzesiński Park Krajobrazowy - utworzony w 1998 roku. Powierzchnia Parku wynosi: 8 546 ha położony w województwie lubuskim na terenie 3 gmin: Cybinka, Gubin, Maszewo; przy ujściu rzeki Nysy Łużyckiej do Odry. Na terenie Parku znajdują się

miejsowości: Kłopot i Krzesin w gminie Cybinka. W miejscowości Kłopot zlokalizowane jest jedno z największych miejsc lęgowych na terenie Polski Zachodniej. Charakterystyczną cechą Parku jest duży udział często zalewanych łąk i pastwisk położonych w dolinie Odry.

Na terenie Parku stwierdzono występowanie **155 gatunków ptaków**, w tym wiele rzadkich i narażonych na wyginięcie: kulik wielki, błotniak stawowy, gągoł, kania ruda. Najcenniejszym miejscem dla ptaków migrujących jest polder Krzesin - Bytomiec, gdzie w okresie wiosennych przelotów można obserwować stada ptaków liczące po kilkaset osobników.

We wsi Kłopot w północnej części Parku znajduje się około 37 gniazd bociana białego.

W całej Danii mieszka ok.6 par lęgowych bociana białego, we Francji ok. 300 par, a w Niemczech ok. 4.000 par bocian nie gniazduje już na Wyspach Brytyjskich. Tymczasem w Kłopotcie odbywa lęgi ok. 20 par tych ptaków. Znajdują się tu gospodarstwa, gdzie na jednym dachu są nawet dwa gniazda.

W latach siedemdziesiątych XX wieku gniazdowało we wsi ponad 30 par. **Kolonia w Kłopotcie jest unikalną w skali Europy.** Tak liczna kolonia może istnieć dzięki dużej bazie pokarmowej w dolinie Odry.

3. Łagowski Park Krajobrazowy - utworzony został w 1985 roku na Pojezierzu Lubuskim i obejmuje jego najważniejszą część – Pojezierza Łagowskie. Powierzchnia Parku wynosi po powiększeniu w 1996 roku - 4 929 ha.

Najciekawsze elementy przyrodnicze to malownicza rytna jezior: Łagowskiego i Trześniowskiego o długości 15 km oraz duży kompleks lasów bukowych porastających kulminację moreny czołowej. Park ten chroni malownicze, pełne ryb

jeziora, strome wzgórza, pofałdowaną powierzchnię pól i łąk z bogatą roślinnością i licznymi gatunkami zwierząt.

Krajobraz ten kształtował się kilkanaście tysięcy lat temu, kiedy w tym miejscu zatrzymało się czoło ogromnej masy północnego lądolodu. Powstało wielkie bogactwo form ukształtowania powierzchni od wysokich morenowych wzgórz, wzniesionych przed czołem lodowca, po drobne kamienie przywleczone z wielką masą materiału skalnego. Olbrzymia

praca lodowca przed tysiącami lat sprawiła, że w centrum nizin znajdujemy dziś krajobraz prawdziwie podgórski.

Bogata roślinność cieszy każde oko, już od wczesnej wiosny możemy podziwiać piękne błękitne przyłaszczki i przebiśniegi. Obie rośliny są rzadkie i podlegają ochronie gatunkowej. W maju zakwitają kolejne rośliny: zawilec gajowy, fiołek leśny, gajowiec żółty, nieco później marzanka wonna i konwalijka dwulistna. Na ptasi koncert Łagowski Park zaprasza o każdej porze dnia i nocy. Obecne są tu pokrzewki czarnołbiste, piegże, muchołówki żałobne i siniaki. W miejscach gdzie rośnie dużo świerka, rozpoczynają lęgi gile, zewsząd słychać bębnienie dzięcioła i pohukiwanie puszczyka. W maju do gamy mocnych dźwięków przybywa jeszcze jeden -najwspanialszy - to słowik rdzawy. Nie brakuje tu ptactwa drapieżnego, najczęściej spotykane to: myszołowy, jastrzębie, krogulce, trzmielojady, kruki i rzadkie sokoły-kobuzy.

Osobliwością całego łagowskiego kompleksu są bociany czarne, zakładające gniazda na starych dębach i bukach.

Jesień jawi się w Łagowskim Parku Krajobrazowym łagodnie i powoli. Lasy liściaste nabierają wszelkich odcieni pomarańcza, czerwieni i brązu to moment na romantyczne spacery w blasku ostatnich ciepłych promyków słońca. Na terenie Parku istnieje dobrze oznakowana sieć szlaków turystycznych, tras rowerowych i ścieżek przyrodniczych.

W okolicach Trzciela Obra przepływa przez, duże, płytkie i żyzne jeziora. Największe z nich jest ornitologicznym rezerwatem przyrody o nazwie "Jezioro Wielkie". Chroni się tu miejsca pobytu i gniazdowania ptaków, których **stwierdzono aż 140 gatunków**, z czego 80 to gatunki lęgowe. Najbardziej liczne to kaczki, gęsi, kormorany, perkozy i czaple. Na obrzeżach rezerwatu gnieźdzą się

ptaki drapieżne: *bielik, kania, kobuz, trzmielojad*.

Rzekę Obrę we wsi Rybojady piętrzy drewniany jaz iglicowy, wykorzystywany dawniej do regulacji przepływów rzeki. Dolina rzeki Kamionki jest wąska i głęboko wcięta, a jej stromo nachylone zbocza porastają lasy bukowo-grabowe. Dno doliny, blisko rzeki, porastają piękne olsy. Osobliwością tego regionu są łąki. Ich intensywną wiosenną zieleń ubarwiają płaty kwitnących storczyków oraz pełnika europejskiego. W dawnych czasach na rzece Kamionce pracowało aż siedem młynów wodnych. Pozostałości tych budowli spotykamy w Kamionnej, Krzyżkówku czy Papierni.

4. Park Krajobrazowy "Łuk Mużakowa" – Park jest położony w południowo – zachodniej części powiatu żarskiego w strefie pogranicza z Niemcami, jest najmłodszym Parkiem utworzonym w 2001 roku, powierzchnia Parku wznosi 18 200 ha.

Został utworzony przede wszystkim ze względu na ukształtowanie terenu w postaci wielkiej moreny czołowej o kształcie podkowy, stąd nazwa. Według badań geologów niemieckich jest to **największy tego typu twór na świecie**.

Flora roślin naczyniowych Parku liczy 591 gatunków. Do szczególnie interesujących należą rośliny, które osiągają tu wschodnią granicę zasięgu - m.in. selery węzłobaldachowe - **jedyne stanowisko w Polsce**, czy Wrzosiec bagienny (*Erica tetralix*). Stwierdzono tutaj 146 gatunków ptaków w tym: bąka, rybołowa, bielika, gagola, kanię rudą. Jeden gatunek, a mianowicie - wilk-pojawiający się tutaj sporadycznie należy do grupy taksonów szczególnie zagrożonych wyginięciem.

Wyjątkowo cennym fragmentem Parku jest XIX wieczny park podworski (wpisany na listę UNESCO) o założeniach krajobrazowych zlokalizowanych w miejscowości Łęknica, wzdłuż doliny Nysy Łużyckiej. Został on skomponowany w latach 1815-1844 na wzór angielski na życzenie ówczesnego właściciela tych ziem - księcia Hermana von Pückler - Muskau.

Park Mużakowski

Park Mużakowski położony jest nad Nysą Łużycką, po obu stronach polsko - niemieckiej granicy.

Zachodnia część parku z ośrodkiem rezydencjonalnym leży po stronie niemieckiej na terenie miasta Bad Muskau. Wschodnia część leży po

stronie polskiej na terenie miasta Łęknica. Powierzchnia wynosi 728 ha, części zachodniej – 206 ha, części wschodniej – 522 ha.

W parku istnieją szlaki rowerowe po obu stronach granicy tj. po stronie polskiej i niemieckiej.

Na terenie parku po stronie polskiej planowane jest utworzenie wypożyczalni rowerów.

Krajobrazowy park Hermanna von Pücklera w Bad Muskau, znany po polskiej stronie pod nazwą Parku Mużakowskiego, należy do najwybitniejszych osiągnięć europejskiej architektury ogrodniczej dziewiętnastego stulecia.

Park rozciąga się wzdłuż granicznej rzeki Nysy Łużyckiej, zarówno po stronie polskiej, jak i niemieckiej. Zachodnia część parku z ośrodkiem rezydencjonalnym leży po stronie niemieckiej na terenie miasta Bad Muskau. Na jego wielkość składa się blisko tysiąc hektarów terenu, z czego na ziemi polskiej ponad osiemset. W obrębie historycznego parku zlokalizowane jest graniczne przejście drogowe Łęknica - Bad Muskau.

Idea utworzenia na tym obszarze wielkoprzestrzennego parku krajobrazowego sięga 1815 roku.

Trzydziestoletni wówczas **Hermann von Pückler**, będący od czterech lat właścicielem dóbr mużakowskich, ogłosił 1 maja list otwarty do mieszczan

miasta Muskau, w którym zapowiada utworzenie parku naturalistycznego. W zamyśle Pücklera park miał stanowić związek wszystkich przejawów współżycia natury i kultury: tworzyć go miało miasto, podmiejskie wsie, rolnictwo, przemysł, łąki, rzeki i stawy. Miał stać się idealnym wyrazem połączenia natury, kultury, techniki i ducha.

Urodzony w Muskau, 30 października 1785 roku, **Hermann Ludwik Heinrich** był najstarszym synem hrabiego Erdmanna von Pücklera i jego żony Zofii, urodzonej hrabianki von Gallenberg, To ona wniosła w posagu

dobry mużakowski do małżeństwa z Erdmannem. Hermann studiował nauki kameralistyczne - ekonomię - na uniwersytecie w Lipsku. Już w trakcie studiów stał się wyznawcą idei Saint

Simona i propagatorem kultury francuskiej. W wojsku dosłużył się stopnia rotmistrza. W 1817 roku ożenił się ze starszą od siebie Lucyną von Pappenheim. Tytuł książy otrzymał w 1822 roku. **Park Mużakowski** powstał w latach od 1815 do 1845. Jednakże nie wszystkie zamierzenia Pücklera zostały w nim zrealizowane. Projekty przerosły możliwości inwestycyjne jego twórcy. W połowie lat czterdziestych książę stanął w obliczu bankructwa i

konieczności sprzedaży parku. Tym samym dalszy rozwój parku został brutalnie przerwany. Nastąpił zanik podstawowych związków tworzących fundament idei Pücklera: rozpad na miasto, las, gospodarstwa rolne, parcele prywatne. W 1834 roku ukazało się drukiem najwybitniejsze dzieło Pücklera Szkice o ogrodnictwie w krajobrazie, w którym wyłożył swoje poglądy na temat natury i krajobrazu oraz prac ogrodniczych w krajobrazach. Praca ta wywołała duże zainteresowanie we Francji i w Anglii.

W 1846 roku właścicielem dóbr mużakowskich i parku został książę Fryderyk Niderlandzki. Zespół parkowy obejmował wówczas tak zwany Park Główny, Park Górski i Park Zdrojowy.

Funkcję Inspektora Ogrodów Mużakowskich pełnił uczeń Pücklera Eduard Petzold. Za jego staraniem tereny parkowe zostały znacznie rozbudowane zgodnie z ideą księcia Hermanna. Ostatnimi właścicielami parku, przed drugą wojną

światową, byli hrabiowie Von Arnim. Oni to spowodowali, że centralna część parku, wzdłuż Nysy Łużyckiej, została objęta ochroną, tworząc tam rezerwat przyrody Park Muskau Twórca unikalnego w skali europejskiej kompleksu

parkowego -

książę Hermann Ludwig Heinrich von Pückler - zmarł w osamotnieniu na zamku Branitz, koło Cottbus, 4 lutego 1871 roku, w wieku 86 lat.

W 1945 roku, podczas działań wojennych, zniszczona została większość budowli parkowych. Po 1945 roku, wraz z ustanowieniem granicy państwowej na Odrze i

Nysie Łużyckiej, park został podzielony na część lewobrzeżną niemiecką i prawobrzeżną polską. W 1989 roku doprowadzono do podpisania międzynarodowej umowy w sprawie podjęcia wspólnych, polsko-niemieckich, działań na rzecz rekonstrukcji i ochrony Parku Mużakowskiego.

Park Mużakowski jest jednym z najznakomitszych przykładów sztuki ogrodowej XIX wieku w Europie. Swoje powstanie zawdzięcza twórcy Księciu Hermanowi von Pucklerowi, właścicielowi dóbr mużakowskich od 1811 roku. Park Mużakowski położony jest w dolinie Nysy Łużyckiej po obu stronach rzeki. Jego powierzchnia wynosi około 700 ha, w tym około 500 ha po stronie prawobrzeżnej (Polska). W 1988 roku opiekę nad polską częścią parku roztoczył Ośrodek Zabytkowego Krajobrazu w Warszawie, który prowadzi prace renowacyjne parku. Z jego inicjatywy utworzony ma być Rezerwat Kulturowy Parku Mużakowskiego.

W Parku Mużakowskim znajdują się wyznaczone szlaki piesze, rowerowe i konne. Wędrując po tych ścieżkach można podziwiać punkty widokowe z kamiennymi ławkami, np. panoramę na rzekę Łąkę Zamkową z Nowym i Starym Zamkiem. Prace prowadzone w Parku są przykładem polsko-niemieckiego współdziałania.

W dniu 2 lipca 2004 roku Park Mużakowski został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

10.2.Rezerваты przyrody

1.Powiat krośnieński

Rezerwat Przyrody: „DEBOWIEC”

Położenie:

Gmina - Gubin, w połowie drogi z Gubina do wsi Brzózka (na południe od drogi krajowej nr 32, przy drodze gruntowej do Kaniowa),

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Drzewostan na terenie rezerwatu składa się głównie z dębu bezszypułkowego i szypułkowego z nieznaczną domieszką sosny. Pod okapem licznie występuje samosiew sosny w wieku 25 – 45 lat. Warstwa zielna dobrze rozwinięta, występuje obficie trzcinnik, śmiałek pogięty, sporadycznie jarzębiec. Licznie występuje też czernica, rokit, orlica, kostrzewa leśna, a z mchów żurawiec. Na terenie rezerwatu wyodrębniono jeden typ siedliskowy lasu LMśw. Gleby na terenie rezerwatu należą do bielicoziemnych – typ rdzawe. Rezerwat jest objęty ścieżką edukacyjną Dzikowo w ramach nadleśnictwa Gubin.

Rezerwat Przyrody: „UROCZYSKO WĘGLIŃSKIE ”

Położenie:

Powiat - Krosno Odrzańskie, Gmina - Gubin

Powiat - Żary, Gmina - Brody

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat przyrody w województwie lubuskim o pow. 6,82 ha, obejmujący stary drzewostan dębowy i bukowy w wieku 100 - 200 lat z kilkunastoma egzemplarzami pomnikowymi w tym: 3 dęby o obwodzie ca 320 cm, modrzew o obwodzie 170 cm i sosna o obwodzie 200 cm. Na geomorfologię rejonu rezerwatu podstawowy wpływ miało zlodowacenia bałtyckie. Teren rezerwatu znajduje się na pagórkach czołowomorenowych. Przeważają gleby brunatne wyługowane i gleby brunatne wyługowane oglejone. W rezerwacie wyróżnia się dwa zespoły roślinne Potentillo albae-Quercetum (światlista dąbrowa), Calamagrosti-Quercetumpetraeae scam (acidofilna dąbrowa). W rezerwacie występuje 10 gat. drzew. Spośród nich 2 występują jako panujące, jest to dąb szypułkowy i świerk pospolity, 5 gat. wchodzi w skład drzewostanów jako gat. współpanujące lub domieszkowe. Są to: buk zwyczajny, sosna pospolita, olsza czarna, brzoza brodawkowata, modrzew europejski. # gat. występują w drzewostanach pojedynczo lub sporadycznie, są to klon zwyczajny i jawor oraz kruszyna pospolita.

2.Powiat Świebodziński

Rezerwat Przyrody: „NAD JEZIOREM TRZEŚNIEWSKIM”

Położenie:

Gmina i miejscowość - Łagów

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat stanowi fragment lasu mieszanego z przewagą buka typu pomorskiego z domieszką sosny, dębu, brzozy, świerku. Teren pagórkowaty, miejscami przechodzący w stok. W runie występują trawy: szczawik zajęczy, fiołek leśny, kosmatka, płonnik, kostrzwa owcza, jeżyna, bodziszek łąkowy., i inne. Na uwagę zasługuje tu las bukowy – jego wiek dochodzi do 130 lat. Rosną tu zarówno lite buczyny, zbudowane wyłącznie z buka zwyczajnego oraz lasy mieszane, z domieszką drzew takich jak: sosna zwyczajna, świerk pospolity, dąb bezszypułkowy i wielu

innych. Rezerwat jest miejscem występowania wielu rzadkich i chronionych roślin. Doskonale warunki rozwoju (duża wilgotność powietrza) znajduje tu bluszcz pospolity. Występuje tu masowo oplatając pnie drzew do 25 m wysokości, tworząc żywe zielone kolumny. Gatunek ten podlega ścisłej ochronie. Spotkać też można inne, podlegające ochronie, gatunki roślin: paprotka zwyczajna, marzanka wonna, kalina koralowa, kruszyna pospolita, przylaszczka pospolita i inne. ***Proponowany do włączenia w sieć obszarów NATURA 2000.***

Rezerwat Przyrody: „UROCZYSKO GRODZISZCZE”

Położenie:

Gmina - Szczaniec, okolice wsi Brójce

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat stanowi fragment naturalnego, wielogatunkowego lasu mieszanego. Na drzewostan składają się jesiony w wieku od 120 do 190 lat, stare buki oraz dęby pomiędzy 200 - 300 lat. Najciekawsze gatunki runa to listera jajowata, kokorycz pusta i kokoryczka wielokwiatowa, przytulia wonna, przylaszczka, poza tym na terenie rezerwatu masowo kwitnie zawilec gajowy, który tworzy krzyżówki z zawilcem żółtym. Podszyt tworzy kruszyna i bez czarny. Na około 60% powierzchni rezerwatu występuje nalot jesionu, grabu i jaworu. Bogate runo tworzą występujące gatunki roślin zielnych: marzanka wonna, kokoryczka wielokwiatowa, czworolist pospolity, przylaszczka, pokrzywa, zawilec gajowy, konwalijka, szczawik zajęczy, trawy. Na terenie rezerwatu znajdują się ruiny grodziska z XII wieku.

Rezerwat Przyrody :„Pawski Ług”

Położenie:

Gmina - Łagów

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat stanowi fragment zarośniętego jeziora. Początkowo jego powierzchnia była niewielka, zaledwie 3,67 ha i obejmowała torfowisko przejściowe z interesującą roślinnością. W 2002 roku rezerwat powiększono do ponad 34 ha, włączając otaczające tereny leśne i niewielkie, zarastające torfowym płem jezioro. Powierzchnię jeziora porasta pojedynczo sosna i brzoza w pierwszej klasie wieku. Teren ten zachował w dalszym ciągu charakter bagienny i jest okresowo zalewany wodą. Gleba - torf słabo rozłożony, głęboki, mokry. W

runie występują m.in. następujące rośliny: welnianka pochwowa, bobrek trójlistny, żurawina błotna, torfowce, sit i inne.

Rezerwat Przyrody: „DEBOWY OSTRÓW”

Położenie:

Gmina - Świebodzin, na półwyspie jeziora Paklicko Wielkie.

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat otoczony jest ze wszystkich stron łąkami przeznaczonymi do zalesień. Stanowi go fragment naturalnego lasu mieszanego o charakterze dąbrowy wielogatunkowej. Skład drzewostanu: 6 Db, 3 So, 1 Brz, Św w wieku 80 - 100 lat. W części północno-zachodniej rezerwatu występuje osika w wieku około 30 lat. Podszyt tworzy leszczyna, trzmielina, kruszyna. W runi występuje konwalia majowa, szczawik zajęczy, poziomka, przylaszczka, kostrzewa, turzyce. Gleba brunatna, piasek gliniasty, świeży, głęboki.

Rezerwat Przyrody: „KRECKI ŁĘG ”

Położenie

Gmina - Zbąszynek, dolina Leniwej Odry

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Teren rezerwatu leży w szerokim i płaskim obniżeniu będącym dnem doliny Leniwej Odry. Rezerwat położony jest na terenie środkowej, zbudowanej z piasków rzecznych dawnych tarasów akumulacyjnych, które są skałą macierzystą dla gleb rezerwatu. Rezerwat chroni dobrze zachowany fragment łągu olszowo-jesionowego ze stanowiskami wawrzynka wilczełyko, śnieżyczki przebiśnieg, listery jajowatej.

W rezerwacie występuje 21 gatunków drzew. Spośród nich 4 występują jako panujące. Są to: olsza czarna, jesion wyniosły, dąb szypułkowy, świerk pospolity, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata, grab zwyczajny. Pozostałe gatunki występują pojedynczo lub sporadycznie. Na terenie rezerwatu wyróżniono 3 typy siedliskowe lasu: Lw, Ol, OlJ. Jest bardzo bogata awifauna, gniazduje tu 48 gat. ptaków. Są to min.: zięba, szpak, pierwiosnek, sikora bogatka, rudzik, kos.

Rezerwat Przyrody: „PNIEWSKI ŁUG ”

Położenie:

Gmina - Lubrza, gmina Lubrza, około jednego kilometra na południowy wschód od wsi Nowa Wioska.

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Przy podłożu występuje wiele gatunków roślin zagrożonych: rosiczka okrągłolistna, bagnica torfowa oraz przygielka biała. Teren rezerwatu to typowe torfowisko wysokie. Maksymalna miąższość torfu wynosi 7,0m. Złoże wypłyca się wyraźnie w kierunku zachodnim (do 1,4m) Centrum torfowiska zajmuje mszar wysokotorfowiskowy, licznie występują: wełnianka pochwowata, żurawina, modrzewnica. Struktura torfowiska jest kępkowo-dolinkowa. Drzewa sosna pospolita i brzoza brodawkowata występują nielicznie. Z gatunków faunistycznych występujących na terenie rezerwatu należy wymienić: płazy min. żaba trawna, ropucha zwyczajna i zielona; ptaki: zięba, żuraw, kos, piegża, piecuszek, gil, kania czarna.

3.Powiat Zielonogórski

Rezerwat Przyrody: „ZIMNA WODA”

Położenie:

Gmina - Zielona Góra, okolice miejscowości Racula

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat typu florystycznego stanowi fragment lasu naturalnego mieszanego o charakterze olsowym z runem torfowiskowym. Drzewostan przeważnie olszowy z domieszką brzozy i jesionu. Jesiony i dęby osiągają pokaźne wymiary, ich pnie przekraczają często 3 m obwodu, a wysokość dochodzi do 36 m. Drzewa proste, strzeliste z dobrze rozwiniętymi, wysoko osadzonymi koronami. Niższą warstwę stanowi liczny podszyt złożony z leszczyny, kruszyny, porzeczek, czeremchy i kaliny koralowej. Roślinność runa ze względu na dużą mozaikę siedlisk jest wyjątkowo bogata. Większość powierzchni zajmują łągi olszowe rosnące na murszach wykształconych z torfowiska niskiego. W rezerwacie są także płaty olsów, zarastające roślinnością bagienną doły potorfowe oraz powoli zarastająca łąka. Wielką wartość stanowi dobrze zachowany ekosystem lasu łęgowego, z dominacją ponad

100-letnich drzewostanów olszowych, a także z okazałymi jesionami. Wiosną, jak łęgom przystało, cały teren zalewa woda. Latem dno lasu porasta bujna roślinność i tylko w centrum rezerwatu bije wątle źródło.

Rezerwat Przyrody: „RADOWICE”

Położenie:

Gmina - Trzebiechów, obręb Podlegórz

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat leży na południowym krańcu wzniesień i pagórków Pojezierza Łagowskiego. Teren opada ku Dolinie Środkowej Odry, a także na południowy wschód ku rzece Obrzycy.

Dominują tu gleby brunatne, ale występują też brunatne bielcowane, a w obniżeniach przy ciekach wodnych - występują torfy niskie. Jest tu duże zróżnicowanie siedlisk i drzewostanów. Cały teren porastają zbiorowiska leśne z wyjątkiem małego stawu. W przewadze występują siedliska lasu mieszanego LM lub lasu świeżego Lśw, mniejszy udział mają olsy Ol i lasy wilgotne Lw. Większość lasów ma skład gatunkowy drzew odpowiadający siedlisku, a są to lasy jesionowo-olszowe oraz lasy dębowe z udziałem buka i graba, określane jako grądy, jak również partie z przewagą buka. - 60% powierzchni. Celem ochrony jest zachowanie łągu jesionowo-olszowego i lasu dębowo-grabowego, na silnie urzeźbionej krawędzi wysoczyzny polodowcowej. Rezerwat obejmuje tereny źródłiskowe o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, w większości porośnięty jest 100-letnim lasem bukowym, będącym miejscem gniazdowania rzadkich gatunków ptaków - można w nim spotkać tak rzadkie okazy jak: gołąb siniak, dzięcioł zielony, muchołówka mała, a także mało znane grzyby – szmaciak gałęzisty, sromotnik bezwstydnny i mądziak psi. Na terenie rezerwatu znajduje się zbiornik wodny, który jest siedliskiem chronionego w Polsce żółwia błotnego.

Rezerwat Przyrody: „LASKI”

Położenie:

Gmina - Babimost,

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat położony jest w północno-wschodniej części województwa lubuskiego w tzw. Bruździe Zbąszyńskiej, która jest szerokim obniżeniem graniczącym od wschodu z

Pojezierzem Wielkopolskim. Rezerwat stanowi większą część kompleksu leśnego o pow. ok. 150 ha położonego wśród pól znajdujących się blisko wsi. Oprócz czarnych ziem, na terenie rezerwatu, wytworzyły się też gleby mineralno-murszowe, szarobrunatne oraz brunatne kwaśne. Spośród rodzimych gatunków drzew występujących w rezerwacie wymienić można świerk pospolity, który występuje poza zasięgiem swojego naturalnego występowania, podobnie modrzew, na północnej granicy zasięgu występuje klon jawor i lipa drobnolistna. Występują również takie gatunki drzew: sosna wejmutka, robinia akacjowa, kasztanowiec biały i dąb czerwony. Z mszaków w rezerwacie występują: płonnik pospolity, merzyk fałdowany i pokrewny, krótkosz szorstki, rokit pospolity.

4.Powiat Żarski

Rezerwat Przyrody: „ŻURAWIE BAGNO”

Położenie:

Gmina   - Przewóz, okolice wsi Gozdniczy

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Wielką atrakcją okolic Gozdniczy jest rezerwat przyrody „Żurawie Bagno" położony w Nadleśnictwie Wymiarki (gm. Przewóz). Zajmuje on powierzchnię 42,07 ha, z czego 4,86 ha stanowią drzewostany, a 37,21 ha bagna. Celem jego utworzenia (w 1970 r.) było zachowanie interesujących zbiorowisk roślinności bagiennej i torfowiskowej występującej na tym terenie. Długość granic rezerwatu wynosi 3125 m. Rezerwat typu wodno-torfowiskowego stanowi fragment dawnego jeziora na skutek ekspansji lasu częściowo osuszonego. Typ siedliskowy - Bór Bagienny. Całą powierzchnię stanowi bagno w części środkowej zalane wodą. W częściach bardziej osuszonych porośnięte grupowo brzozą i sosną w wieku 10 - 20 lat. Liczne suchoczuby. Teren równy w części zachodniej wklęsły. Gleba bagienna - torf średnio głęboki, na piaskach gliniastych. Pokrywa zachwaszczona, występuje tu trzcina, trzęślica modra, sit, turzyce, torfowce, rosiczki wszystkie trzy formy welnianka pochwowata, bagno zwyczajne.

Warto odwiedzić ten jakże ciekawy teren i zapoznać się z jego walorami przyrodniczymi. Do rezerwatu najłatwiej jest dojechać, kierując się z Gozdniczy do wsi Lipa Łużycka, skąd do przejścia pozostaje 0,5 km.

Rezerwat Przyrody: „WRZOSIEC”

Położenie:

Gmina - Lipinki Łużyckie

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat położony jest pośród lasów Nadleśnictwa Wymiarki. Obszar rezerwatu jest wybitnie płaski o niezdecydowanym kierunku spływu. Brak infiltracji wgłębnej prowadzi do wtórnego zabagnienia gleby, niekorzystnego dla rozwoju lasu i wytwarzania się ubogich kwaśnych zbiorowisk z dużą ilością torfowców, trzęślicy, bagna zwyczajnego, borówki bagiennej innych zbliżonych ekologicznie roślin. Ze względu na duże wymagania siedliskowe wrzośca należy utrzymywać wysoki poziom wód gruntowych. Występuje tu 7 gat. drzew: sosna zwyczajna, brzoza gruczołkowata, brzoza omszona, dąb szypułkowy, olcha czarna, olsza szara, jarząb pospolity.

Rezerwat Przyrody: „NAD MŁYŃSKĄ STRUGĄ”

Położenie:

Gmina - Przewóz

Miasto - Łęknica

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat otoczony jest od strony północnej rzeczką Skrodą, od zachodu, południa i wschodu lasami. Stanowi go fragment charakterystycznego lasu naturalnego mieszanego z bogatym runem właściwym dla borów bukowo-dębowych. Typ siedliskowy- gospodarczy Bk - Db, Lśw. Na całej partii poddanej pod ochronę przeważa buk i dąb. Występuje także sosna, lipa, wiąz, modrzew, grab, jarzębiny, klon, jodła, świerk, pojedynczo dąb, buk w II klasie wieku. W podszycie występują: bez, jarzębina, świerk, kruszyna, osika, dąb pokrywający 55% powierzchni. Zwarcie umiarkowane, miejscami przerywane i przechodzące w luźne. Teren lekko falisty, miejscami równy. Gleba brunatna, piaski luźne przemieszane z płytką próchnicą. Na piaskach gliniastych lekkich z domieszką żwiru świeżego. W runi występują: paproć orlica, śmiałek darniowy, borówka czernica, turzyce, kosmatka, fiołek, sałatnik leśny, szczawik zajęczy, narecznica malina.

Rezerwat Przyrody: „Żurawno”

Położenie:

Gmina - Lubsko, Tuplice, Brody

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat „Żurawno” leży w dolinie niewielkiej rzeki Rzeczy, stanowiąc mozaikę różnych środowisk –wodnych, bagiennych, i leśnych. Wśród zajmujących ponad 2/3 rezerwatu fitocenz leśnych dominują lasy łęgowe i łąkowe. Jezioro Żurawno zasilane jest przez dopływający od wschodu niewielki ciek. Na terenie rezerwatu oznaczono 124 gatunki roślin naczyniowych należących do 51 rodzin. Wśród stwierdzonych gatunków roślin na uwagę zasługuje przede wszystkim pióropusznik strusi / *Matteuccia struthiopteris*/ występujący tu licznie w ilości ok. 800 – 1200 egzemplarzy w pięciu większych i kilku mniejszych skupieniach. W obrębie jeziora dominują różne fitocenozy szuwara trzcinowego, od najuboższych, budowanych wyłącznie przez trzinę, po bardziej zróżnicowane, z udziałem pałki, turzyc i roślin dwuliściennych. Na terenie rezerwatu występuje bardzo bogata fauna reprezentowana przez wiele cennych grup bezkręgowców, ryb, ssaków, płazów oraz gadów.

Rezerwat Przyrody: „Mierkowskie Suche Bory”

Położenie:

Gmina - Lubsko

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat leży w odległości około 7 km na północny zachód od Lubska. Rezerwat leży na granicy dwóch krain przyrodniczo – leśnych, Krainy III Wielkopolsko-Pomorskiej, Dzielnic 6 Pojezierza Lubuskiego oraz Krainy V Śląskiej, Dzielnic 1 – Równin Dolnośląskich. Obszar w całości leży w głębi dużego kompleksu leśnego będącego w zarządzie N-ctwa Lubsko. Rezerwat stanowi kompleks częściowo odsłoniętych wydm śródlądowych. Najwyższym punktem rezerwatu jest tzw. Białogóra o wysokości bezwzględnej 86,5 m n. p. m., będąca jednocześnie jednym z najwyższych punktów w okolicy i doskonałym punktem widokowym. Pozostałe wały wydmowe biegną przeważnie na wysokościach 70 – 75 m n. p. m., dolinki schodzą do poziomu poniżej 65 m n. p. m. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie zaledwie 26 gatunków roślin naczyniowych należących do 16 rodzin. Najliczniej reprezentowane rodziny to trawy i złożone, oraz wrzosowate. Jeden stwierdzony na terenie rezerwatu gatunek *Aster ozota* – *Aster linosyris* należy do zagrożonych i ginących w Wielkopolsce i na Pomorzu. Stwierdzono występowanie 7 gatunków mchów

charakterystycznych dla środowisk borowych i suchych. Lista stwierdzonych gatunków porostów liczy 12 taksonów. Zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych projektowanego rezerwatu jest niewielkie. Szczyty wydmy zajmują skrajnie ubogie murawy szczotlichowe, z jedynym gatunkiem rośliny naczyniowej – szczotlichą siwą oraz obfitym występowaniem mchów i porostów. Największą powierzchnię zajmują suche bory w typie borów chrobotkowych, również z bardzo skąpym runem. Na omawianym terenie stwierdzono występowanie wiele gatunków rzadkich i ginących owadów, szczególnie w grupie chrząszczy kózkowatych.

5. Powiat Nowosolski:

Rezerwat Przyrody: „BUKOWA GÓRA”

Położenie:

gmina - Otyń, okolice wsi Bobrowniki

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Najstarszy rezerwat w dawnym woj. zielonogórskim, położony jest w dorzeczu Odry i jej lewobrzeżnego dopływu Śląskiej Ochli w nadleśnictwie Przytok. Rezerwat utworzony w 1954 r., o powierzchni ok. 11 hektarów. Zajmuje strome zbocze porośnięte lasem mieszanym (buk, lipa, modrzew, grab, olsza) i iglastym – głównie świerkowym. Las spełnia ponadto dużą rolę zabezpieczającą przed erozją gleby. Krawędzie wzniesienia przecinają liczne malownicze wąwozy: Dąbrowski, Odrzański, Krótki, Długi i Bukowy. Jest to wspaniały punkt widokowy na starorzecze Odry, łęgi i ujście Śląskiej Ochli.

Warto także wspomnieć, iż w nadleśnictwie Przytok (gdzie znajduje się rezerwat) stoi najsłynniejszy polski dąb "Napoleon". 600-usetletnie drzewo o obwodzie **1005cm** stanowi chlubę i radość leśników.

Rezerwat Przyrody: „BAŻANTARNIA”

Położenie:

Gmina - Otyń, okolice wsi Niedoradz

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat stanowi fragment lasu naturalnego - pierwotnego o bogatym składzie gatunków liściastych. Skład panujących gatunków przedstawia się następująco: sosna, dąb, świerk,

modrzew z pojedynczymi okazami drzew pomnikowych w wieku 180 - 200 lat. W domieszcze kępowo brzoza, akacja, buk, grab, lipa, jodła i wprowadzone sztucznie dagleżja i wejmutka. Gleba średnio zbielicowana, piaszczysto-gliniasta, w podszycie jarzębina, kruszyna, jeżyna, śnieguliczka. W runie konwalia, zawilec, szczawik zajęczy, paproć orla, przylaszczka pospolita, fiołek leśny, dzwonek pokrzywolistny, naręcznica i inne.

Rezerwat Przyrody: „JEZIORO ŚWIĘTE”

Położenie:

Gmina - Kolsko

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Jezioro Święte należy do zlewni rzeki Obrzycy, z którą połączone jest sztucznym rowem otwartym. Jest ono pochodzenia polodowcowego z okresu zlodowacenia bałtyckiego, leży na rozległym polu sandrowym utworzonym z piasków średnich i grubych. Jezioro zasilane jest głównie wodami wgłębnyymi, ma ono kształt rynny o kierunku wschód - zachód. Maksymalna głębokość jeziora wynosi 11,2 m, a przeciętna 5,0 m. Około 94% długości linii brzegowej porasta roślinność wodna, która łącznie zajmuje ok. 25% zwierciadła wody. Na terenie rezerwatu wyróżniono 5 zespołów roślin oczeretowych i szuwarowych oraz 6 zespołów roślin zanurzonych o liściach pływających. W strefach akumulacyjnych jeziora oraz w zachodnim jego końcu roślinność oczeretowa tworzy pło unoszące się na rozwodnionym mule. Przy północnym brzegu jeziora występują płaty rzadko spotykanej w Polsce ramienicy.

Rezerwat Przyrody: „MESZE”

Położenie:

Gmina - Kolsko

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Jezioro Mesze jest położone w mezoregionie Pojezierza Sławskiego, jest ono pochodzenia polodowcowego z okresu zlodowacenia bałtyckiego. Teren rezerwatu stanowi prawie zamknięta dolina ze spadzistymi brzegami, jeziorem i bagnami. Tereny otaczające rezerwat to gliny zwałowe dennomorenowe, na terenie tym występują również keny i płaty piasków wodno-lądowych. W lasach na tym terenie przeważają równiny. Część zach. i wsch. zbiornika to bagna – mszary położone na przedłużeniu jeziora. Zbocza doliny pokryte są

zbiorowiskami leśnymi. Bagna należy zaliczyć do typu torfowisk przejściowych, jednak wykazujących cechy torfowisk niskich. Występują tu zbiorowiska darniowe złożone głównie z turzyc i dużego udziału mszaków oraz zbiorowiska turzyc kępkowych z dużym udziałem szuwarów. W prawie całym rezerwacie wyraźny wpływ na kształtowanie poszczególnych biocenoz mają czynniki antropogenne.

Rezerwat Przyrody: „ANNABRZESKIE WAWOZY”

Położenie:

Gmina - Bytom Odrzański, około 1,0 km na południe od miejscowości Bonów.

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat został utworzony w 1977 r. Jest to rezerwat leśny o powierzchni 55,83 ha, utworzony dla ochrony naturalnych zbiorowisk roślinnych oraz rzadkich gatunków roślin chronionych. Rezerwat utworzono głównie dla zachowania i ochrony fragmentów naturalnego zróżnicowania ekosystemów leśnych oraz cennych gatunków flory i fauny. Rezerwat służy dla celów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych. Teren rezerwatu obejmuje fragment Wzgórz Dalkowskich i jest bardzo bogato urozmaicony - pagórki i liczne jary o stromych zboczach. Deniwelacja terenu dochodzi do 40 m. Podstawową cechą rezerwatu jest dość duży stopień zniekształcenia spowodowany głównie działalnością człowieka jeszcze przed utworzeniem rezerwatu.. Działalność ta zaznacza się zmianą składu gatunkowego drzewostanów. Rażące jest wprowadzenie na bogate siedliska na szeroką skalę daglezi zielonej oraz sosny pospolitej, występowanie robinii białej, dębu czerwonego i orzesznika. Na tym terenie występuje 10 zespołów fitosocjologicznych: min. bór mieszany, las mieszany dębowo-sosnowy, las bukowo-dębowy, świetlista dąbrowa, kwaśna buczyna, zbiorowisko grądowe, las wilgotny, lasy bukowe i lasy świeże. W rezerwacie występuje 25 gat. drzew, z czego 9 tworzy drzewostany, a pozostałe 16 gat. wchodzi w skład drzewostanów w formie domieszki piętra głównego, względnie wchodzi w skład podszytu, podrostu lub nalotu.

6. Powiat Żagański

Rezerwat Przyrody: „BUCZYNA SZPROTAWSKA”

Położenie:

Gmina - Szprotawa, Bory Dolnośląskie, między Szprotawą a Przemkowem

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Gleby na terenie rezerwatu pochodzą z akumulacji lodowcowej moreny dennej i składają się przeważnie z glin zwałowych, w mniejszym stopniu z piasków zwałowych. Wyróżnić tu można gleby brunatne i bielicowe. Teren Rezerwatu położony jest w zasięgu naturalnym buka, świerka i jodły. Szata roślinna zachowała tutaj swoje pierwotne cechy w postaci buczyn lub drzewostanów mieszanych. W rezerwacie występuje 18 gat. drzew, spośród nich 8 gat. tworzy drzewostany. Są to sosna pospolita, świerk, dąb szypułkowy, jawor, lipa drobnolistna, buk zwyczajny, grab i brzoza brodawkowata. Pozostałe 10 gatunków wchodzi w skład drzewostanów w formie domieszki piętra głównego, względnie podszytów podrostu lub nalotu. Wśród ptaków wyróżniono 34 gatunki stale gnieźdzące się lub zalatujące. Ze ssaków łownych licznie występuje: sarna, jeleni, dzik i lis. W granicach rezerwatu znajdują się także niewielkie fragmenty dąbrowy trzęślicowej, łągu jesionowo-olszowego, grądu oraz leśnych zbiorowisk zastępczych. Rezerwat ma faunę i florę typową dla dobrze zachowanych lasów naturalnych o charakterze puszczańskim, będąc dla wielu gatunków jedyną ostoją w regionie. Występuje tu jedna z czterech znanych na niżu zachodniej Polski populacja bardzo rzadkiego ssaka – popielicy. W rezerwacie gnieźdzą się rzadkie gatunki ptaków: bielik i sóweczka; liczne są populacje typowych dla starodrzewi bukowych: siniaka i muchołówki małej! We florze rezerwatu zaznacza się obecność rzadkich w regionie gatunków żyźnych lasów liściastych. *Proponowany do włączenia w sieć obszarów NATURA 2000.*

Rezerwat Przyrody: „DĄBROWA BRZEŹNICKA ”

Położenie:

Gmina - Brzeźnica

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat leży w dorzeczu Odry i jej lewego dopływu – Bobru, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeczki Brzeźniczanki. Na terenie rezerwatu wytworzyły się gleby zaliczane do klasy

brunatnoziemnych, typu brunatnych. W rezerwacie zachowały się drzewostany o charakterze naturalnym lub znacznie zbliżonym do naturalnego. W piętrze panującym drzewostanu występuje dąb, a w drugim piętrze grab. W składzie tych drzewostanów lub w domieszcze występują ponadto: lipa, świerk, sosna, olsza, brzoza, buk, wiąz, w szerokich przedziałach wiekowych.

Na przeważającej części powierzchni leśnej występuje siedlisko lasu świeżego – Lśw, niewielką część zajmuje las mieszany świeży – LMśw.

GMINY PRZYLEGŁE

7. Powiat Słubicki

Rezerwat Przyrody: „MŁODNO ”

Położenie:

Gmina - Cybinka

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Obszar rezerwatu zajmuje ponad 3/4 powierzchni płytkiej niecki pojeziornej, otoczonej rozległym kompleksem lasów sosnowych. Centralna podtopiona część niecki stanowi pozostałość zbiornika wodnego. Zachowały się jeszcze zbiorowiska oczeretowe tworzone głównie przez trzcinę i pałkę szerokolistną, jednak dominują zbiorowiska szuwarowe.. Około 1/4 rezerwatu zajmują zarośla wierzbowe, miejscami z udziałem brzozy oraz zadrzewienia olszowe w wieku 20 - 30 lat. Cała niecka wypełniona jest osadami organicznymi, których miąższość przekracza 8 m. Lista stwierdzonych gatunków flory obejmuje 203 taksony, flora mszaków obejmuje 25 gat., w tym 2 gat. reliktowe. Wyróżniono 46 gat. ptaków gniazdujących na terenie rezerwatu, np.: potrzos, zięba, świerszczak, kszysk, pierwiosnek, piecuszka, pokląskwa, kapturka, żuraw. ***Proponowany do włączenia w sieć obszarów NATURA 2000.***

8. Powiat Sulęciński

Rezerwat Przyrody: „DOLINA ILANKI”

Położenie:

Gmina - Torzym

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Największy torfowiskowo-leśny rezerwat przyrody w województwie lubuskim. Jest największą w Polsce znaną ostoją zagrożonego gatunku situ tępokwiatowego. Obszar rezerwatu położony jest w górnym biegu rzeki Ilanki, wyróżnia się pod względem przyrodniczym na tle otaczających obszarów sandrowych. Duża w stosunku do niewielkiego obszaru zmienność warunków hydroekologicznych ma decydujący wpływ na powstanie i obecny rozwój zróżnicowanych torfowisk i innych ekosystemów bagiennych i wodnych doliny Ilanki. Pod względem chem. wody rzeki Ilanki należą do I klasy czystości. W obrębie rezerwatu stwierdzono występowanie trzech typów torfowisk. Tworzą one kompleks przestrzenny i mogą się przekształcać jedno w drugie w wyniku sukcesji. Największy obszar zajmują torfowiska pojeziorne. Ostatnią pozostałością pierwotnego zbiornika wodnego jest jezioro Pniów. Otoczone pływającym trzęsawiskiem, nasuwającym się od brzegu, zarastającym taflę wody. W obrębie granic rezerwatu stwierdzono występowanie 340 gat. roślin; 274 to rośliny naczyniowe; mchy reprezentowane są przez 55 gat.; wyst. 9 gat. wątrobowców. 7 gat. roślin objętych jest ochroną ścisłą (storczyk szerokolistny, storczyk krwisty, kruszczyk błotny, bluszcz pospolity, listeria jajowata, grązel żółty, grzybień biały) oraz wiele innych ochroną częściową. *Proponowany do włączenia w sieć obszarów Natura 2000.*

10.3 Pomniki przyrody

Na terenie Euroregionu „S – N – B” znajduje się duża liczba pomników przyrody, w tym kilka drzew uznanych za najstarsze i najgrubsze egzemplarze swojego gatunku w Polsce a nawet w Europie. Najważniejsze z nich to:

Dąb szypułkowy CHROBRY – najstarszy udokumentowany przedstawiciel tego gatunku w Polsce. To okazałe drzewo rośnie około 200 m od miejscowości Piotrowice, na terenie gminy Szprotawa przy drodze ze Szprotawy do Przemkowa.

Z jego żołądzi pochodzą sadzonki sadzone obecnie przez leśników w całej Polsce ku czci Jana Pawła II.

- Wiek – 750 lat,
- Wysokość – 29 m,
- Obwód – 992 cm na wysokości 1,3 m.

Dąb szypułkowy NAPOLEON – najgrubszy dąb w Polsce. To potężne drzewo rośnie na skarpie pradoliny Odry w odległości 3 km na wschód od Zaboru. Prowadzi tutaj czerwony szlak pieszy. Przed wojną dąb ten nosił imię znanego botanika niemieckiego, badacza przyrody Śląska – Teodora Schube. Obecna nazwa drzewa wzięła się z legendy głoszącej, że podczas wyprawy na Rosję w 1812 roku, po przeprawie przez Odrę pod jego konarami odpoczywał Napoleon

Bonaparte. Drzewo ma w środku olbrzymią dziuplę, która może pomieścić kilkanaście osób.

- Wiek – ok. 660-700 lat,
- Wysokość 22 m,
- Obwód – 1052 cm na wysokości 1,3 m.

1. Powiat Zielonogórski

• Gmina Sulechów

Wierzba Rokita - wierzba biała, położona niedaleko miejscowości Niekarzyn, w leśnictwie Mazów.

Najgrubsza wierzba biała w Polsce. Wierzba rośnie na przy nasypie nieczynnej linii kolejowej nr 384 z Sulechowa do Świebodzina, w pobliżu rzeki Jabłonna. Pierwotnie drzewo złożone było z trzech głównych pni, z czego jeden z nich odłamał się w roku 2006. Obecnie drzewo ma dwa główne pnie, których rozgałęzienia tworzą liczne

konary. Korona jest rozłożysta i mocno ulistniona w najwyższych partiach.

- Obwód w pierśnicy na wysokości 1,3 metra wynosi 724 cm
- Wysokość 24 m

Sosna Waligóra - sosna zwyczajna o 8 konarach, rośnie w okolicach miasta Sulechów, najgrubsza sosna w Polsce.

W roku 2002 w ramach konkursu "*Najgrubsze drzewo w Polsce*", organizowanym przez Przegląd Leśniczy, została uznana za najgrubszą ze zgłoszonych sosen i zajęła I miejsce.

- Obwód w pierśnicy na wysokości 1,3 metra wynosi 625cm
- Wysokość - 17 m
- Wiek - około 150 lat

Sosna znajduje się na trasie ścieżki przyrodniczej "*Do Waligóry*".

Sosna Rzepicha - sosna zwyczajna, położona niedaleko miejscowości Górki Małe, w leśnictwie Nowy Świat.

Druga po Waligórze, co do grubości sosna w Polsce. Sosna posiada 5 pni oraz rozłożystą i silnie rozbudowaną koronę. Nierozgałęziony odziomek o długości około 2 m, jest nieregularny, ma liczne wgłębienia i guzy. Na pniu widoczne są zabliźniające się tylce po uschniętych konarach. Stan zdrowotny **Rzepichy** jest bardzo dobry,

posiada pojedyncze suche konary.

- Obwód w pierśnicy na wysokości 1,3 metra wynosi 568 cm
- Wysokość - 27 m

Głaz narzutowy - pomnik przyrody, położony w mieście Sulechów – trawnik u zbiegu ulicy Zielonej i Wojska Polskiego

- Obwód - 1120 cm,
- Wysokość - 165 cm,

Milorzab dwuklapowy - pomnik przyrody w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim, w gminie Sulechów, miejscowość – Sulechów - na terenie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie, ul. Armii Krajowej 48, na trawniku za budynkiem rektoratu.

- Obwód - 110 cm,
- Wysokość - 16 m.

2. Powiat Świebodziński

• Gmina Lubrza

Krzczkowskie Bagno - pomnik przyrody położony niedaleko miejscowości Nowa Wioska, przy drodze leśnej z Lubrzy do Wilkowa.

- Powierzchnia – 2,38ha
- Położenie - gmina Lubrza, Na wschodnim brzegu

jeziora Pień.

- Przedmiot ochrony – śródlęgowe torfowisko wysokie, wraz z charakterystyczną roślinnością.

Dąb Szypułkowy - pomnik przyrody, położony w miejscowości Zagaje, nr działki 88/2,

- Wiek - ok. 400 lat,
- Wysokość - 22 m,
- Obwód w pierścienicy - 675 cm.

Dąb Szypułkowy - pomnik przyrody w Nadleśnictwie Świebodziń, Leśnictwo Bucze, obręb leśny Łągów, oddział 336f.

- Wiek - ok. 600 lat,
- Wysokość - 22 m,
- Obwód w pierścienicy - 750 cm.

Lipa Drobnolistna - pomnik przyrody położony w miejscowości Przełazy, nr działki 204/4,

- Wiek - 700 lat,
- Wysokość - 15 m,
- Obwód w pierścienicy - 750 cm.

• Gmina Łagów

Dąb Szypułkowy – pomnik przyrody w miejscowości Toporów, nr działki 267/4.

- Wiek - ok. 650 lat,
- Wysokość - 20 m,
- Obwód w pierścienicy - 770 cm.

• Gmina Szczaniec

Dąb Szypułkowy - pomnik przyrody w województwie lubuskim, w powiecie świebodzińskim, w gminie Szczaniec, miejscowość - Dąbrówka Mała, nr działki 209.

- Wiek - ok. 400 lat,
- Wysokość - 22 m,
- Obwód w pierścienicy - 500 cm.

3. Powiat Słubicki

• Gmina Cybinka

Muzeum Bociana Białego w Kłopotcie – w wiosce Kłopot otwarto w 2003 r. pierwsze w Polsce Muzeum Bociana Białego. To tutaj znajduje się jedna z najciekawszych w naszym kraju kolonia bociana białego, na którą składa się 37 bocianich gniazd (na 40 domów mieszkalnych).

Kłopot (liczący 146 mieszkańców) otrzymał certyfikat „Bocianie Wioski”. W muzeum zgromadzono eksponaty kulturowe, czyli obrazki, pocztówki, talerze, butelki, oczywiście wszystko z bocianem oraz eksponaty prezentujące życie bociana oraz jego ochronę. Tylko w Kłopotcie można zobaczyć to wszystko, a nawet kupić niepowtarzalną poduszkę z bocianem, zjeść domowy chleb ze smalcem i przepyszne ciasta, przejechać się bryczką do Eisenhüttenstadt. Tylko tam można zobaczyć dwa bocianie gniazda na jednym dachu i zaliczyć bocianią lekcję w muzeum.

11. Oznakowanie szlaków turystycznych

1. Wprowadzenie

Oznakowanie szlaków turystycznych należy prowadzić zgodnie z „Instrukcją Znakowania Szlaków Turystycznych” opracowaną przez Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Zarząd Główny – Warszawa 2007

- **Szlakiem turystycznym** - nazywamy wytyczoną w terenie trasę służącą do odbywania wycieczek, oznakowaną jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażoną w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turyście o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych.

- **Rodzaje szlaków turystycznych:**

- piesze górskie i nizinne oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne,
- narciarskie,
- rowerowe,
- kajakowe,
- jeździeckie,

- Koordynacja wszystkich prac związanych z siecią szlaków zajmują odpowiednie komisje ZG PTTK .

Dla szlaków rowerowych jest to Komisja Turystyki Kolarskiej.

- Podstawową jednostką prowadzącą prace znakarskie jest grupa znakarska.

Grupy znakarskie działają na określonym terenie przy oddziałach i strukturach Regionalnych PTTK.

Prace znakarskie wykonywane są pod kierunkiem osób uprawnionych.

W zakresie szczegółowego określenia kolorów głównych szlaków rowerowych tej koncepcji, biegnących przez teren województwa i tereny sąsiednie, decyzja powinna należeć do Lubuskiego Porozumienia Oddziałów PTTK, na tą kadencję z siedzibą w Krośnie Odrzańskim. To Porozumienie powinno też decydować o kolorze szlaków prowadzących przez sąsiadujące ze sobą gminy czy powiaty, żeby zachować jednaki kolor szlaku.

2.Oznakowanie szlaków

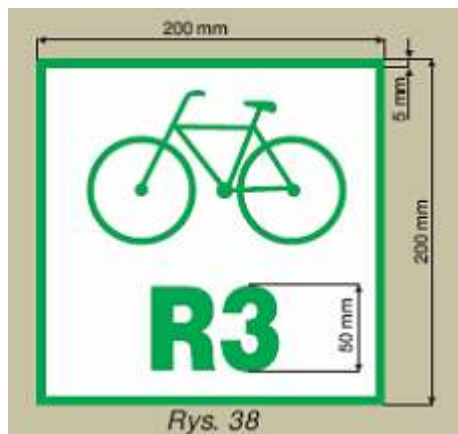
1. Wyróżnia się dwie grupy symboli stosowanych do oznakowania szlaków:
  - a. znaki określające przebieg szlaku,
  - b. znaki informacyjne i ostrzegawcze,
2. Znaki na szlakach pieszych, rowerowych oraz ścieżkach spacerowych, przyrodniczych i dydaktycznych są wykonywane *na białym tle wyłącznie w kolorach:*

- czzerwonym.
- niebieskim.
- zielonym.
- żółtym.
- czarnym.

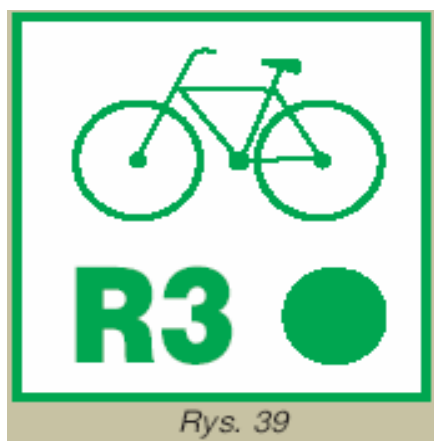
3. Szlaki rowerowe

1. Oznakowanie międzynarodowych szlaków rowerowych:

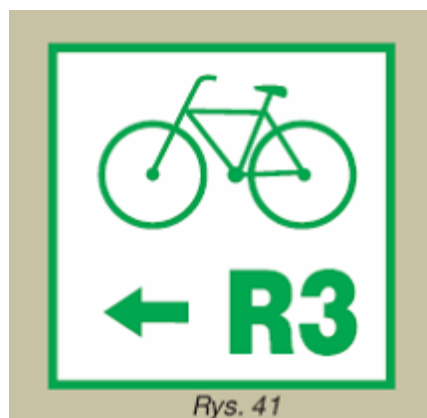
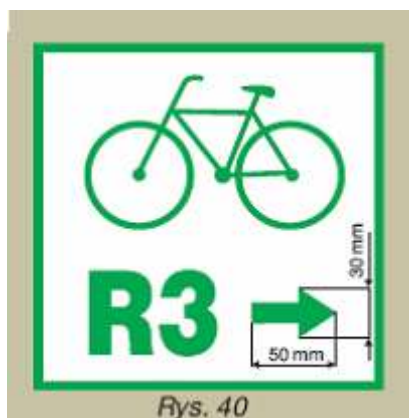
a. znak podstawowy - (rys. 38)

a. znak początku (końca) szlaku - (rys. 39)

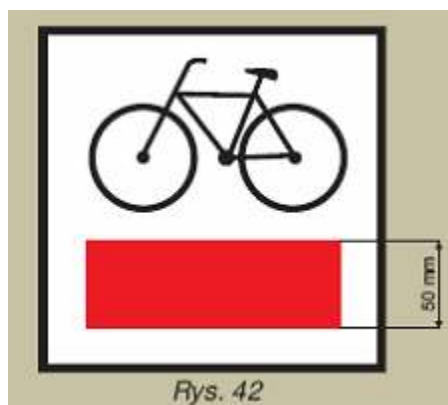

b. znak zmiany kierunku – (rys.40 i 41)

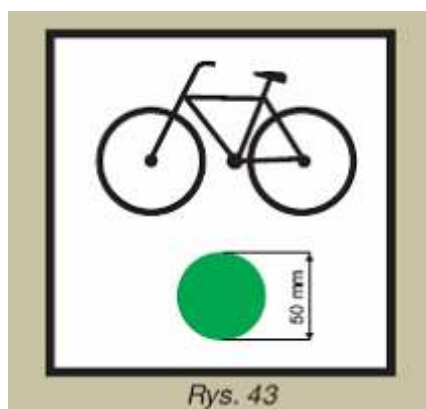

2. Oznakowanie krajowych szlaków rowerowych:

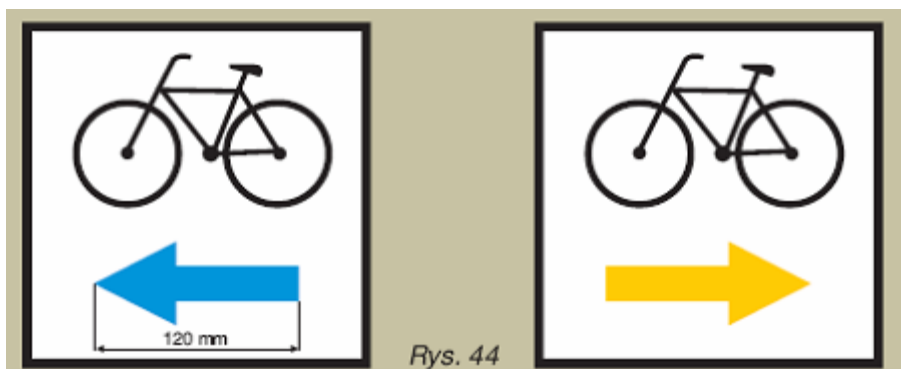
a. znak podstawowy – (rys. 42)

b. znak początku (końca) szlaku — (rys. 43) (koło oznacza kolor szlaku)

c. znak zmiany kierunku – (rys. 44) (strzałka oznacza kolor szlaku)

3. Znaki informacyjne

a) drogowskazy na międzynarodowych szlakach rowerowych(rys. 48 i 49)

b) drogowskazy na krajowych szlakach rowerowych (rys. 46 i 47)

(Umieszczone są nazwy miejscowości, przez które prowadzi szlak z odległościami w kilometrach w kolorze czarnym)

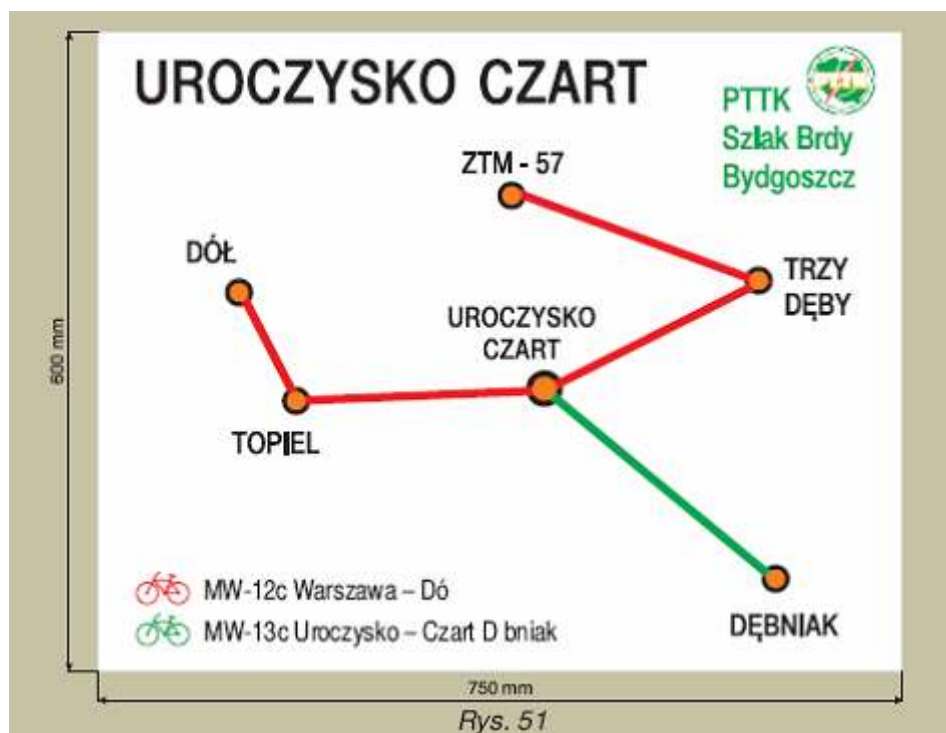

Rys. 46

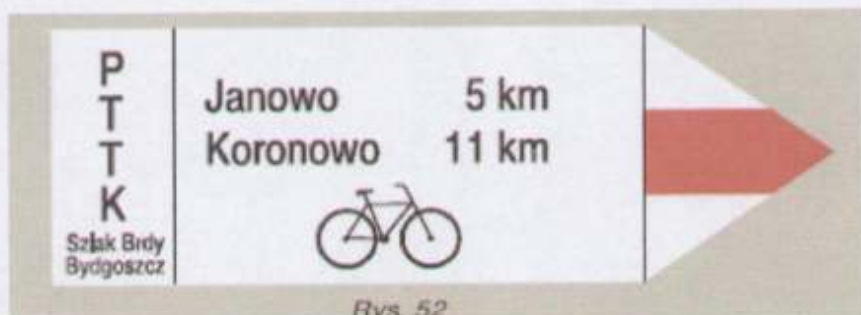
Rys. 47

c. tablica informacyjna z siecią szlaków rowerowych– (rys. 51)

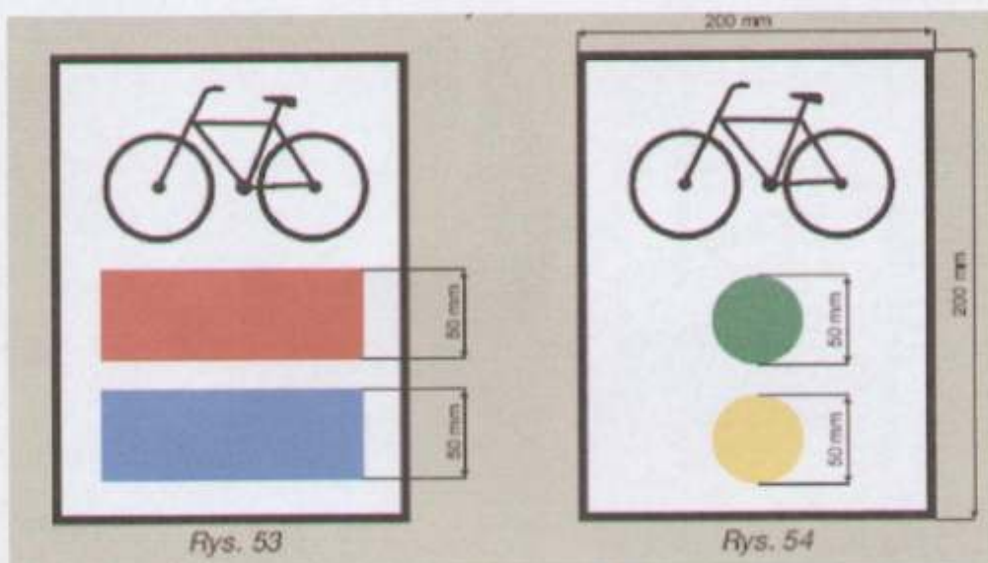
Rys. 51

4. Szlak pieszy lub jego odcinek, na którym dopuszczony jest ruch rowerów—
(rys. 52)

Rys. 52

5. W uzasadnionych warunkami terenowymi przypadkach, poza drogami publicznymi dopuszcza się stosowanie **znaków zblokowanych**: podwójnych, sporadycznie potrójnych (na bardzo krótkich odcinkach). Znaki umieszcza się w następującej kolejności kolorów licząc od góry: czerwony, niebieski, zielony, żółty, czarny –(rys. 53 i 54)

Rys. 53

Rys. 54

APS

BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 22/75 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 70/90/ZG UW
w Zielonej Górze

PAWEŁ STANKIEWICZ
mgr inż. budown. drogowego
Upr. bud. nr ewid. 22/75 WZDP
w Poznaniu 514-241z, r. 195
Min. Komp. z dn. 1.XII.1964.

12. Uzgodnienia

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział w Zielonej Górze
2. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze
3. Urząd Marszałkowski w Zielonej Górze
4. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze
5. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Zielonej Górze
6. Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim
7. Urząd Miasta w Zielonej Górze
8. Starostwo Powiatowe Krosno Odrzańskie
9. Starostwo Powiatowe Nowa Sól
10. Starostwo Powiatowe Świebodzin
11. Starostwo Powiatowe Wschowa
12. Starostwo Powiatowe Żagań: brak odpowiedzi
13. Starostwo Powiatowe Żary: brak odpowiedzi
14. Starostwo Powiatowe Zielona Góra oraz Gmina Zabór:
  - 14.1 Gmina Babimost
  - 14.2 Gmina Bojadła
  - 14.3 Gmina Czerwieńsk
  - 14.4 Gmina Kargowa
  - 14.5 Gmina Nowogród Bobrzański
  - 14.6 Gmina Sulechów
  - 14.7 Gmina Świdnica
  - 14.8 Gmina Trzebiechów
  - 14.9 Gmina Zielona Góra
15. Gmina Cybinka
16. Gmina Torzym: brak odpowiedzi
17. Gmina Zbąszyń: brak odpowiedzi
18. Euroregion Nysa: brak odpowiedzi
19. Euroregion Pro – Europa – Viadrina
20. Starostwo Powiatowe Głogów
21. Starostwo Powiatowe Leszno: brak odpowiedzi
22. Starostwo Powiatowe Nowy Tomyśl
23. Starostwo Powiatowe Wolsztyn: brak odpowiedzi

Halina Szamotulska
Z-ca Dyrektora Oddziału

Zielona Góra, 2009 - 11 - 23

GDDKiA-O/ZG-P1-ak-070-4/ 34 /2009

①

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

W odpowiedzi na pismo nr APS-15/09/Kra/539/09 z dnia 26.10.2009r, **Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Zielonej Górze** informuje, że nie wnosi uwag w przedmiotowym zakresie do „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa – Nysa – Bóbr”.

Do wiadomości:

- Wydz. P-2 w/m

Z-ca DYREKTORA ODDZIAŁU

mgr inż. Halina Szamotulska

Sprawę prowadzi:

Adam Kulczewski

Tel. (068) 327-10-68 wew. 227

e-mail: akulczewski@zielona-gora.gddkia.gov.pl

Zielona Góra, 2009-11-10

2

„APS”

Biuro Projektów Budownictwa

ul. Działkowa 19

65-767 Zielona Góra

ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH
65-042 Zielona Góra, al. Niepodległości 32
tel. 325-48-64, 327-05-71, centr. 328-03-00
fax 328-03-32
NIP 973-00-10-122, Reg. 006092820

ZDW-ZG-II-533-9/09

Odpowiadając na pismo nr APS-15/09/Kra/539/09 z dn. 26.10.2009r w sprawie uzgodnienia „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa-Nysa- Bóbr” – aktualizacja 2009r Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze informuje, że opiniuje pozytywnie przedłożoną koncepcję.

DYREKTOR

Helena Włodarczyk

aa/ G.Z.

Do wiadomości:

ZDW Wydział Planowania i Funduszy Europejskich

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

65-057 Zielona Góra
ul. Podgórna 7
tel. +48/68/456 52 00
fax +48/68/456 52 96
www.lubuskie.pl

Zielona Góra, 27.11.2009 r.

DR.II.4223-102/09

3

Sz. P.

Paweł Stankiewicz

APS Biuro Projektów Budownictwa

ul. Działkowa 19, 65-767 Zielona Góra

Szanowny Panie

W odpowiedzi na pismo nr APS-15/09/Kra/555/09 z dnia 02.11.2009 w sprawie zajęcia stanowiska dot. aktualizacji koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”, informuję że Departament Rozwoju Regionalnego i Planowania Przestrzennego, Wydział Turystyki Regionalnej po zapoznaniu się z treścią załączonej mapy szczegółowej tras oraz pozostałych załączników stwierdza, że przedstawione przez Państwa propozycje są dobre pod warunkiem spełnienia poniższych punktów:

- trasy wytyczone w obrębie Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr” nie zakończą się na granicy administracyjnej Euroregionu i będą prowadziły do określonych celów, bądź łączyły się z system istniejących już ścieżek rowerowych w ościennych gminach, powiatach, województwach,
- szlaki rowerowe będą w większości utwardzone, wykonane z dobrych i trwałych materiałów (asfalt, beton), tak by można było jeździć po nich na rowerach trekkingowych i szosowych,
- trasy rowerowe zaznaczone na mapie wzdłuż dróg wojewódzkich, o szczególnym natężeniu ruchu oraz wysokich statystykach wypadków (drogi nr: 12, 27, 29, 32) będą wybudowane z oddzielnymi pasami dla rowerzystów.

Z poważaniem
z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
Wojtasik
Sylvia Wojtasik
Zastępca Dyrektora Departamentu
Rozwoju Regionalnego i Planowania Przestrzennego

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W ZIELONEJ GÓRZE
STANOWISKO DS. OCHRONY PRZYRODY
UL. KAZIMIERZA WIELKIEGO 24A
65-950 ZIELONA GÓRA
tel. 0-68 3254451**

Zielona Góra 20.11.2009 r.

ZP-735-4/09

4

**Pan
Paweł Stankiewicz
APS Biuro Projektów
Budownictwa**

W odpowiedzi na pismo dotyczące zajęcia stanowiska w sprawie aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprawa – Nysa – Bóbr” (zn. spr. APS-15/09/Kra/543/09) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze podtrzymuje swoje stanowisko o udostępnieniu terenów leśnych na potrzeby turystyki rowerowej.

Jednocześnie prosimy o zawarcie informacji dla przyszłych projektantów, aby wszystkie skrzyżowania i przejazdy szlaków rowerowych przez drogi leśne projektować o nośności minimum 100 kN wraz z pasami najazdowymi obustronnie o szerokości 3 m.

Zapisy te wynikają z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. nr 58 z 2006 r., poz. 405)

DYREKTOR
[Signature]
mgr inż. Leszek Banach

Do wiadomości:

- Wydziały EI, DE, ZP - w miejscu

Oddział Zielonogórski Polskiego Towarzystwa Turystyczno –
Krajoznawczego w Zielonej Górze
ul. Kupiecka 17
65-426 Zielona Góra
tel./fax (068) 327 03 23
<http://omzgora.pttk.pl>
poczta@omzgora.pttk.pl

Oddział Zielonogórski PTTK w Zielonej Górze – od ponad 60 lat w służbie turystom

L. dz.; PTTK/ZO/S/38/2009

Zielona Góra, dnia 19.11.2009 r.

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

5

dotyczy: opinii aktualizacji koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”

Oddział Zielonogórski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z siedzibą w Zielonej Górze **bardzo pozytywnie opiniuje** aktualizację koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”

Koncepcja zawiera kompleksowe opracowanie sieci szlaków a przebieg tras uwzględnia najciekawsze atrakcje regionu i spina je komunikacyjnie czyniąc ją czytelną dla turysty.

Z poważaniem
Za Zarząd Oddziału Zielonogórskiego PTTK
Koordynator d/s Szlaków
Turystycznych
Beata Musiałowska

PREZES
Zarządu Oddziału Zielonogórskiego PTTK
Adam Zochowski

Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion "Sprewa-Nysa-Bóbr"

www.euroregion-snb.pl

66-620 Gubin
ul. Piastowska 18
tel. 068 455 80 50
fax 068 455 80 52

NIP 926-00-09-014
Regon 970307871
e-mail: info@euroregion-snb.pl

**Pan Komendant
Insp. Leszek Marzec
Komenda Wojewódzka Policji
W Gorzowie Wielkopolskim**

6

KK-603/11/05/AK

Gubin, 01.10.2009

dot. Aktualizacja koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”

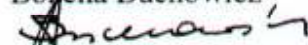
Szanowny Panie Komendancie,

Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr” przystąpiło do aktualizacji „Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”. W związku z tym, że część planowanych ścieżek/ szlaków rowerowych będzie przebiegała na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe, organizacja ta została włączona do prac nad ww. dokumentem. Podczas ostatniego spotkania wspólnie zastanawialiśmy się w jaki sposób powinny być oznakowane niepubliczne drogi leśne, z których korzystać będą rowerzyści. Podkreślić należy, że drogi te użytkowane będą nie tylko przez turystów, ale również przez inne uprawnione do poruszania się po nich pojazdy np. zestawy do wywozu drewna.

Mając na uwadze powyższe proszę o udzielenie odpowiedzi, jakie zdaniem Państwa oznakowanie informujące rowerzystów o możliwym niebezpieczeństwie powinno znaleźć się przy tychże ścieżkach i jakie przepisy regulują te zagadnienia.

Z poważaniem

Bożena Buchowicz

Dyrektor biura

Gorzów Wlkp. 08 października 2009r.

Stowarzyszenie Gmin RP
Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr”

Pani
Bożena Buchowicz
Dyrektor biura

6

Wpłynęło dn. 15.10.2009
Sukcesem
1482,
16.10.09
p.m.

W odpowiedzi na Pani pismo WK-603/11/09/AK z dnia 1 października br. uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. – *Prawo o ruchu drogowym* (tekst jednolity z dnia 2 czerwca 2005 r. Dz.U. Nr 108, poz. 908 z póź. zm.) przepisy ruchu drogowego obowiązują w pełnym zakresie wyłącznie na drogach publicznych i w strefach zamieszkania. Ww. przepisy „*stosuje się również do ruchu odbywającego się poza drogami publicznymi, jeżeli jest to konieczne dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa uczestników tego ruchu*” (art. 1 ust. 2 prd.)

Jeżeli planowane przez Państwa ścieżki rowerowe przebiegać mają po drogach niepublicznych czyli drogach wewnętrznych (drogi wewnętrzne w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych, tekst jednolity z dnia 25 stycznia 2007 r. Dz.U. Nr 19, poz. 115 z póź. zm.) to ich „*budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona i oznakowanie ...oraz zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku - do właściciela tego terenu*” – postawa prawna: art. 8 ust. 2 ww. ustawy.

W celu optymalnego zorganizowania ruchu na ścieżkach rowerowych przebiegających po drogach wewnętrznych niezbędne jest określenie przez zarządcę terenu, a w przypadku jego braku – właściciela terenu, regulaminu korzystania z drogi wewnętrznej (regulamin taki musi być dostępny dla każdego użytkownika takiej drogi). Tylko w takim przypadku funkcjonariusze organów kontroli ruchu drogowego, w oparciu o przepisy art. 98 kodeksu wykroczeń, będą mogli skutecznie egzekwować niestosowanie się przez użytkowników takich dróg wewnętrznych do postanowień regulaminu korzystania z drogi wewnętrznej.

Samo oznakowanie ścieżek rowerowych przebiegających po drogach wewnętrznych znakami określonymi w *rozporządzeniu Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych* (Dz.U. 02.170.1393 z póź. zm.) jest prawnie nieskuteczne z przyczyn wskazanych w pierwszym akapicie pisma. Z tych samych przyczyn projekt organizacji ruchu na drodze wewnętrznej, z wyłączeniem połączeń dróg wewnętrznych z drogami publicznymi nie podlega rygorom *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonania nadzoru nad tym zarządzaniem* (Dz.U. Nr 177, poz. 1729 z 2003 r.). Sugerujemy, żeby projektowane przez państwa ścieżki rowerowe oznakować „znakami”, których symbole i kolorystyka zbliżone będą do powszechnie stosowanych znaków drogowych z jednoczesnym oznaczeniem dróg wewnętrznych jako takich (znaki D-46 i D-47).

RK/RK
wyk. w 2 egz.
egz. nr 1 – adresat
egz. nr 2 – aa

z poważaniem
NACZELNIK
Wydziału Ruchu Drogowego
KWP w Gorzowie Wlkp.
podinsp. mgr Piotr Fliegner

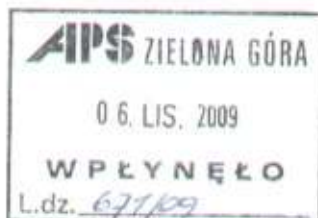
URZĄD MIASTA ZIELONA GÓRA

ul. Podgórna 22
65-424 Zielona Góra
tel. 068 45 64 100, faks: 068 45 64 155

NIP: 929 000 53 92
REGON: 000654233

IM.I.EO.70200-1-8/09
id.1281734

Zielona Góra, 16 listopada 2009 r.

APS
Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

7

Dotyczy: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprawa – Nysa – Bóbr”

Wydział Inwestycji Miejskich Urzędu Miasta Zielona Góra informuje, że posiadamy opracowaną inwentaryzację ścieżek rowerowych oraz koncepcję budowy nowych ścieżek rowerowych na terenie miasta Zielona Góra.

W koncepcji uwzględniono docelowe połączenie tras rowerowych z planowanymi lub istniejącymi trasami rowerowymi przebiegającymi przez teren gmin sąsiadujących z miastem tj. gmina Zielona Góra i Świdnica:

- ul. Nowojędrzychowska – kier. m. Zatonie,
- ul. Łużycka – kier. m. Wilkanowo,
- rondo Powstańców Śląskich – kier. m. Krosno Odrzańskie,
- ścieżka leśna – kier. m. Przylep,
- rondo na skrzyżowaniu dróg krajowej nr 32 i wojewódzkiej nr 280 i 282 – kier. m. Przylep,
- ul. Batorego – kier. m. Zawada,
- ul. Szosa Kisielińska – kier. m. Nowy Kisieli.

Ponadto, uwzględniono także istniejące połączenia z trasami rowerowymi w gminach ościennych:

- ul. Nowa – kier. m. Drzonków,
- ścieżka leśna po północnej stronie kąpieliska Ochla – kier. m. Ochla,
- ul. Fajansowa – kier. m. Wilkanów,
- ul. Aleja Wojska Polskiego – kier. m. Stone.

W celu stworzenia integralnej sieci systemu ścieżek rowerowych umożliwiających lepszą komunikację rowerową z przyległymi do miasta miejscowościami Wydział Inwestycji Miejskich zwraca się z prośbą o uwzględnienie w/w informacji w opracowywanej aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprawa – Nysa – Bóbr”.

Opracowane materiały dotyczące istniejących oraz planowanych ścieżek rowerowych w Zielonej Górze dostępne są w Wydziale Inwestycji Miejskich Urzędu Miasta w pok. 504 w godzinach pracy Urzędu.

z up. PREZYDENTA MIASTA

Paweł Urban
naczelnik
Wydziału Inwestycji Miejskich

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. *Paweł Stankiewicz*

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
ul. bud. nr 29, 65-767 Zielona Góra
Upo. proj. 007/070120 UW
w Zielonej Górze

STAROSTWO POWIATOWE
w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie
ul. Piastów 10 B
tel. 068 383 02 18, fax 383 02 36
e-mail: powiat@krosno-odrz.pl

OR-0724/13/09

Krosno Odrzańskie, 10.11.2009 r.

8

Pan

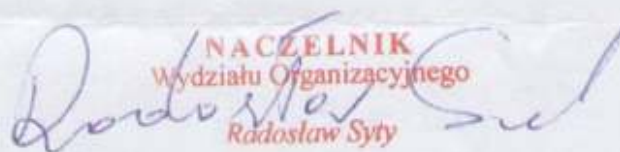
Paweł Stankiewicz

APS Biuro Projektów Budownictwa

Ul. Działkowa 19

65-767 Zielona Góra

W nawiązaniu do pisma APS-15/09/KRa/540/09 z dnia 27 października br. dot. akceptacji opracowywanej koncepcji urbanistycznej ścieżek rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” informuję, że Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim nie wnosi uwag do przedstawionego projektu.

NACZELNIK
Wydziału Organizacyjnego
Radosław Syty

STAROSTWO POWIATOWE W NOWEJ SOLI

STAROSTWO POWIATOWE
w Nowej Soli
ul. Moniuszki 3 B
tel. 4586800, fax 4586831

Nowa Sól, 12.11.2009 r.

9

IF.07152/64/893/2009

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

dotyczy: koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych
w Euroregionie na terenie Powiatu Nowosolskiego

W nawiązaniu do pisma APS-15/09/KRa/544/09 z dnia 29.10.2009 r. opiniujemy
Państwa koncepcję urbanistyczną wytyczenia szlaków rowerowych
w Euroregionie.

W załączeniu przesyłamy mapę z wyznaczonymi szlakami rowerowymi na terenie
Powiatu Nowosolskiego.

Szlaki istniejące i oznakowane:

1. Szlak „Odry” oznakowany w rzeczywistości kolorem niebieskim.
2. Szlak „Dziadoszan” oznakowany w rzeczywistości kolorem czerwonym.
3. Szlak „Czarciego Kamienia” oznakowany w rzeczywistości kolorem żółtym.

Szlaki projektowane i będące w trakcie oznakowania:

1. Szlak „Starorzeczka Odry” projektowany kolorem brązowym.
2. Szlak „Wiatraków i Jezior” projektowany kolorem zielonym.

Opisane w/w szlaki prosimy nanieść na mapę koncepcyjną szlaków rowerowych
w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr”. Prosimy również o rysowanie na w/w mapę
projektowanej ścieżki rowerowej łączącej Nową Sól i Bytom Odrzański.

WICESTAROSTA
Józef Suszyński

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
Paweł Stankiewicz
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/73/WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 10/90/ZG UW
w Zielonej Górze

STAROSTWO POWIATOWE

w Świebodzinie
66-200 Świebodzin
ul. Kolejowa 2

Świebodzin, dnia 02.11.2009r.

PEZ.I.0718-12/09

10

Pan
Paweł Stankiewicz
Właściciel
APS Biuro Projektów Budownictwa

Dotyczy: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”

W nawiązaniu do pisma nr APS-15/09/Kra/540/09 z dnia 29.10.2009r. dot. aktualizacji „Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr” – Aktualizacja 2009” Starostwo Powiatowe w Świebodzinie po zapoznaniu się z przesłaną mapą wnosi uwagę dotyczącą ścieżki rowerowej, która jest w trakcie realizacji I etapu Świebodzin – Lubogóra, a w dalszej części będą realizowane kolejne etapy tj. II Etap Lubogóra – Ołobok oraz III Etap Ołobok – Niesulice. W związku z tym prosimy o uwzględnienie na mapie brakujących etapów ww. zadania.

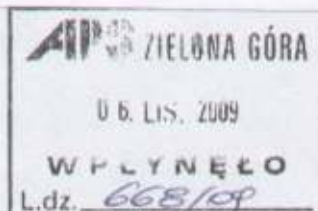
STAROSTA
Zbigniew Szumski

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/24 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 70/90/ZG UW
w Zielonej Górze

Nasz znak: SOB 0718/13/2009

Wschowa, dnia 27.10.2009 r.

11

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

W odpowiedzi na wniosek z dnia 21.10.2009 r. znak: APS-15/09/KRa/529/09 Zarząd Powiatu Wschowskiego uzgadnia pozytywnie przedłożoną aktualizację koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” obejmującą obszar Powiatu Wschowskiego.

Z poważaniem

Przewodniczący Zarządu

Marek Kozłaczek

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 29.10.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/544/09

12

Starostwo Powiatowe
w Żaganiu
ul. Dworcowa 39
68-100 Żagań

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W nawiązaniu do spotkania w tym zakresie, oraz otrzymanych materiałów dotyczących przebiegu szlaków rowerowych na Państwa terenie, APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r., Waszego regionu w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 12.11.2009 r.

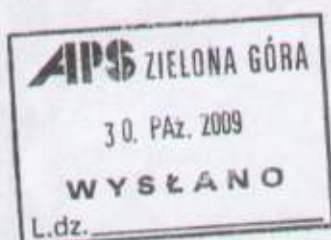
Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL

mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 29.10.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/544/09

13

Starostwo Powiatowe
w Żarach
Aleja Jana Pawła II 5
68-200 Żary

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków
rowerowych w Euroregionie "Sprewa - Nysa - Bóbr".

W nawiązaniu do spotkania w tym zakresie, oraz otrzymanych materiałów
dotyczących przebiegu szlaków rowerowych na Państwa terenie, APS Biuro Projektów
Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji
szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa - Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r.,
Waszego regionu w celu uzgodnienia.

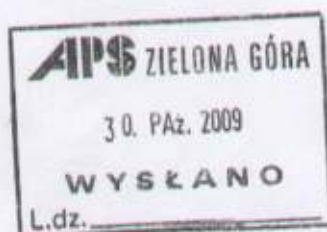
Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 12.11.2009 r.

Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

Starosta Zielonogórski

ul. Podgórna 5

65-057 Zielona Góra

Zielona Góra, 2009-11-13

PP. 0718-14/09

14

Szanowny Pan

Paweł Stankiewicz

Właściciel

APS Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na pismo znak: APS-15/09/KRa/544/09 z dnia 29 października br. dotyczącego uzgodnienia aktualizacji koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa- Nysa – Bóbr”, informuję, iż przedmiotowa sprawa nie leży w naszej kompetencji. Żadna z obowiązujących ustaw o samorządzie terytorialnym **nie upoważnia nas** do wypowiedania się w imieniu gmin leżących w naszym powiecie.

Dlatego wysłałem po jednym egzemplarzu mapy do każdej z 10 gmin z terenu powiatu z prośbą o zapoznanie się z wyżej wymienioną koncepcją oraz o akceptację bądź uwagi dotyczące przebiegu szlaków.

Te gminy, które mają zastrzeżenia do zaprezentowanej koncepcji zobowiązały się do przesłania informacji do Pańskiego biura. **Ich uwagi bądź sugestie proszę**

traktować jako wiążące. Jedynie Gmina Zabór zaakceptowała w całości przygotowaną przez Państwa koncepcję.

Natomiast z naszej strony nie wnosimy uwag, co do przebiegu szlaków zarówno istniejących jak i planowanych, ale dotyczy to tylko tych biegnących wzdłuż naszych dróg powiatowych.

14

Z poważaniem,

STAROSTA

Eduard Lazicki

Babimost 13.11.2009 r.

ZBM 0717-7/09

14.1

APS Biuro Projektów Budownictwa

ul. Działkowa 19

65-767 Zielona Góra

W odpowiedzi na pismo PP.0718-14/09 z dnia 05.11.2009 r. otrzymane od Starosty Powiatu Zielonogórskiego, dotyczące aktualizacji „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr” informuję, że nasze propozycje przebiegu ścieżek rowerowych w Gminie Babimost znalazły się na otrzymanej mapie, w związku z czym nie wnosimy uwag.

Z poważaniem

z up. BURMISTRZA
Zbigniew Woźniak
Zastępca Burmistrza

Do wiadomości:

Edwin Łazicki

Starosta Zielonogórski

Ul. Podgórna 5

65-057 Zielona Góra

Bojadła, dnia 12 listopada 2009 r.

RO – 0114/06/09

14.2

APS Biuro Projektów Budowlanych
ul. Działkowa 19
65 – 767 Zielona Góra

Odpowiadając na pismo z dnia 05.11.2009 r. (data wpływu 09.11.2009 r.) w sprawie koncepcji wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprawa - Nysa – Bóbr”, informujemy że akceptujemy przedstawioną koncepcję.

Jednak jeżeliby istniała możliwość poprowadzenia dodatkowego szlaku rowerowego z miejscowości BOJADŁA przez Belcze, Siadczę, Karszyn do miejscowości KARGOWA lub z BOJADEŁ do miejscowości UŚCIE nad jezioro to bylibyśmy zainteresowani taką opcją.

Z poważaniem

Z up. **WÓJTA**

Beata Wojnakowska
Sekretarz Gminy

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

Do wiadomości:

1. Starostwo Powiatowe
ul. Podgórna 5
65 – 057 Zielona Góra

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/00 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 78/90/ZG UW
w Zielonej Górze

URZĄD GMINY I MIASTA

ul. Rynek 25

66-016 CZERWIŃSK

NIP 929-00-15-775

3278091, 3278565, 3278091

Nasz znak: GGRiOŚ 76140-87/09

Czerwieńsk, dnia 13 listopada 2009 r.

14.3

APS

Biuro Projektów Budownictwa

ul. Działkowa 19

65 - 767 Zielona Góra

Dot. „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa - Nysa - Bóbr - Aktualizacja 2009 r.”

Nawiązując do pisma z dnia 05 listopada 2009 r., znak: PP. 0718-14/09 Starosty Zielonogórskiego z prośbą o wyrażenie opinii na temat planowanego przebiegu głównych szlaków rowerowych, uprzejmie informuję, że po zapoznaniu się z przedstawioną koncepcją, akceptuję przebieg szlaków, które w przyszłości mają połączyć gminy w Euroregionie „Sprewa - Nysa - Bóbr”.

Planowane szlaki główne w pełni wykorzystują szlaki już istniejące oraz planowane przez tut. Urząd.

BURMISTRZ

Piotr Iwanus

Do wiadomości:

1. Starosta Zielonogórski
ul. Podgórna 5, 65 057 Zielona Góra

TP

Gmina Kargowa

ul. Rynek 33 66-120 Kargowa

tel. (068) 352-51-31 fax (068) 352-50-29 e-mail: urząd@kargowa.pl

14.4

APS

Biuro Projektów Budownictwa

ul. Działkowa 19

65-767 Zielona Góra

Data: 2009-11-13

Nasz znak: DR.7040-18/09

W związku z aktualizacją koncepcji urbanistycznej szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”, nie wnoszę uwag do przedłożonej koncepcji szlaków rowerowych na terenie Gminy Kargowa.

BURMISTRZ

Janusz Kłys

Do wiadomości:

Starostwo Powiatowe

ul. Podgórna 5 65-057 Zielona Góra

URZĄD MIEJSKI

66-010 Nowogród Bobrzański
ul. Słowackiego 11
tel./fax (068) 327 66 63, 329 09 62-64
NIP 929-10-04-928

APS

Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 Zielona Góra

W związku z przedstawionymi planami opracowania „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa – Nysa – Bóbr”, Urząd Miejski w Nowogrodzie Bobrzańskim zgłasza następujące uwagi:

- 1) - Istniejący na terenie gminy Nowogród Bobrzański szlak rowerowy jest znacznie dłuższy i przebiega drogą gminną nr 001901F od skrzyżowania z drogą powiatową relacji Zabłocie-Łagoda nr drogi 1172F do miasta Nowogród Bobrzański a kończy się na granicy z gminą Brzeźnica. Przebieg szlaku naniesiony na mapie.
- 2) - Proponuje się wytyczyć szlak od Nowogrodu Bobrzańskiego przez Dobroszów Mały- do Gorzupi , skąd przez rzekę Bóbr, Dybów do Dragowiny połączyć istniejącym szlakiem.
- 3)- Opiniuje się pozytywnie propozycje przebiegu szlaku Nowogród Bobrzański, Wysoka, Bobrowice.
- 4)- Opiniuje się pozytywnie propozycje przebiegu szlaku Nowogród Bobrzański - Wilkanowo wzdłuż drogi krajowej nr 27.

Do wiadomości :

Starostwo Powiatu Zielonogórskiego

WZ. Burmistrza

mgr inż. Tadeusz Grotkiewicz
Zastępca Burmistrza

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS

BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL

mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/75 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 20/90/ZG UW
w Zielonej Górze

Sulechów, 13.11.2009 r.

14.6

Szanowny Pan
Edwin Łazicki
Starosta Zielonogórski
Starostwo Zielonogórskie
Ul. Podgórna 5
65-057 Zielona Góra

PR. II. 07411-02/09

Dotyczy: Koncepcji urbanistycznej szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa- Nysa- Bóbr.”

Odpowiadając na pismo PP.0718-14/09 z dnia 05.11.2009 r. w związku z pracami nad aktualizacją koncepcji urbanistycznej dotyczącej wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa- Nysa- Bóbr” i zapoznaniu się z przedstawioną koncepcją, prosimy o wniesienie korekty odcinka ścieżki rowerowej biegnącej z Babimostu przez Klępsk do Sulechowa. Odcinek ten miałby wówczas przebieg Babimost – Klępsk – Łęgowo – Krężoły – Sulechów.

BURMISTRZ

Ignacy Odważny

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. *Paweł Stankiewicz*

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/75 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 70/86/20 UW
w Zielonej Górze

Świdnica 30 listopad 2009

147

STAROSTWO POWIATOWE
WPŁYNĘŁO

dnia 30 -11- 2009

Nr rejestru _____

Podpis _____

Starosta Zielonogórski
ul. Podgórna 5
65-385 Zielona Góra

W odniesieniu do pisma nr PP.0718-14/09 z dnia 05.11.2009r. dot. aktualizacji koncepcji urbanistycznej dotyczącej wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”, akceptuję proponowany przebieg szlaków na naszym terenie z następującymi uwagami:

1. proponowany szlak na terenie Gminy Świdnica biegnący od Zielonej Góry do Ochli poprzez miejscowości Słone, Radomia, Drzonów, Buchatów, Świdnica i Łochowo nie jest szlakiem planowanym przez Nasz Urząd. Jest to tzw. „Szlak Trzech Muzców”, który wg naszych informacji został wytyczony przez MOSIR Zielona Góra.
2. w odniesieniu do istniejącego szlaku rowerowego zaznaczonego kropkowanym kolorem zielonym relacji Ochla-Wilkanowo informuję, że szlak ten ma dalszy swój bieg w kierunku os. Przyjaźni w Zielonej Górze przez m. Rybno. Niniejszy szlak został wykonany wspólnie z miastem Zielona Góra oraz Gminą Zielona Góra w ramach projektu „Trasy rowerowej R-1 obejmującej trasy A-2 i D-5 w Zielonej Górze, trasę ZG-1 w gminie Zielona Góra oraz trasę SW-1 w gminie Świdnica”.

Z Zielonej Góry
mgr inż. Zdzisław Kozłowski
Zastępca Starosty

Otrzymują:
1. adresat
2. n/a

URZĄD GMINY
68-112 TRZEBIECHÓW
ul. Świebrowicka 2
tel./fax (068) 351 41 22, 351 41 31
Nasz znak: GG.70201-3/09
Wasz znak: PP.0718-14/09

Trzbiechów, dnia 13.11.2009r

STAROSTWO POWIATOWE
W PŁY N Ę Ł O
dnia 13 -11- 2009
Nr rejestru _____
Podpis _____

14.8

Szanowny Pan
Edwin Łaziński

Starosta Zielonogórski

Po przeanalizowaniu, przesłanej przez Państwa, koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”, przekazujemy nasze uwagi odnośnie lokalizacji oraz potrzeb wybudowania ścieżek rowerowych.

Proponujemy następujący przebieg ścieżki rowerowej z m. Trzbiechów do m. Klenica:

- wariant I: od Trzbiechowa wzdłuż drogi wojewódzkiej nr (278) do m. Swarzynice -- ścieżka częściowo będzie prowadziła drogą gminną przy osiedlu domków jednorodzinnych, następnie na wysokości skrzyżowania z drogą prowadzącą do Mieszkowa zlokalizowane by był przejazd przez drogę, dalej szlak rowerowy prowadziłby do m. Swarzynice, a następnie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr (278) do m. Klenica.
- wariant II: od Trzbiechowa drogą powstałą na byłym torowisku, następnie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr (278) do m. Swarzynice i dalej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr (278) do m. Klenica.

Proponowane rozwiązanie wynika z potrzeb mieszkańców Gminy Trzbiechów, a w szczególności osób zamieszkanych w m. Swarzynice. Pozwoliłoby ono na zwiększenie bezpieczeństwa osób dojeżdżających do pracy oraz do szkoły w Trzbiechowie i Klenicy, jak również osób udających się co niedziela na mszę do Kościoła w Klenicy.

Z poważaniem

WÓJT GMINY
mgr inż. Stanisław Orłowski

Załączniki:

- mapy z zaznaczonymi propozycjami szlaków rowerowych.

APS ZIELONA GÓRA
13.11.2009
W PŁY N Ę Ł O
Lcz 68412009

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 29/35 WZP w Poznaniu
Upr. proj. nr 70/90/ZG UW
w Zielonej Górze

Zielona Góra 2009-11-17

URZĄD GMINY ZIELONA GÓRA
ul. Generała Jędrzeja Dąbrowskiego 41
65-021 ZIELONA GÓRA

APS Biuro Projektów
Budownictwa
ul. Działkowa 19
65-767 ZIELONA GÓRA

14.9

Nasz znak: RIT-7040/995/09

Sprawa: dot. koncepcji urbanistycznej dotyczącej wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”- Aktualizacja 2009 r.

Urząd Gminy w Zielonej Górze odpowiadając na pismo Starosty Powiatu Zielonogórskiego znak: PP.0718-14/09 z dnia 05.11.2009 r. **uzgadnia bez uwag** aktualizację koncepcji urbanistycznej dotyczącej wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr – Aktualizacja 2009 r.

Do wiadomości:

Starostwo Powiatowe
ul. Podgórna 5
65-057 Zielona Góra

M.M.

Z up. WÓJTA
mgr inż. Anna Halip
Kierownik Biura
Infrastruktury Technicznej

URZĄD MIEJSKI
ul. Szkolna 5, 69-108 Cybinka
tel. 068 391 14 40 fax. 068 391 13 63
www.cybinka.pl sekretariat@cybinka.pl

Cybinka, dnia 13.11.2009 r.

Znak: ON. 0714 – 2 – 01 / 09

15

Pani
Bożena Buchowicz
Dyrektor Biura
Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr”
w Gubinie

Szanowna Pani!

Nawiązując do przedłożonej przez APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” – Aktualizacja 2009, uprzejmie informuję, iż nie wnoszę uwag do powyższej koncepcji w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych na terenie Gminy Cybinka.

Z poważaniem

SEKRETARZ
Dariusz Kuczyński

Otrzymują:

1. Adresat
2. APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19
65 – 767 Zielona Góra
3. A/a

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 27.10.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/540/09

16

Urząd Miasta i Gminy
w Torzymiu
ul. Wojska Polskiego 32
66-235 Torzym

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W nawiązaniu do spotkania w tym zakresie, oraz otrzymanych materiałów dotyczących przebiegu szlaków rowerowych na Państwa terenie, APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r., Waszego regionu w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 10.11.10.2009 r.

Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

APS ZIELONA GÓRA
27. PAŹ. 2009
WYSŁANO
L.dz. _____

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 27.10.2009 r.

17

Nasz znak: APS -15/09/KRa/540/09

Urząd Miasta i Gminy
w Zbąszyniu
ul. Żwirki 1
64-360 Zbąszyń

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W nawiązaniu do spotkania w tym zakresie, oraz otrzymanych materiałów dotyczących przebiegu szlaków rowerowych na Państwa terenie, APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r., Waszego regionu w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 10.11.2009 r.

Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL

mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

Zielona Góra, dnia 2.11.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/ 55Z/09

18

Stowarzyszenie Gmin Polskich
Euroregionu Nysa
Al. 1 Maja 57
58-500 Jelenia Góra

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W związku z opracowaniem tematu j.w., APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa – Nysa – Bóbr” – Aktualizacja 2009 r. w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 16.11.2009 r.

Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL

mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załączniki:

1. Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie „S.N.B.” – 2 egz.- w skali 1: 150.000
2. Opis do koncepcji.
3. Przebieg tras szlaków rowerowych.
4. Pismo z DRLP z dnia 09.09.2009 r.

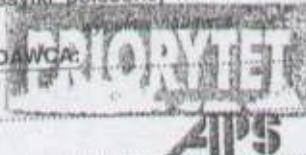

POTWIERDZENIE NADANIA

przesyłki poleconej nr

189125728

NADAWCA:

Opłata 5,10 gr

Uwagi 2 RJ

BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA

kod pocztowy 78-7 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

ADRESAT: Stowarzyszenie Członkowie Polskiej
Euroregionu Nysa

HLA 111111A 57

58-500 Zielona Góra
kod pocztowy

APS Kinga Radomska

Od: Marcin Guła [gula@euroregion-viadrina.pl]
Wysłano: 16 listopada 2009 10:53
Do: aps@apsbiuroprojektow.pl
Temat: Stanowisko Euroregionu Pro Europa Viadrina dot. Aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie SNB
Załączniki: nr_1.zip; nr_2.zip
Ważność: Wysoka

19

Szanowni Państwo,

w związku z opracowaniem aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie Sprewa Nysa Bóbr - Aktualizacja 2009, w załączeniu wysyłam stanowiska gmin z obszaru Euroregionu Pro Europa Viadrina.

1. Urząd Miejski w Cybince - nie wnosi uwag do powyższej koncepcji

2. Urząd Miejski w Rzepinie - w załączeniu nr_1

Kolor różowy przerywany to szlak wodny/kajakowy

Kolor różowy z linią krętą – szlak turystyczny

Szlak żółty to szlak turystyczny romański,

W razie pytań, proszę o kontakt we wtorek z Panią – Karolina Kryk – tel. 095 7596 254 w.23

3. Urząd Miejski w Sulęcinie - w załączeniu nr_2

Uwagi te przygotował Pan Andrzej Mikutel - członek PTTK Oddział "Ziemia Sulęcińska".

Z pozowaniem

Marcin Guła
Euroregion Pro Europa Viadrina
957353187

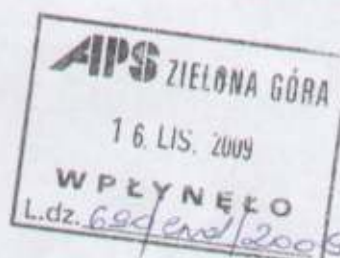
Informacja programu ESET Smart Security, wersja bazy sygnatur wirusów 4610 (20091115)

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
licz. bud. nr 29/00 WZDP w Poznaniu
Upr. proj. 1250/90/ZG UW
w Zielonej Górze

przebieg do Ani

Zarząd Powiatu Głogowskiego

67-200 GŁOGÓW, ul. Sikorskiego 21

tel. (076) 728 28 01 fax (076) 728 28 17

www.powiat.glogow.pl, e-mail: starosta.dgl@powiatypolskie.pl

Posiadamy Certyfikaty: ISO 9001:2000
oraz „Mecenas Polskiej Ekologii”

ZP/0718/06/09

Głogów, dn. 09.11.2009 r.

20

Szanowny Pan

Paweł Stankiewicz

APS Biuro Projektów Budownictwa

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na Pańskie pismo z dn. 2 listopada 2009 r. dot. aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr” informuję, iż po zapoznaniu się z przesłanym przez Pana materiałem Zarząd Powiatu Głogowskiego nie wnosi uwag do zaprezentowanej koncepcji.

Jednocześnie pragniemy zasugerować, że zasadne wydaje się również rozważenie wprowadzenia zmian, tak aby plan rozbudowy objął również odcinek szlaku na trasie Głogów - Kotla – Sława.

Z poważaniem

WICESTAROSTA

Rafał Rokaszewicz

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 2.11.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/549/09

21

Starostwo Powiatowe
w Lesznie
ul. Plac Tadeusza Kościuszki 4
64-100 Leszno

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W związku z opracowaniem tematu j.w., APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r., Waszego regionu w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 16.11.10.2009 r.

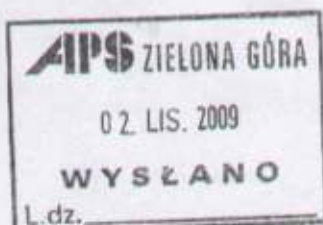
Z poważaniem,

WŁAŚCICIEL

mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

POWIAT NOWOTOMYSKI

Nowy Tomyśl, 16.11.2009r.

ER-0715/131/09

22

Pan
Paweł Stankiewicz
APS
Biuro Projektów Budownictwa

APS-15/09/Kra/550/09

Dot.: aktualizacji koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych
w Euroregionie "Sprewa-Nysa-Bóbr"

W związku z Państwa prośbą o uzgodnienie przebiegu szlaków rowerowych przesyłamy mapę z naniesionymi przez nas danymi.

Na mapie tej zaznaczone zostały następujące szlaki:

1. Kolorem czerwonym – szlaki istniejące, które umieszczone są na aktualnej mapie turystycznej powiatu nowotomyskiego;
2. Kolorem niebieskim i zielonym – szlaki proponowane przez Państwa i jednocześnie zgodne z koncepcją przyjętą przez starostę powiatu nowotomyskiego oraz wójtów i burmistrzów gmin powiatu nowotomyskiego w styczniu 2008 r.;
3. Kolorem niebieskim – szlaki proponowane przez Państwa.

Z poważaniem

z up. STAROSTY
M. Nyskowiak
mgr Mariusz Nyskowiak
KIEROWNIK
Wydziału Edukacji i Rozwoju

Wszystkie podane uwagi zostały uwzględnione w opracowanej koncepcji.

APS
BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA
65-767 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

WŁAŚCICIEL
P. Stankiewicz
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Elżbieta Stankiewicz
mgr inż. budownictwa drogowego
Upr. bud. nr 20/05/WZDP w Poznaniu
Upr. proj. nr 10/90/ZG UW
w Zielonej Górze

APS Biuro Projektów Budownictwa
ul. Działkowa 19 • 65-767 Zielona Góra
tel. : 068/ 453-59-91 fax : 068/ 453-59-94
e-mail: aps@apsbiuroprojektow.pl

NIP 926-117-87-53 Regon 978051655

Konto Bank Zachodni WBK SA I/O Zielona Góra Nr 59 1090 1535 0000 0000 5304 8073

APS

Biuro Projektów Budownictwa

Zielona Góra, dnia 2.11.2009 r.

Nasz znak: APS -15/09/KRa/ 53/09

23

Starostwo Powiatowe
w Wolsztynie
ul. 5 Stycznia
64-200 Wolsztyn

Dot.: aktualizacji Koncepcji urbanistycznej w zakresie wytyczenia szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr".

W związku z opracowaniem tematu j.w., APS Biuro Projektów Budownictwa w Zielonej Górze przedkłada w załączeniu 2 egzemplarze mapy „Koncepcji szlaków rowerowych w Euroregionie "Sprewa – Nysa - Bóbr"- Aktualizacja 2009 r., Waszego regionu w celu uzgodnienia.

Ze względu na terminy umowne prosimy o zajęcie stanowiska do dnia 16.11.10.2009 r.

Z poważaniem,
WŁAŚCICIEL
mgr inż. Paweł Stankiewicz

Załącznik:

- Mapa „Koncepcja szlaków rowerowych w Euroregionie "S.N.B." -2 egz.

POTWIERDZENIE NADANIA
przesyłki poleconej nr 18515513P

wypełnia nadawca

NADAWCA:

Opłata 3,80 gr

Uwagi

APS

BIURO PROJEKTÓW BUDOWNICTWA

kod pocztowy 64-200 Zielona Góra, ul. Działkowa 19

ADRESAT:

Starostwo Powiatowe

Nolsztyn

ul. 5 stycznia

64-200

NOLSZTYN

kod pocztowy

Podpis przysięgłego